

+ THPr

2922

4/5

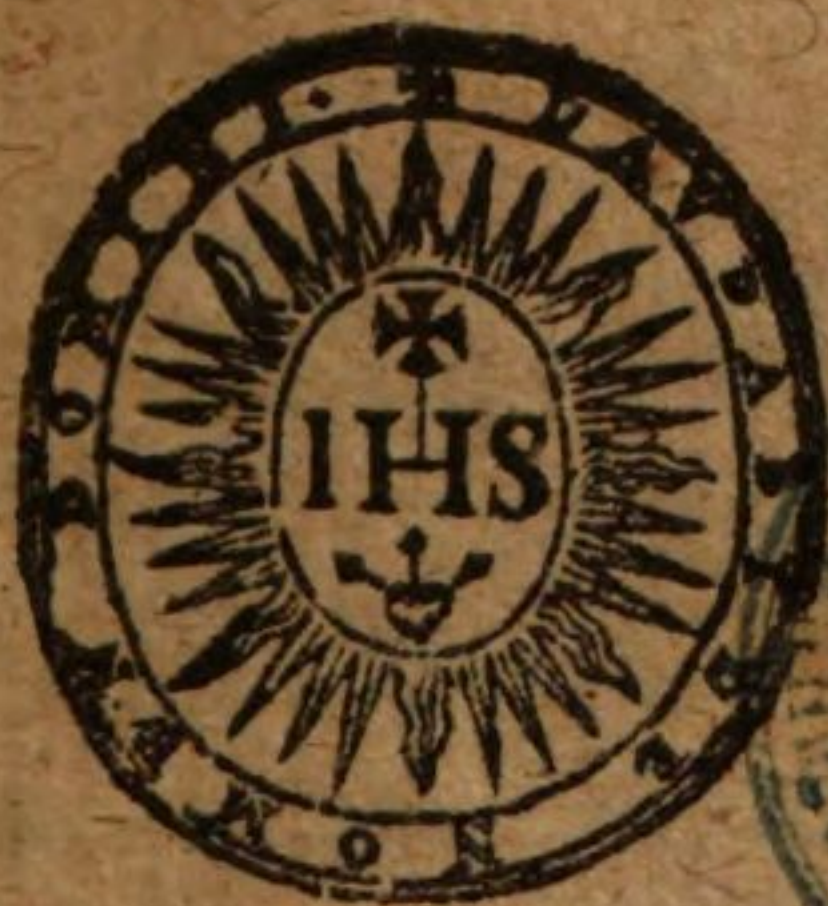
3

2

1358

Collegij Soc. Jesu Augustae 1620
AND. SCHOTTI

SOCIET. IESV
DE BONO
SILENTII
RELIGIOSORVM
ET
SAECVLARIVM
LIBRI II.

ANTVERPIAE
Apud Petrum & Ioannem
Belleros fratres.

M. D C. X I X.

Superiorum permissu.

STILLER

RECEIVED

LIBRARY

1871

1871

APR 1 1871

1871

1871

1871

CL. VIRO
FRANCISCO SCHOTTO
FRANC. F. IAC. N.
IVRE-CONSULTO
SENATORIO
REIPVBL. ANTVERPIENS.
CONSULI
DE PATRIA AMICISQVE
OMNIBVS
BENE-MERENTI
SVVM DE BONO SILENTI
CONSILIVM
MAGISTRATVI PERINDE
ATQVE RELIGIOSIS
UTILISS.
LIB. MER. DICABAT
AND. SCHOTTVS ANTVERP.
SOCIET. IESV PRESBYT.
VT ILLI GERMANVS
ANNO CHR. C13. 13C. XIX.

APPROBATIO.

Libellos duos P. ANDREAE
SCHOTTI Societatis nostrę
presbyteri, qui *De bono Silentij*
cũ Religiosorũ, tum secularium.
agunt, potestate mihi facta ab
admodum R. P. N. Generali
Præposito MVICIO VI-
TELLESCO, CARO-
LVS SCRIBANI Socie-
tatis Iesv per Flandro-Belgi-
cam Prouinciam Præpositus
Prouincialis, tribus è Societate
Patribus earum rerum peritis
iudicandos commisi, probatos-
que in lucem edi permisi. In
quorum fidem hoc Auctori te-
stimonium manu meã subscri-
ptum sigilloque munitum da-
re volui, Antuerpię, Idibus
Iuniis, CIO. IOC. XIX.

Carolus Scribani.

*Cum SILENTIUM, quo mens
in Deum eleuatur, & ad veram
obedientiam homo componitur, sit
fundamentum Religiosæ vitæ, op-
timum iure Libellus hic imprimetur,
ut multis in Religione agentibus
inserviat. Quod testor. 12. Febr.
anno 1619.*

Egbertus Spitholdius
Plebanus Anruer-
piensis Librorum
Censor.

ERRATA OPERARVM
SIC CORRIGE.

Pag. 18. ver. 9. origines l. Ori-
genes.

83. 10. & filete.

103. 10. l. ἐπεὶ οὐκ.

115. 2. adde *Matth.* cap. v.

142. 5. & spiritu.

165. 2. adde ad oram: *Matth.*

21. 12.

187. 6. à fine: picem, l. vicem.

207. 7. pro *certamen* l. *verba*
redimam.

211. 7. crapulam. adde ad
marg. *Eccl.* 36. 34.

211. 12. in marg. cap. 101. re-
pone. 10.

216. 4. l. Aristoteles.

221. censura, l. censura.

305. 8. le. promulganti.

CA.

CAPITA LIBRI I.

SILENTII RELIGIOSI.

I. **S**ILENTIVM Legedi uinapiis
hominibus commendari.

II. *Natura quoque Lege præscribi.*

III. *Proprium Religionis Silentium. Davidis Regij uatis in aduersis singularis Taciturnitas; eiusque definitio.*

IIII. *CHRISTI Domini in adolescentia Silentium: ac B. Virginis Matris.*

V. *Religiosarum familiarum Magistros suis Silētiū indixisse.*

VI. *Tironibus Religiosis necessariam tacendi artem, è Basilio Magno, & altero Laura Præfeto, Ioan. Clim. & Cassiano, & Isidoro Pelusiota demonstratum.*

VII. *Eremitarum etiam in templis Silētiū exemplis illustratum.*

VIII. Insigni Arsenij exemplo
idem ostensum.

IX. De Taciturnitatis bonis &
incommodis, deque malis contrà
Loquacitatis.

X. Silentium precationi ad Deum,
suique collectioni prodesse.

XI. Detractiones Religioso fugiē-
da, earumque remedia.

XII. Taciturnitatem in triplici spi-
ritalis vite viâ ad Perfectionis
profectum necessariam videri.

XIII. Excusationes Perfectionis
studioso in primis fugiendas
eiusque vitij remedia.

XIV. Modestia, cuius species Silen-
tium, laudatio, ac sensuum cu-
stodia.

XV. Quot Religiosis è Taciturni-
tate commoda.

XVI. Verbis otiosis, atque cachinnis

Re-

Religioso abstinendum. ex Basilio Magno & Chrysost. docetur.

XVII. *De rebus potissimum diuinis Religioso loquendum. Ei rei tria quæsitæ remedia.*

XVIII. *Silentium, sacraque lectio Religiosorum mensis utilissima.*

XIX. *Colloquia cum parentibus Religiosis esse moderanda.*

XX. *Nimis frequentem cum amicis fugiendam familiaritatem.*

XXI. *Religioso cum feminis rarius breuiusque colloquendum.*

XXII. *Idem consilium adhibitis remediis ex Isidoro Pelusiota firmatum.*

XXIII. *Quibus in locis Religioso non loquendum: in templo, sacrario, & triclinio.*

XXIV. *Alibi etiam Religiosis commendata Taciturnitas, ut Quadra-*

*Aragesima ieiunius, è Gregorio
Nazianzeno.*

XXV. *De fructu Silentij seruati, &
damnis rupti à Religioso Silen-
tij, ex eodem Nazianzeno.*

XXVI. *Silentij Religiosi laus è
Chrysostomo.*

XXVII. *Summum de Taciturnitate
Siracidae consilium è variis Ec-
clesiastici locis decerptum.*

LIB.

LIBRO II.

DE SILENTIO

Sæcularium.

- I. **S**ILENTII auctores Dii habiti: apud Ægyptios quidem Harpocrates, & Serapis: apud Romanos Angerona. Hieroglyphica & Laconismus Silentio affinia. Poëtarum, Philosophorumque plures de Taciturnitate sententiæ.
- II. Silentium, & Silentiarum olim qui dicti. Linguarium dare quod apud Senecam pœna genus.
- III. Gentium Philosophos, in his Pythagoreos, Silentium singulatim commendasse.
- IV. Ex animantibus brutis Silentium commendari, & à Loquacitate deterreri.

- V. Aliis amplius rebus bonus malusue Linguae usus comparatus.
- VI. De silendi loquendi que circumstantiis.
- VII. Quos maximè Silentium deceat, Iuvenes, discipulos, feminas.
- VIII. Sacerdotum & Sacrorum silentium.
- IX. Magistratui, Senatoribus, & Consiliariis necessario tegenda consilia.
- X. Medicis quoque iuxta ac Iureconsultis Taciturnitas necessaria.
- XI. Poëtarum quoque carminibus, fictisque exemplis Loquacitatem damnari.
- XII. Coniugum inter ipsos concordia Silentio est fouenda.
- XIII. Militia necessarium esse Silentium,

lentium, ut in Strategematis.

XIIII. *Decere & pauperes silentium: Prudentes quoque & nobiles viros.*

XV. *De Linguae vitiis Detractione, Mendacio, atque Kalumnia, utque ab Apelle hac depicta.*

XVI. *Meditatio; Vita in silentio priuatimque transigendi securius, septem hebdomadis dierum spacio circumscriptam,*

AD CHRISTVM *precatio.*

AD

AD RELIGIOSOS
CVIVSQ. ORDINIS
P. ANDREÆ SCHOTTI
Societatis IESV

P R A E F A T I O.

DVÆ res sunt, quibus
qui semel sæculo vale-
re iusso, alterius sese pote-
stati permittentes Deo sunt
consecrati, ad extremum
vsque spiritum perseverare
consueverunt, *Tacitè* ni-
mirum ac *Promptè* obedire.
Tacitè quidem dum in si-
lento ac spe, seu tacitâ pa-
tientiâ dicto sunt audiētes,
& acquiescunt imperio: ac
de-

demum viperinam illam
serpentis in paradiso inter-
rogationem *Quare* penitus
refugiunt: *Promptè* verò,
quòd alacritèr rem geren-
do, quando in actione Vir-
tutis laus omnis consistat,
ad exitum felicem cum Deo
perducant. *Hilarem enim da-
torem Deus diligit. 2. Cor. 9.*

Hinc etiam cœca illa,
adeò in asceticis laudata
Obedientia, hoc est acutè in
spiritu vidēs, solet existere.
Equidem in Religiosa fa-
milias meminimus maturum
quendam dierū atque ope-
rum

rum bonorum interroga-
tum qua ratione in tot tan-
tisque, vt fit, tentationum
procellis tamdiu constans
Religiosus perdurasset; cō-
tinuò respondisse, *Agendo,*
inquit, & *tacendo*. Hoc et-
enim Bono omnes omnino
peccatis excusationes præ-
cîdi: Prudētia adhæc argu-
mentum esse *Silentium* pro-
nuncians. De Arsenio certè
pio admodum anachoretâ
ex aula Cæsareæ domestico
memorię proditum accepi-
mus, cum mundo Angeli
monitu abdicatô, & vani-
tate

tate perspecta , eremo sese
dicasset , iussu statim Si-
lentio se & *Quieti* tradere.
Et paruit Deo vocanti,
præmiumq; accepit . Cum
Silentio etenim Animi
quietem tranquillitatem-
que (de qua Virtute fru-
stra duo Gentium Philoso-
phi Seneca & Plutarchus
quæsierunt) commodè ut
nullâ re meliùs, parari quis
ignorat ? Quamobrem in
hoc vitæ stadio , Religiose-
que viuendi instituto, men-
te hæc identidem agitando,
consilium tandem cepi , ut
bo-

bonorum potissimum vsui
commodoque DE BONO
SILENTII cum Religiosis
hominibus, tum externis
quid commentarer; ad om-
nes etiam cuiusque status
& ordinis homines pacis
amantes. Duo ita libelli na-
ti: cum Religiosis priore lo-
quimur, altero cum sæcula-
ribus agitur, daturque cun-
ctis vitæ concorditer domi-
degendæ consilium.

Titulum ab antiquitate
mutuamur, idq; vitio qui
vertat spero fore neminem.
Sancti enim Patres sua sic

Asce.

Ascetica plures inscribunt.
De bono quidem *Pudicitiae*,
itemque *Patientiae* Cypria-
nus Martyr, Tertullianum
magistrum vt appellare so-
lebat, secutus. S. Ambro-
sius Mediolanensium Praesul
De bono mortis, vt eius a qua-
lis Augustinus Hipponen-
sis Episcopus, *De bono coniu-*
gali. Nostra verò memoria
Gabr. Card. Palaeottus, post
M. Tulliū in Catone maio-
re, *De bono senectutis* Com-
mentarium senex dedit. In
Societ. verò nostra Hiero-
nymus Platus *De bono status*
Re.

Religiosi disertè ac piè con-
scripsit. Omitto reliquos.
Veteres enim Philolophi
Gentium De summo bono ac
Felicitate in varias diuifi
familias studiosè quære-
bant. Finis tamen veri Bo-
niq̃ue summi, hoc est, Dei
ignoratione scopũ non vf-
quequaque attigerunt, sed
Christiana Religio id de-
mũ Bonum inuenit, ac
possidet. Hæc est enim vita
æterna, ait CHRISTVS Pa-
trem moriturus exorans, vt
cognoscant Te solum verum
Deum, & quem misisti IESVM

CHRI-

CHRISTVM. Ioan. 17. Et
hæc quidē de libelli inscri-
ptione, editionisq; cōsilio,
quo ad plures vtilitas ma-
naret, sint dicta. Sed cur
Religiosis offerre priorē la-
borem placuit? Duplici de
causa: Primū quia ad om-
nes ex æquo, si stabiles in
Dei vocatione permanere
libeat, *Silentium* domi forisq;
seruare, pertinet. Neq, enim
ait ille, nouit loqui, tace-
re qui nescit: vereq; Simo-
nides poëta & inter asce-
tas Pambo: *Non vnquam ta-
cuisse nocet, nocet esse locutum.*

Al-

Altera causa, quia per
Religiosos cuiusque ordi-
nis viros docendi externi
sunt in sæculo fluctuantes,
vt silere domi forisq; assue-
scant; partim *præceptis* par-
tim *exemplis*. *Præceptis* qui-
dem cùm de superiore lo-
co ad populum concio-
nando, tum in Pœnitentiæ
Sacramento hortando ad
Taciturnitatem, quâ do-
mestica corrigant vitia,
coniuges, serui, discipuli,
pedisequæ, omnesque, adeò
vitiis iracundiæ obnoxij; *Pub-
licè* quoque vt in foro cau-
sisque

fisque ciuilibus à Kalum-
nia sciant conuicioq̃, tem-
perandum. Nam è dictariis
rixę, iurgia, lites, sepe etiam
cædes exoriuntur: quæ vi-
tia prudenti liceat cuique
Taciturnitate effugere.

Valete.

D E

habetur quilibet a-Kalium
in se habet conuersionem
per se habet conuersionem
in se habet conuersionem
in se habet conuersionem
in se habet conuersionem
in se habet conuersionem

DE BONO

SILENTII

RELIGIOSI

LIBER I.

Lege diuinâ Silentium piis suaderi.

CAP. I.

MEDITANDO, reque ipsa
 cōperi memoriam re-
 plicans vltimam, in Lege ve-
 teri TACITVRNITATEM, vt
 omnibus Virtutem necessa-
 riam, doceri & commendari.
 Regius enim Propheta Da-
 uid, eiusque filius Salomon
 Silentij bonum accuratè per-
 spiciētes, (hic quidem iudicia,
 ex æquo & bono auscultando 3. Reg 3.
 litigantes patienter, exercens;
 ille verò à Semei calumniis 2. Re. 16

A appe-

Psalm. 38.
1. appetitus tacens) vt psaltes de
 se ipse canit: *Dixi, custodiā vias*

meas vt non delinquam in lingua

mea. Quò respiciens in Officiis
Ambros
lib. 1.
Offic.

B. Ambrosius: *Via*, inquit, *aliæ*
sequēda, vt Dei; aliæ custodienda,
vt nostræ. Mox addit Propheta:

Obmutui, & humiliatus sum, &
silui à bonis, & dolor meus renoua-
tus est. Siluisse se dolet à bonis

enuntiandis: hoc est, à bonis se
 verbis, similiter ac malis linguā
 continuisse pænitet. Hinc sibi

dolorē ait cēmersisse ex impru-

dentī taciturnitate. Ad hunc
 autem Psalmum cū discendo

peruenisset Pābo, eremi quon-

dam incola, vt Socrates in hist.

refert Ecclesiastica, vltra pro-

gredi recusauit, sed recedens

Magistro dixit. *Vnus hic mihi ver-*
sus

Lib. 1v.
Hist. Ec-
cles. c. 18.

sus satis est, dñ opere id exequar.

Post lōgum verò tempus quæ-

renti cuidā; num versum illum

Davidis iam penitus edidicis-

set; annis se nouēdecim (*unde-*

quingenta malè habet Tri-

*Lib. VIII
cap. I.*

partita Cassiodori historia,

pro *undeuiginti*) vix didicisse

eum opere explere, respondit.

Refert & Palladius eundem

*Pallad.
Histor.
Lausiac.
ca.*

Pambonem aliquid interroga-

tū, semper cor prius ad Deum

tollere solitum: imò morti vi-

cinum securè se mori dixisse,

quòd nihil iā religiosus, cuius

eum postea pœnituiisset, vn-

quam protulisset. Idem rursus

vates David, Deum sic orat,

nosq; precari exēplo suo docet:

Pone Domine custodiam ori meo,

*Psa. 140
3.*

& ostium circumstātiæ labiis meis.

Eccl. 3. 7

Quò Bernardus respiciens os nostrū docet esse ostium cordis, modò claudendum, modò aperiendum, pro duplici tempore, ab Ecclesiaste Salomone enūtiato, *tacendi, atque loquendi*. Rogat nimirum ori suo frænum apponi, vt cuiuis nostrū appofuit Deus, quod hominis fabricâ satis ostenditur, linguâ dentibus & labiis egregiè valatâ. Hinc etiam Prophetæ exemplo indies Ecclesia Catholica, mater nostra, Deum Opt. Max. statim in aurorâ rogat:

*Linguam refranans temperet,
Ne litis horror insonet.*

Prov. 18.

Salomon Rex silentij etiam præcepta sæpè tradidit: *Labia,* inquit, *stulti miscent se rixis, et*

os eius iurgia prouocat. Et rursum : *Lingua fallax non amat veritatem : & os lubricum operatur ruinas.* Idemque in Canticis : *Sicut vitta coccinea labia tua, & eloquium tuum dulce sicut fragmen mali Punici, ita genæ tuæ absque eo quod intrinsecus est.* Significat sponsæ mysticæ oris labia clausa esse, nec nisi caritatis gratia aperiri. Quique vt Ecclesiastes Dei initio *Tem-* Eccl. 3.7
puse esse tacendi, vt loquendi dixerat, idem pulchra sanè cap. quinto suggerit : *Ne temerè,* inquit, *loquaris; neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram Deo.* Quæ verba Gregorius Thaumaturgus Neocæsariensis Episc. metaphrasi suâ, Latinè si reddas, sic explanat:

Perpulchrū, inquit, fuerit linguā
uti parcē; pectore autem constāter.
Nam licet quibusdam motibus im-
petatur animus; dedecus tamen
foret eos effutire, moribúsve esse
minùs compositis. Licet enim lon-
gè à celo distemus (quod diligēter
aduertendum est) presenti tamen
auscultantiq̃ Deo loquimur. Gra-
uiter itaque loqui utilissimum. Ut
enim variarum animi curarum
affecta sunt multiformes in-som-
niorū phantasia; ita & impruden-
tie perpetua comes est loquacitas.
Et mox: Quin & otiosorum tur-
piumq̃ verborum omnium abun-
dantia fugienda. Audiet enim
Deus, & stans cū in animum in-
duxerit suum, sentiet res suas à
Deo & pendere & corrumpi. Sira-
cides quoque Ecclesiastici in-
tegro

regro xxviii. capite, lites fugiendas, & linguā coërcēdam suadet, quę ignis instar, siluam, hoc est, ciuitatem accendat.

Cui & B. Iacobus linguā comparat, vt & equi fræno & nauis clauo. *Ecce, inquit Apostolus, Iacob. 3. quantus ignis, quā magnam siluam incēdit: & Lingua ignis est, vniuersitas iniquitatis.* Mox ille Sapiens subiicit, & hortatur: *Ecc. 28. Sepi aures tuas spinis; linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia & seras, verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos, & attende ne fortè labaris in lingua.* Porro in noua lege seu gratiæ (quia lex per Moysen data est; gratia & veritas per I E S V M *Ioan. 1. 17. Christum*) in Taciturnitate Christianis hominibus prædicanda

occupatur B. Iacobus cap. iii.
Epistolæ Canonicae : quæ at-
tente leget qui me audiet , &
reipsâ, quâ poterit, seruabit .
Saluator enim ait, quod inti-
ma conuellit mihi metu præ-

Matt. 12
36.

cordia: Dico vobis, quoniam omne
verbum otiosum, quod locuti fue-
rint homines, reddent rationem
de eo in die Iudicij. Ex verbis enim
tuis iustificaberis; & ex verbis tuis
condemnaberis. Quod si, vt est,
verissimum, quia veritas ipsa
protulit, quâto est Taciturni-
tas loquacitate tutior? Rectè

Horat.
Od 2. l. 3
Carm.

itaque Lyricus canit: Est & fi-
deli tuta silentio merces: & singu-
lari ad Nectarium Epistolâ xv.
docet Nazianzenus tutum esse
silentij præmium: idemq; xiiii.
Epist. de grauium silentio, vul-
garium-

gariumque hominum garrulitate Apologū comminiscitur: Legendus & Origenes libro contra Celsum septimo.

Silentium Naturæ lege præscriptum.

CAP. II.

CONsidera ex humani corporis fabricâ *Taciturnitatē* non modo tacitè à Naturâ commendari, sed pæne missâ voce præscribi. Quam fabricam veluti *μικρόκοσμον*, hoc est mundi compendium contemplati olim Philosophi, ut Plato, arbori inuersæ hominem compararunt, & in Anatomicis hodieque medici tractāt. Cum enim cætera animantia ad

*Philo, &
Clemens
Alex. in
Protrept*

solum hominē erexit, atque ad
Solis, celiq; quasi patrię domi-
ciliij pristini cōspectū excitauit.

*Os homini sublime dedit, cælumq; tueri,
Iussit, & erectos ad sidera tollere vultus.*

Confidera quanta sit in homi-
nis naturâ excellētia & digni-
tas, quantumque à brutis ra-
tionis & orationis expertibus
distemus; quibus tamen com-
pluribus vnus longē homo prę-
stet, ita nimirum à Deo condi-
tus, vt virtutū semina habeat,
& insit velut igniculus diuinæ
mētis, sed corporis mole velut
obruitur. *Corpus enim quod cor-
rumpitur, animū deprimit.* quod-
que sensa mentis dicēdo queat
mortalis exprimere, ad tuendā
humanæ vitæ societatem; quo
sermone præstet vel maximè
feris

feris, ac belluis, multis earum
ceteroquin inferior. Nam visu
nos aquilę vincūt, aper auditu,
gustatu simia, vultures odora-
tu: ab araneis deniq; in tela tā
ingeniosè texta tactu supera-
mur. Pręclarū itaq; quid con-
secutus atque adeptus is mihi
videtur, qui quā re homines
bestiis antecellunt, eādem ho-
minibus ipse dicendi facultate
antecellat. Sensus autem tan-
quam Satellites, nuntij, atque
interpretes, in capite tāquam
in arce omni animanti mirificē
ad vsus necessarios & facti sunt
& collocati: quæ sedes etiam
in homine Rationi est attri-
buita, vt tanquam auriga spe-
culetur, & habenas teneat,
modereturque vitiosas animi

perturbationes: puta iracundiam atque libidinem; quarum hanc iecori, illam bili attribuit, & partes earum in hominis prope umbilicum, velut in sentinam navis sordes abiecit. Oculi autem inter sensus tanquam in altissimâ speculâ spectatores, plurima conspicientes, suo funguntur munere. Auditus quoque semper patet: quod eo etiam organo dormientes egeamus; sintque disciplinarum sensus illi duo velut administri. Tactus verò toto corpore, ut & animus ipse, fusus est. Odoratus supernè in naribus, quò feruntur odores, positus est. Gustatus denique alimenta, quibus vescimur, sapit, habetque in ea corporis parte,

parte, vbi natura cibis iter patefecit: estque in linguâ etiam sedes; quo membro nihil est in hominis capite vtilius, &, si recte vtaris, nihil præstantius.

Contra verò si garriendo abutaris, nihil magis noxium à Naturâ datum.

Mors enim & vita in manibus, idest, potestate, *linguæ est*; ait Sapiens. Os

Prov. 18.

21.

itaque vnum linguamque homini attribuit; aures vero binas, & oculos; vt audiat multa, aspectuque comprehendat; loquatur verò pauca. Hinc Salomon,

Prov. 17.

27.

Iac. 1. 19.

& Iacobus, *velocem esse quemque ad audiendum; tardum vero ad loquendum* mandant.

Linguam adhæc eadem Natura duplici, vt dixi, vallo idcirco cinxit, osseo quidem dentium,

& car-

& carneo labiorum vallauit.

Cumque *in vdo sit posita*, inquit

Serm.

28. de

verbis

Apost.

Lactant.

cap. 10.

Augustinus, *facile in lubrico*

labitur. Lactantius quoque de

opificio Dei in homine disse-

rens: *Lingua*, ait, *intus inclusa*,

qua vocem motibus suis in verba

discernit, & *est interpretis ani-*

mi, nec tamen sola potest per se

eloquendi munus implere, nisi

acumen suum palato illiserit;

nisi adiuta vel offensione den-

tium, vel *compressione labiorum*.

Vbi & *linguam* à ligando quasi

ligulam, à M. Varrone deriua-

tam ait. Et Homerus Poëta-

rum princeps *dentium* vocat

sepimentum. Linguam enim

debere aiunt, inquit Gellius,

non esse liberam, nec *vagam*,

sed vinculis de pectore imo ac de

corde

ἐπεὶ

ὁδὸν ἔχει.

Lib. 1.

Noct.

Attic.

cap. 10.

corde aptis moueri, & quasi gubernari.

*Religionis proprium esse Silentium. Davidis
Regis singularis Taciturnitas, eiusq;
definitio.*

CAP. III.

CUm verè omnia Iacobus
dixerit Apostolus, tum il-
lud verissimè. *Si quis putat se* Iac. 1. 16
religiosum esse, non refranans
linguam suam, sed seducens cor
suum, huius vana est religio.
Quod, etsi de omnibus om-
nino Deum colentibus Chri-
stianis dictum esse non infi-
tior; tamen Religiosis Fa-
miliis, ac regularibus à ma-
iori iustius accommodari
assentior Doctoribus sacris,
ac

ac Tractatoribus, Humberto,
Cātipratano, Turrecremataæ,
& Catharino Ordinis Prædi-
catorij luminibus. Illis quidem
Christianis accommodatur,
quod opera misericordiæ, quæ
omnibus conueniunt, Apo-
stolus ibidem commendat. *Re-
ligio, ait, munda & immaculata
apud Deum, & Patrem hæc est:
visitare pupillos & viduas in tri-
bulatione eorum.* Ad Religiosos
verò ac Cœnobitas pertinet
quod sequitur; *immaculatum se
custodire ab hoc sæculo.* Ad eun-
dem modum omnes ex æquo
appellat, atq; instruit Dauidis
Psa. 38.1 illud tricesimi octauī: *Dixi, in-
quit, custodiam vias meas, ut non
delinquam in lingua mea. Posui
ori meo custodiam, hoc est fræ-*
num,

num, *cum* consisteret peccator ad-
uersum me. Mox addit: Obmutui,
& humiliatus sum, & silui à bonis.
Quorum prius illud de linguæ
custodia Pambonis commen-
dat exemplum suprà à nobis è
Socratis Ecclesiasticâ Historiâ,
& Tripartitâ commemoratū:
Hoc verò quod addit *à bonis*
siluisse, tum demum accidisse
Patres, Theodoretus, Augusti-
nus, & ex eo Cassiodorus exi-
stimant, *cum* David fugiens
Absolonem filium, à Semeï ca-
lumniis atque conuitiis blas-
phemis peteretur. Ipse tamen
sibi temperans non taceret
modò, sed & alterius vindicem
refrænaret manum. Variè ta-
men ab antiquis Patribus id
explicari, tanquam obscurum
depre-

2. Reg.
16. 6.

Grill.
lib. XXI.
in Ioan.

deprehendi . Cyrillus enim Alexandrinus in Ioannis cap. XXI. per εὐφημίαν seu boni omi-
nationem (S. Scripturæ fami-
liarem tropum , vt *benedicere*
pro *maledicere*) sic exponit; *silui*
à bonis; pro , *à malis*, hoc est , *à*
maledicendo abstinui . Aliter
paulò Origines tribus hic vsus
Caritatis gradibus , & Chry-
softomus Homiliis in Psalmos,
& inibi Ambrosius . Hoc itaq;
de se vates Regius prædicat ,
vsq; eo conuitia tuli aduersarij
Semei, silentioque pressi, vt
linguam à bonis iuxta, atque à
malis verbis continuerim, ne,
si fortè bona suadendo, calum-
niis denuò à maledico appete-
rer , iram satìs moderari non
possem. Silentium itaq; etiam

Mart.
Deir. in
Floridis
Lect.
XVII.

à ba-

à bonis mihi indixi, quod fuit mihi, futurumq; adeò piis omnibus longè salutaris, quàm si in verba monendo prorupissem. Taciturnitate enim sæpiùs meliùs quàm verbo refellimus. Ex hoc quidem Regij vatis loco legitima esse ostenditur à doctis hominibus allata Religiosi Silentij hæc definitio. *Linguam nimirum moderans Taciturnitas, etiam in licitis ac bonis, iuxta regulam, quam in Asceticis copiosè explanat Iulius Nigronius noster. Magnum Cassiodorum è Senatore Monachum de Davide Psalmos dum explanat differentem audiamus: Difficilis res est linguam in lubrico faucium constitutam veritatis rigida tenere men-*

*Iulius
Nigr. in
Reg.
xxvi.*

*Cass. in
Psal. 38.*

mensuram, cui si incautè fræna
laxentur, frequenter contra se lo-
quitur. Faciliùs enim tacèdo culpa
refugitur, quàm loquendo. Pòst
non longè. Ecce quanta nos David
beatissimæ institutionis salubrita-
te commonuit, inter blasphemos, &
iniquos habere linguæ continen-
tiã, noxia vitare certamina, rixas
grauissimã moderatione compri-
mere. Silentium quippe est proba-
bile, quod nos minimè perducit ad
culpam, quod sapientes prodit: quod
grauissimos facit, quod consilium
nutrit: quod ipsum quoque gratis-
simum ostendit esse sermonẽ. Qua-
propter hauriamus remediũ huius
saluberrimã potionem, ut qui san-
ctos tam proficuè tacuisse cognosci-
mus, peccatorũ immoerata linguæ
licentiã non amemus. Hæc Senat.
CHRIST.

CHRISTI Domini in adolescentia
silentium ac B. Virginis Matris.

CAP. IIII.

MEditabor vt colūba pueri
 Iesu infantiam, cæteras-
 que ad virilem vsque ætatem
 tacitè, priuatimque res gestas,
 vt paucissima de his Euange-
 liste litteris consignârint. *Puer,* *Lucæ 2.*
ait Lucas, crescebat & conforta- *40.*
batur plenus sapientia, & gratia
Dei erat in illo. Sapientia, cre-
 scebat, non re ipsâ, qui summi
 esset sapientia Patris, Deus
 simul & homo, sed qui crescere
 videretur, vt ætate sic etiam
 sapientiâ, mortaliū more, in
 quibus vt annus fruges matu-
 rat, sic & ætas maturior augere
 iudicium solet. Igitur ad trice-
 simum

*Luc. 2.
46.*

Joan. 2.9

finum vsque annum delituit,
parentibus dicto audiens per-
libenter, & obediens; Iosepho
etiam in arte fabrili dans ope-
ram, vt locutus dumtaxat lega-
tur: cùm triduo quæsitus, & in
tēplo inter Doctores à matre
repertus, eos non tam docens
aut erudiens, sed interrogās &
audiens: Rursum semel tātūm
iterumq; fatur in nuptiis Canē
Galilææ, dum aquam primo ac
stupendo miraculo vino com-
mutauit: delitescens alioqui, &
altum seruans silentiū, quo nos
commonefaciat, ne ad docen-
dum quis temerè irrumpere,
qui prius nō didicerit, audeat,
nisi sciētiam habeat diuinitūs
infusā, quā præditus & ipse tri-
ginta ipsos annos tacuit, eiusq;
asle-

assecclæ ad Apostolatus munus
delecti, rudes initio, vt homi-
nes ac piscatores, post accepto
celitus flāmeis linguis S. Spiri- *Act. 4.*
tus dono linguarum scientia- *& 5.*
rumq; omniū; misso iam facto
mortis metu in omnē terram,
quā patet orbis, Dei verbum
prædicando disseminârunt.
Biēnio iam CHRISTVS, & quot
excurrunt anni, suos docens
voce & exēplo; peruicaces cō-
tra Iudæos redarguens Sabba-
tismo, legiq; Mosaicæ obdura-
to nimis animo affixos, verita-
tis viam eternamq; vitam, ipse
Veritas commōstrauit. Quid?
Risisse nunquam in vita de-
prehendas, vt Basilius Magnus
obseruat Regulis fusiùs dispu-
tatis quæst. xvii. luxisse verò
per-

perpetuò & ter lacrymatum
obseruant. In funere quidem

IOAN. II.

35.

Lazari, quem cum sororibus
adamabat, ad vitamque reuo-
cavit. Iterum deplorans ciui-

LUC. 19.

41.

tatem Hierusalem *fleuit*, ait
Lucas, *super illam*. Denique de
cruce pendens, *cum clamore va-*

HEB. 5.7

lido & lacrymis, inquit Paulus,
exauditus est pro sua reuerentia.

Idemque silentium tenuit in
his ipsis diræ mortis pro nobis
obitæ cruciatibus sponte sus-

ESA. 53.

7.

ceptis (*Oblatus enim est*, ait
Propheta, *quia ipse voluit*) *Non*

aperuit os suum. Sicut ovis ad occi-
sionem ductus, & quasi agnus co-
ram tondente se obmutuit. Quem

Esaie de Christi silentio locum
adhibet Tertullianus extremo
lib. iiii. contra Marcionem:

alte-

alterumque ex Esaia cap. I.
 ver. 4. iuxta LXX. Interpretes :
Dominus Deus dedit mihi linguam
disciplinae , ut scirem quomodo
oporteret proferre sermonem. Illam
 scilicet linguam, quam adgluti-
 natam gutturi suo in Psalmo
 XXI. tunc probabat, tacendo,
 non loquendo. Et in Euāgelio
 Herodes rex vocem ei nullam
 extorsit. Princeps verò sacer-
 dotum: Nihil, inquit, respōdes
 ad ea quæ isti aduersum te te-
 stificantur? *IESVS autem tacebat.*
 Rursum Pilatus ait: Non audis
 quanta aduersum te dicunt
 testimonia? *Et non respondit ei*
ullum verbum, ita vt miraretur
 Præses vehementer. Ecce in
 hoste etiam Silentij admiratio
 exsistit. Idemque in Crucis arâ

Luc. 23.

10.

Matth.

26. v. 62

et 27. 13.

humani delitium generis, septies dumtaxat locutus Patrem compellauit, pro Cruci se affigentibus orans, suumque reddens spiritum exspirauit. Quæ septem Crucis verba velut Cygnæam cantionem, verbaque morientis vltima assidue mente reuoluam, grati animi memoriam præferens. Nunc ad eius matrem, vestigiis insistentem iisdem, me conuertam. Quæ & ipsa semper Virgo Deipara filium piè taciteque educans, in Euangelio septies quoque tantum locuta legitur, vel, vt Bernardus obseruat, quater dumtaxat, vt Virgini- bus post-futuris silentij relinqueret exemplum. Exclamat itaque nectareus ille Ambrosius

sius

fius, Mediolanensium Præsul: *Lib. 2. in
Lucam.*

*Discite, ait, Virgines non cursare
per alienas ades; non demorari in
plateis; non aliquos in publico
miscere sermones.* Gallina cùm *S. Aug.
Tract. xv
in Ioan.*

pullis glocitando victumque
ostendendo in omni avium ge-
nere matrem se ostendit. Cæ-
teræ enim aves tacitè pastum
pullis quærunt. Virgo fileat:

*Quæ enim inrupta est, ait Gen- 1. Cor. vii
tium Doctor, cogitat ea quæ Dei 34.*
*sunt, ut sancta sit & corpore &
spiritu.* Sed quando tandem, ô
Virgo Deipara, loqui visum?
Tu effare, si fas mihi audire est.
Bis, ait, respondi cùm Archan-
gelus Gabriel, lætum mortali
generi nuncium cælitùs adfer-
ret: & toties dum Elizabetham
cognatam gravidam visitans,

in puerperioq; tres ministrans
 menses, laudis hymnum Deo
 accinui, vt Maria altera Moy-
 sis soror, transmissio iam mari
 rubro siccis pedibus Israëlitico
 populo in medio tympanistria-
 rum, merfis iam maris flucti-
 bus ad vnum omnibus aduer-
 sariis. Semel iterum in templo
 inuento triduo amisso filio in-
 ter Doctores. Bis rursus locu-
 ta in Canæ nuptiis, cū aquā
 in vinum optimū vertit. Nunc
 mellifluum audiamus Bernar-
 dum è verbis Apocalypsis xii.
 cap. Ioannis Apostoli: *In textu
 quatuor Euangeliorum non nisi
 quater MARIA loquens auditur.
 Primò quidem ad Angelum, sed
 cū iam semel atque iterum eam
 allocutus fuisset. Secundo ad Eliza-
 beth,*

*Ioan. 2.
 9. & 4.
 46.*

*Bernar.
 Serm.
 VII. de B.
 Maria.*

*beth, quando vox saluationis eius
 Ioannem exultare fecit in utero,
 & eâ magnificante MARIAM,
 ipsa magis Dominum magnificare
 curauit. Tertio ad filium, cum iam
 esset annorum XII. quod ipsa &
 pater eius dolentes quæsisserunt eum.
 Quarto in nuptiis ad filium & mi-
 nistros. Et is quidem sermo certis-
 simus index ingenitæ mansuetu-
 dinis & virginalis verecundiæ
 fuit. Et mox: Nec in solâ tantum
 MARIÆ taciturnitate commen-
 datur humilitas, sed euidentius
 resonat in sermone. Discam itaq;
 Matris Virginis prolisque di-
 uinæ exemplo silentium domi
 forisque seruare; quando qui-
 dem norma sunt vitæ Christia-
 næ, & speculum sine maculâ.
 CHRISTI etenim vita om-
 nis,*

nis, ait B. Gregorius, nostra est instructio.

*Religiosarum familiarum magistros suis
inprimis Silentium indixisse.*

CAP. V.

QVandoquidem Religio-
rum proprium *Silentium*
est, nemo iure dubitet, cur pri-
mi Religiosorum parentes, ac
principes cum ad orientem,
tum ad occidentem solem *Ta-
curnitatem* Regularum initio,
velut Religionis caput, suis
præscripserint: quâ virtute &
ipsi magis magisque ad vitæ
perfectionem proficerent, tum
eo signo à sæcularibus potissi-
mum differrent. Quod in Vir-
ginum sacrarum ac velatarum
cœnobiis, quæ Silentium qui-
dem

dem religiosè seruent, magis eluceſcet : propterea quòd ſexus ille garrulitati obnoxius loquendi pruritu malè audiat. Neque id modò verum exiſtit in Regularibus, ac Cœnobitis, ſed & in Anachoretis & Eremitis : qui etſi ſoli degant, & loca ſola incolant, Silentium tamen nimis vicinos vicos vrbesque frequentando abrumperere queant, & ſoleant. Quamuis verò ex Eremitica vita nata ſit in commune omnia habentium cœnobitica, vt Benedictus primus in Occidente Monachorum Patriarcha Sublacum primum ſeceſſit : poſt Monachos conuocauit : & de ceteris ad eundem modum ; tamen hæc monaſtica vita,

quàm Eremitica, & tutior est
atque securior: & meriti for-
tasse maioris, quò difficiliùs
semper est habitum cum mul-
tis, quàm secum habitare; &
seipsum vincere, sodalesque
perferre, quàm secum dum-
taxat pugnare. Quæ cum ita
sint, magistrorum Regulas,
quæ quidem exstent, breuiter
excutiamus.

*S. Pachomius, Cœnobiorum
quondam per Ægyptum fun-
dator, in Regula: Qui, inquit,
in oratione tardiùs venerit, vel
qui muscitauerit, vel locutus fuerit
ad alterum, vel qui riserit in reli-
quis orationibus, constituto ordine
aget pœnitentiam. Quando fari-
nam conspergunt aquâ, & massam
subigunt, nemo alteri loquatur.*

S. Ba-

S. Basilus verè magnus, Græcorum hodieq; monachorum auctor, in Regulis breuioribus. Quæstione ccviii. An Silentium in uniuersum ubique seruandum? sic respondet: Silentij decorum ex temporis opportunitate, & personâ spectatur, quemadmodum ex sacris litteris docemur. Ac temporis quidem opportunitate veluti cum dicit: Prudens in tempore illo tacebit, quia tempus malum est. Et alio loco. Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator aduersum me. Ex persona autem veluti cum Apostolus scribit: Si autem alij reuelatum fuerit sedenti, prior taceat. Et iterum. Mulieres in Ecclesiis taceant. Est autem quando etiam iis qui linguâ petulantiores sunt, atque

*Amos 5.
Tsalms.
38. 2.
I. Cor. 14
30.
Ibidem.*

B 5 illud

Ephes. 4.
29.

illud servare non valent: Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed si quis bonus, ad edificationem fidei: necessarium est perpetuum silentiū, quousque in eo & à vitio petulantiæ in dicēdo sanentur, & in otio discere potuerint, quando & quid, & quomodo loqui oporteat, ut, quemadmodum scriptum est, det gratiā audientibus.

Ibidem.

S. Benedictus Regulę cap. 6.
de Taciturnitate sic præcipit:
Faciamus, inquit, quod ait Propheta: Dixi, custodiam vias meas,
ut non delinquam in lingua mea.
Posui ori meo custodiam; obmutui,
& humiliatus sum & silui à bonis,
Hic ostendit Propheta, si à bonis colloquiis interdum propter Taciturnitatem debet taceri: quanto magis à malis verbis propter penam

*nam peccati debet cessari. Ergo
quammis de bonis & sanctis ad
edificationem colloquiis perfectis
discipulis, propter Taciturnitatis
gravitatem, rara loquendi conce-
datur licentia; quia scriptum est:
In multiloquio non effugies pecca-
tum. Et alibi: Mors & vita in ma-
nibus linguae. Nam loqui &
docere magistrum condecet;
Tacere & audire discipulo con-
uenit. In quam Benedicti regu-
lam Smaragdus eiusdem Or-
dinis Abbas: Qui Taciturnitatis,
ait, virtutem veraciter amat, ne-
cesse est ut ad tempus etiam à bonis
locutionibus taceat, ut virtutes
ceteras ad tempus tacendo nutriat:
quas nutritas iterum tempore con-
gruo sapienter proferat. Et præ-
ter Ioannem Trithenium eius-*

*Prou. 10
19.*

*Ibidem
c. 18. 2 R.*

Prov. 10
19.

dem Regulæ explanatorem
Ioannes quoque à Turrecre-
mata Card. Ordinis Prædica-
torum decem quidem colligit
idoneas rationes, sed quas ad
quatuor, memorię causâ reuo-
casse sufficiat. Primò, quia per
Silentium multa vitantur pec-
cata. *In multiloquio enim*, ait
Sapiens, *peccatum vix effugias*.
Deinde quia discipulos decet
audiendo tacere, vt de Pytha-
goricâ scholâ quinquennij ser-
uante Silentium, & de Hip-
pocrate iureiurando à medicis
Taciturnitatem exigēte, alibi
doceo. Atqui in scholâ se per-
fectionis versari credat Reli-
giōsus necesse est. Tertiò quia
Religiosi nomen à *religando* qui-
dam deriuant. Lingua itaque
ab

ab illo liganda, vt instar sit
 ligulae (vt ex M. Varronis ety-
 mo iam docui.) Quemadmodū
 & Propheta Regius, *Ostium* *Psalms.*
38.2. &
140.3.
circumstantia & custodiam lin-
guae exoptat, & natura ipsa
dentium vallo, labrorumque
sepsit. vnde Iacobus Aposto-
lus, vanam esse, ait, eius religionē, *Iac. 1.26*
qui linguam refranare nesciat.
 Quarto quia Silentium, maxi-
 mē ad meditādum orandum-
 que, hoc est, cum Deo collo-
 quendum aptos facit ac dispo-
 nit. Hinc in Threnis vates
 Ieremias: *Bonum est praestolari* *Thren.*
6.3.26.
cum silentio salutare Dei. Addit
statim: Sedebit solitarius & ta-
cebit, quia leuabit se supra se:
 hoc est; supra conditionem
 humanam. Quandoquidem
 Ange-

Angelorum est vita, tacita in religione, & assidua meditatio, ac cum Deo colloquium.

Tironibus Religiosarum familiarum necessariam esse potissimum Taciturnitatem ex utroque Basilio, Cassiano, & Isidoro Pelusiota demonstratum.

C A P. VI.

BEatus Basilius Regulis fusiùs disputatis quæst. 13. Tirones primis pietatis rudimētis, utili Taciturnitatis exercitatione imbuendos sic tradit: *Is etiam qui rudis adhuc ad pietatis culturam accedunt, utilis est ea quæ per Taciturnitatem exercitatio fit. Quandoquidem in eo, quod lingue moderentur, hoc satis magno erit argumento continentiam ab eis coli; & in assiduo ac perpetuo silen-*

silentio, de iis quas loqui scienter
audiuerint, exemplum sumant,
quemadmodum & proponi qua-
stiones debeant, & item quomodo
unicuique oporteat respondere.
Est enim & vocis moderatio, &
in sermone modus quidam, item-
que occasionis apta maturitas, ac
verborum proprietas, quæ propria
ac peculiaria sunt pietatis cultu-
rum. Quæ quidem is nullo modo
doctrinâ potest percipere, qui non
quæ ex superioris vitæ consuetu-
dine impressa habeat, ea antea
didicerit. Quippe cum Taciturni-
tas simul & obliuionem ex desue-
tudine pariat, & ad ea quæ recta
sunt discenda otium suppeditet.
Quamobrem nisi aut peculiaris
causa aliqua vel ad salutem animæ,
vel ad operis alicuius, quod tum in
mani-

*manibus sit, confectionem summè
necessaria, aut istiusmodi posita
quaestio aliqua urgeat tenendum
assiduè silentium est, exceptâ
videlicet Psalmorum modulatio-
ne. Ioannes verò Cassianus,
auditor, ut creditur, Chry-
sostomi, quæ ex Abbate
Nesterione hausit de Silen-
tij bono sibi tradita, litte-
ris ea mandabat Collatione
Cap. 9. XIIII. Observato, inquit, in-
primis cui adolescentior ætas suf-
fragatur, ut indicas summum
ori tuo Silentium. Hic est enim
primus discipline actualis in-
gressus, omnis quippe labor ho-
minis in ore ipsius; & ut om-
nium seniorum instituta, atque
sententias intento corde, & qua-
si muto ore suscipias ac diligen-
ter*

*ter in pectore tuo condens, ad
 perficienda potius ea, quam ad
 docenda festines. Ex hoc enim cæ-
 nodoxiæ perniciofa præsumptio;
 ex illo autem fructus spiritualis
 scientiæ pullulabunt. Audin?
 quanto sit tutius audire, quam
 loqui & temerè percuncta-
 ri? quod, vt sapiens ait, Prou. 17
28.
 pro sapiente stultus, si ta-
 ceat, habeatur, & percun-
 ctator importunus, vt Poëta Horat.
 ait, garrulus censeatur? Ei-
 dem autem Cassiano Isido-
 rus Pelusiota, vnà etiam
 Chrysofostomi auditor, suavit
 Silentium in Religione, hisce
 verbis grauitè inculcans,
 quæ Latinè tantùm appo-
 nam: *Te caducam & corruptioni* Isidor.
libr. 1.
Ep. 309
obnoxiam fugisse vitam, atque
*ad**

ad Monasticum studium cursu contendisse audio : interim tamen procacem, ac petulantem linguam habere, & temerè loqui. Quod quidem nihil aliud est, quàm murum firmum atque hostibus inaccessum exstruere; portam verò ad ingressum iis apertam relinquere. Quod si & murum ab omni periculo liberum servare cupis, atque hostibus te firmum, ac robustum ostendere, linguam quàm maximè poteris in potestate habeto, à qua & celeres, & ingentes ruinae contingunt. Hæc Isidorus, respiciens credo ad illud, quod verè usurpatur, garrulum instar esse urbis cinctæ muris, quæ portis careat, ut Salomon Prouerbiorū cap. xxv. prodit Davidis hinc votum est: *Pone,*
Do-

Prou. 25

28.

Tsalm.

140. 3.

212

312

212

312

212

312

212

Domine , ostium circumstantiæ
 labiis meis , & : Posui ori meo cu- Talm.
38.2.
 stodiam . Eademque Basilius
 disputat , rudibus adhuc vti-
 lem esse per Silentium in pie-
 tate colendâ exercitationem
 Quæst. fusiùs disputatarum
 cap. 13. & breuiùs disputatarũ
 cap. 23. Alter item Basilius ,
 Monachus , Lauræ præfectus
 de eadem re sic differebat : Ci-
 borum , inquit , abstinentiam ;
 solitudinem curarum & fami-
 liaritatum vacatio comitetur : de-
 inde solitudo Silentium , oratio ,
 meditatio , vigiliæ , & omninò
 quæcunque corporis contentioni-
 bus ac certaminibus à viris spiri-
 tualibus coniungenda immiscen-
 daque diximus ; quibus accedat
 mensa brevis , & frugalis . Indu-
 mento-

mentorū item & calceamentorum caritas ac vilitas : quod item de aliis , quibus corpus indiget , vsque ad vasa instrumentumque domesticam intelligi volo . Vestis sit attrita , mens verò contrita : pedum & manuum occultatio ; oculorum , aurium , reliquorumque sensuum ad perfectionem huius instituti consequendam refrenatio , & præterea congressionum declinatio . Idemque post non longè cum ministris , si opus fuerit , signo ex composito facto , paucis colloquendum esse hortatur . Mox : Ab omnibus se Religiosus abstineat , & ad omnes accedat , adhibens in sermone cautionem , se ipse diligenter obseruet , loquaturque cum caritate

te, benignitate, consolatione aliorum, quantum fieri poterit: hoc denique ceteraque cum Silentio, custodiaque sensuum fiat. Quod verò hic Basilus signo potius quàm verbo sæpenumero utendum suadeat, ne Silentium temerè abrumptur, servasse id religiosè Theodosium quendam lego, de quo in Prato spiritali est quinque & triginta annos in solitudine egisse, post biduum tantum cibum capere, Silentium iugiter servare solitum: & nutu veriùs quàm sermone mentis sensa communicasse. Addam è Climaco Silentij elogium è Gradu undecimo: *Taciturnitas in cogitatione mater est orationis, captivitatìs reuo-*

*Ioan.
Moscu
in Prato
cap. 67.*

*reuocatio : ignis diuini amoris
 obseruatio, cogitationum diligens
 inspectio, specula hostium, carcer
 luctus, lacrymarum amica, memo-
 riæ mortis operatrix, supplicio-
 rum pictor, iudicij indagatrix,
 sagax mæroris subministratrix:
 inimica fiducia, quietis coniux,
 ambitiosæ doctrinæ aduersatrix,
 scientiæ adiectio, speculationis,
 opifex, secretus in Deum profectus,
 occultus denique ascensus.*

*Eremitarum etiam in templis Silentium
 exemplis illustratum.*

C A P. VII.

ÆGyptios quoque Mona-
 chos in Silentio sub Ar-
 chimandritis vixisse, & domi,
 in templis potissimum seruasse,
 hæc quoque Cassiani verba
 ostendunt.

ostendunt: Synaxes celebraturi
quando conveniunt, tantum à
cunctis silentium præbetur, ut cum
in unum tam numerosa fratrum
multitudo cōveniat, præter illum,
qui consurgens psalmum decantat
in medio, nullus hominum peni-
tūs adesse credatur, ac præcipuè
cum consummatur oratio, in quâ
non sputum emittitur, non ex-
creatio obstrepit, non tuſſis inter-
sonat, non oscitatio somnolenta
discuſſis malis & hiantibus trahi-
tur, nulli gemitus, nulla suspiria
etiam adstantes impeditura pro-
muntur; nulla vox præterquam
Sacerdotis precem concludētis au-
ditur, nisi fortè hæc, quæ per ex-
cessum mētis claustra oris effugerit,
quæq; insensibiliter cordi obrepse-
rit, immoderato scilicet, atque
intole-

Cassian.
lib. 2. de
Cœnob.
Instit.
cap. 10.

intolerabili spiritus fervore succensa, dum ea quæ ignita mens in semetipsa non praevallet continere, per ineffabilem quædam gemitum, ex intimis pectoris sui conclauibus evaporare conatur. Mox subiicit: Psalmodiâ absolutâ, nullum eorum subsistere, aut sermocinari cum altero audere. Quod ita, inquit, explent etiam foras egressi, ut nulla inter eos sermocinatio penitus conferatur: sed sic unusquisque opus iniunctum exsequitur, ut Psalmum vel scripturam aliquamlibet memoriter recensendo, non solum conspirationi noxiæ, vel consiliis pravis, sed nec otiosis quidem colloquiis ullam copiam, vel tempus impertiat: oris pariter, & cordis officio in meditatione spiritali iugiter occupato, &c. Disputat

tat & magnus ille Basilius
 Quæstionum breuius disputa-
 tarū cap. CLXXIII. & CCXXXVIII.
 quæ per se quisque legat. Ve-
 niamus ad *Silentij* exempla,
 quod in cœnobiticâ atq; adeo
 Eremiticâ vitâ religiosè serua-
 tum ex Palladio, Patrumque
 vitis discimus. Per Præcepta
 enim, vt Seneca ait, longius *Epist. 6.*
 iter est; breue & efficax per
 Exempla. Mouēt illa quidem,
 sed exempla trahunt ac per-
 mouent.

I. *Paulus* Eremita, cui à mo-
 rum cādore *Simplicis* est datum
 cognomentum, B. Antoni di-
 scipulus, ob linguæ lapsū, quia
 ineptè quæsierat, num *Christus*
 ante Prophetas vixisset, trien-
 nij Silentium sibi ipsi indixit.

C

II. *Ag-*

II. *Agathon* quoque Abbas lapillo linguæ subiecto, veluti scrupo, tacere didicit, totidemq; quot Paulus ille annos filuit.

*Socrat.
lib. III.
Histor.
Eccles.
cap. 18.*

*Tripart.
Hist. 8.
cap. 1.*

*Pallad.
Lausar-
ca Hist.
cap. 48.
M. Ma-
rulus li.
4. c. 6.*

III. *Pambonis* Abbatis diuturnum Silentium ex Hist. Ecclesiasticâ suprâ commemoravi.

IV. In Tabennensi quoque Mandrâ, Scythiæ eremo, teste Palladio, sub Ammone Abbate, amplius ter mille Monachorû patre, *Taciturnitas* adeo viguit religiosa, ut cum tot una essent horis, quibus indictum erat Silentium, sæpenumero aduenæ locum adeuntes, neminem ibi adesse putarent, donec interiùs ingressi, illos seorsim in suis quemque cellulis orantes, aut aliquid aliud facien-

facientes conspicerent, adeò non strepitus aliquis, non furrus, ac ne screatus quidem audiretur: denique multitudo solitudinem Silentio adæquabat.

v. *Thomas* quoque Abbas, *Lausani-
ca C. 500*
eodem attestante Palladio, vir sanctus tugurio inclusus, triginta ipsos annos vrbes minime frequentans Silentium exercuit.

vi. *Ioannes* quoque, à re ipsa *Silentiarius* cognominatus, ex Episcopo Solitarius, teste Cyrillo Monacho eius æquali, duos ipsos de quinquaginta annos ad ætatis annum vsque, quo desijt viuere, quartum supra centesimum, assidue Silentium tenuit. Fuit autem &

Silentiarij munus in Augusto-
rum Palatiis, vt & schola *Silen-
tiorum* apud Iureconsultos :
quâ de re aptius libro secundo
disseremus.

vii. In Occidentis verò par-
tibus *Sulpicius Severus* Primu-
liacensis presbyter, qui de B.
Martini vitâ disertè scripsit,
à Pelagianis circumuentus
Gennad. (vt in Catalogo Gennadius
cap. 19. refert) loquacitatis culpam
Catalog. agnoscens, Silentium ad extre-
mum usque spiritum seruauit,
vt peccatum loquendo con-
tractum tacendo expiaret.

viii. Beatum quoque *Tho-
man* Aquinatem Ecclesiæ Do-
ctorem inclytum narrat Anto-
nius Senensis & Surius, quòd
naturâ, dum in studiis versare-
tur,

tur, Pythagoreum ageret, & taciturnus esset, *bonum mutum* appellatum referunt. Non fugite ea res *Albertum* cognomento *Magnum* eius præceptorem, qui acumine disputandi perspecto facile quò id Silentium tenderet, animaduertit, dixitque *Bos ille mutus* eum mox edet mugitum, vt sonum eius totus mundus sit admiraturus. Nec fefellit eum opinio. Talis enim tantusq; Thomas euasit, vt scriptis ad æternitatē comparatis satis ostenderit, quantum docilis Taciturnitas vane & arroganti loquacitati sit anteponenda. Idem dum in Magistrum sententiarum commentaretur, summamque Theologiam, quæ in scholis valet,

conscriberet, sinistrâ Patrum
Collationes Ioannis Cassiani
gestans, identidem legebat,
libenterq; colloquebatur pie-
tatis gratiâ. Cassiani verò de
Silentijs bono loca iam velut ana-
lecta, apposui.

IX. *Radulphus* Benedictinæ
familiæ sodalis Affliginien-
sis in Brabantia monasterij, verè
& ipse Silentarius hâc vnâ
diutinaque tacendi cōstantiâ
incendij flammam exstinxit,
imperans ne ultra progredere-
tur, vt, quod de iustis homini-
bus Paulus Hebræis prædicat,
verum esse declarârit: *Ignis
impetum exstinxerunt*. Refert
omni maior exceptione Tho-
mas Cantipratanus, ordinis
Prædicatorum, & Camera-
censis

Heb. xi.
34.

Lib. 2.
Apum
cap. 3. 4.

censis Coëpiscopus, qui floruit
ad annū Christi M. CC. LXXVIII.

*Insigni ARSENI exemplo idem
demonstratum.*

C A P. V I I I.

Felix anima, quæ à terrenis
se abducens curis, secum
ipsa habitat ac loquitur Silen-
tij perstudiosa; & cum Deo
gemitibus, & iaculatoriis su-
spiriis precando indies collo-
quitur. Felix nimium, qui in
cælestium rerum meditatione
spretâ mundi vanitate acquie-
scens, ita se comparat, terram
ut pedibus quidem terat, men-
te Deo fixus hæreat, in eiusque
oculis ac præsentia ambulet.
Omnis enim piorum est *in calis*
cōuersatio, seu, ut Tertullianus.

Philip.
3.30.

Psalms.
38.13.

& Hieronymus reddidit, *municipatus, ut aduena & peregrini super terram existunt, sicut omnes Patres nostri.* Quare, ô anima imbecillitatis proprię conscia, abduc te paullatim ab inutili colloquio, & à nullius fructus sermone, & cùm Deo magis magisq; loqui indies assuesce, iuxta Dei apud Isaiam vocem:

Isaia
21. 12.
Secundũ
LXX.

Custodio mane, & noctu: si quaesieris, quare, & apud me habita.
Itemque Poëta:

Pers. Sat.
IIII.

Tecum habita, & nôris quàm si tibi curta supellex.

Psalms.
76.11.

Posteà dices: *Nunc cæpi: hæc nimirum mutatio dexteræ Excelsi.* Fortè, exemplum denuò requiras. En tibi virum omnium instar, *Arsenium*: qui aulicæ pertœsus vitæ (fuerat enim

S. Ephrē
in Apo-
phthe-
omato

Hono-

Honorij & Arcadij Cæsarum
magister) audieratque illud
Poëtæ veteris per parodiam
conformatum : *Exeat ille aulâ
qui volet esse pius*. Et sæculi per-
spectâ omni inanitate, se ab-
ducere, secedere, & abdere,
cōsulto Deo animum induxit:
cùm ecce Angeli vox auribus
insonuit : *Fuge Arseni, tace, &
quiesce: sic vitia vitabis: salutis hæc
initia*. Significans primò fu-
giendum sæculum ; (de quâ
fugâ mundi B. Ambrosius, ex
Dei monitu ad Abraham dis-
seruit, vt & de *Renuntiantium
institutis* Ioannes Cassianus:)
Hinc Silentium suadet etiam
in solitudine. Ex his denique
bonis quietem trāquillitatem-
que animi ait subsequituram :

C. 5

Paruit

*Glycas
Annal.
Tom. 4.
& in Pa-
trū vitis.*

Paruit ille vocanti Deo, dicto-
que audiens pacem tandem
solitariâ in vitâ expertus, vitâ
sanctè innocenterq; actâ diem
clausit extremum. *Marinus*
quoque à sene interrogatus,
quænam recta salutis esset via:
Secedere, ait, à vulgo; in cellâ ver-
sari, & commissa plorare flagitia.
Neq; verò hîc Eremitas modò
& Anachoretas intelligo, sed
ad Cœnobitas omnes, licet
inter homines versentur, diui-
num id monitum pertinere ex-
istimo; quod hi, si veri sint Re-
ligiosi, in hominum etiam fre-
quētiâ, secum ipsi & cum Deo
assiduè colloquantur. Verùm
sacris hæc litteris iam compro-
bamus. Ait per Prophetam
Deus: *Ducam eum in solitudinē,*
& lo-

& loquar ad cor eius. Et in Thre- Threm.
nis Ieremias : *Sedebit solitarius* 3.28.

& tacebit: quia leuauit se supra se.

Sedet autem anima perturba-
tionibus animi tranquillatis,

& solitaria quidem, à tempo-
rancis segregata : *Tacet* verò

meditationibus intenta. *Leuat*

se supra se, cœlestium rerum
contemplatione. Nec enim

meditationi idonea existet,

nisi eadem fuerit taciturna.

Sancti enim homines pacis ac

beatitudinis studiosi, *Silētium*,

& solitudinem sunt sectati. Sic

Elias vel Carmeli montem in-

colit, vel in speluncâ delitescit.

Ioannes Baptistes Adolescens

etiamnum desertum petiit, &

CHRISTVS Dominus in Silen-

tio & oratione pernoctauit in

Psal. 28.
3. & 8.

Psal.
54. 8.

Lucæ
15. 4.

Psal.
44. II.

Psal. 50.

deserto; Iejunij legem exemplo præscripsit, & triplicem de Satanâ tentante victoriam reportavit. Igitur *vox Domini concutientis desertum, & commouentis desertum Cades*, idest fantitatis. Qui etiam vates Regius de se prædicat: *Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine. Expectabam enim eum, qui saluum me fecit à pusillanimitate spiritus & tempestate.* In deserto etenim quæritur, & inuenitur ouis perdita, cum Angelicorū spirituum gratulatione. Hic sine strepitu, in Silentio audiat vocem Propheticam: *Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, & obliuiscere populum tuum & domum Patris tui.* Et rursum: *Auditui meo dabis gaudium & letitiam.*

tiam. Beatus verò Augustinus *Confess.*
Confessionū libro VII. *Intravi,* lib. VII,
inquit, *in intima mea duce te;* cap. 10.
& potui, quoniam factus es adiu-
tor meus.

De Taciturnitatis bonis & com-
modis; De malis contra
Loquacitatis.

CAP. IX.

ET si infinita sunt *Silentij*
commoda, & totidem *Lo-*
quacitatis incommoda (contra-
riorum enim eadem est Philo-
sopho ratio, atque disciplina)
ea tamen viâ ac ratione me-
moriæ iuuandæ gratiâ ad tria
in præsens capita reuocabo,
quæ *Dei, proximi & sui cuiusque*
respectu obueniant. Ex his de-
nique lætitia menti gaudium-
que

que existit: quæ bona mortaliū vitam tuentur, fouēt, imò etiam augent.

1. Principiò è *Taciturnitate* peccatorum fuga nascitur, vitiaque declinantur innumera, vt detractiō, rixa, conuitium, calumnia, obscenus sermo, risus immodicus, aliaque: *In multiloquio enim non deerit peccatū*, ait Sapiens: item: *Os bilingue detestandum. & Omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent de eo in die iudicij rationē*. Siracides sapiens quoque integro capite Ecclesiastici xxviii. garrulitatis mala ampliùs viginti ordine colligit, puta litem, interitum, maledictum, discidia ciuitatum, familiarumque excidia, gentium

*Prou. 10
19. & 8.
13.*

*Matth.
12. 36.*

tium fortissimarū enervationem, coniugum diuortia, ac tumultus. Mercede fraudat, odia concitat, ossa emollit, adfert perniciem. Iugum est ferreum, vinculum æneum, mobilis à Deo recedit, & blasphematur. Vno denique verbo, lapsi hominis origo est atque interitus. Ioannes verò Climacus, Scalæ spiritualis capite de Loquacitate, nouē eius numerat incommoda: *Loquacitas, inquit, ignorantie argumentum est, detractionis ianua, scurrilitatis dux, mendacij opifex, frigus cordis compuncti inertiam aduocans, somni præcursor, mentis euagatio, custodia denique exterminatio. Quare & aridos à precatione dimitti, & mentis vagos sentire motus,*
cūm

Ioan.
Clim.
Gradu
XI.

cùm de Silentio in templis
agerem, ostendimus.

II. Secundo, pax & concor-
dia cum proximis taciturno
euenit, vt à suis ametur, eumq;
reuerentur parentem filij,
magistrum discipuli, serui Do-
minū. Vt de Iudice venturi sæ-

Matth.
12. 73.

*culi: Ex verbis tuis iustificaberis,
& ex verbis tuis condemnaberis.*

Prou.
17. 28.

*Quid? Stultus etiam si tacere no-
uerit (vt Salomon mortalium
sapientissimus prædicat) sapiens
reputabitur; & si compresserit labia
sua, intelligens: fietque adeò ta-
cens pluris, etsi stulta sit, iuxta
Euripidem, stulti oratio.*

*Sæpe etenim est olitor verba opportuna
locutus.*

Præmeditata nimirum profe-
rens, non quidquid in buccam,
lin-

linguamque veniat: in solum
fundens, atque effutiens.

III. Tertiò, Animi denique
tranquillitas, & bona mens pa-
ratur cum scientiâ, filendo &
quàm virtutē tranquille men-
tis εὐθυμίαν Græcis dictam, in-
uestigarunt olim Philosophi
Seneca atque Plutarchus: in-
uenerunt autem, & Dei be-
nignitate nanciscuntur veri
Christiani, ac Religiosi sacris
sic edocti litteris: *Secura mens*
quasi iuge conuiuium. Et Aposto-
lus: *Quicumque hanc regulam se-*
cuti fuerint, pax super illos & mi-
sericordia. Et B. Augustinus: *Iussisti Domine, & sic est, ut pœna*
sua sibi sit omnis inordinatus ani-
mus. Quemadmodum verò su-
perbum hominem odiosum
esse

Prov.

15. 15.

Gal. 6.

16.

Confess.

l. 1. c. 13.

Ecli.
10.7.

esse Deo item hominibus, ac demum ipsi; Scriptura ait: *Odibilis coram Deo & hominibus superbia est.*

Epist. 12.
ad Hipp.

Idem ego de loquaci dixerim, Deo, proximis, sibi denique molestum, grauemque esse: contra verò quod de Humilitate, Ethnicis ignotâ virtute, idem prædicat B. Augustinus ex dicto Græci Oratoris Demosthenis de Actione in dicendo necessariâ, in Christiani hominis officiis primas, secundas tertiasque partes obtinere; idem ego de Christiano, ac potissimum de *Religioso Silentio* iure pronunciauero.

Dices fortassis, vt sumus in vitiis excusandis ingeniosi omnes & arguti: Vni dumtaxat

arcana

arcana mea prodam, amico inquam summo ac fido. Quid si & alij item amico hæc dixerit, itemque alius alij? Num ab aliis postulas quod tibi ipse nō præstas? An quemquam tibi te cariorum putas? Ergo quod alios filere vis, primus file; si me, vel te potiùs ipsum audies.

Silentium precatiori ad Deum prodesse.

C A P. X.

PRecationi diurna *Taciturnitas* magnum pariter adfert commodū, vt in Asceticis proditum, reque ipsa docemur. Vt enim earum rerum, quas vigilantes egimus aut diximus, imagines in somnis repræsentantur; sic &, quæ loquendo nobis

nobis aliisue exciderunt, ut
nugæ, fabulæ, aut dicteria,
recurrere in oratione, ari-
dosque atque adeo alienos
reddere consueverunt. Quid
enim precatio est? Nonne
cum Deo colloquium, quo
petimus quid, aut depreca-
mur? At cum Dei verbum
ex ore concionantis audi-
mus aut sacras litteras legi-
mus, Deus nobiscum lo-
quitur. Vtrobique fanè at-
tentio fixa ut habeatur, quo
vtilis sint ac frugiferæ ne-
cesse est. Hinc Siracides: *Ante orationem prepara animam
tuam, & noli esse quasi homo
qui tentat Deum*. Si quis Re-
gi supplex genibus accidens
quid roget, quantâ attentio-
ne

ne opus, ne repetere dicta cogat? quantò iustius precando Deum nervos intendere par est, ne mens absit, aut euagetur: quandoquidem femori eius inscriptum vidit Ioannes: *Rex Regum & Dominus Dominantium*. Quare qui utiliter orare studet, fugiat loquacitatem, amet Silentium, & in verbis parcimoniam, Moyſis Israëlitici populi Magni Ducis exemplo, Deum sic appellantis: *Ex quo locutus es ad servum tuum, impeditioris, & tardioris lingue sum*. Et Hieremias vates veluti balbutiens. *A, a, Domine Deus nescio loqui, quia puer ego sum*. Idemque in Threnis lamentando seipſe

*Apo.**19.16.**Exod. 4.**18.**Hierem.**1. 6.*

Thren.
3. 27.

Moral.
l. 7. c. 6

Osai 2.
14.

Psal.
54. 8.

seipſe conſolans: *Bonum eſt*, inquit, *in Silentio expectare ſalutare Dei: Bonum viro cum porta-uerit iugum Domini ab adoleſcentia ſua, ſedebit ſolitarius & tacebit, quia leuauit ſe ſupra ſe. Quæ* loca explanat, vt omnia, moraliter B. Gregorius. Valde etenim inſolens atque intolerabile à piis æſtimari ait, quidquid illud non ſonat, quod intus habent, quodque *Mentis verbum* appellant cum Philoſophi, tum Theologi. Hinc etiam in ſolitudine alloqui animam Deus amat, vt Prophetæ voce pronunciat: *Ecce ego lactabo eam, & ducam in ſolitudinem, & loquar ad cor eius. De ſe verò vates Regius: Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine.*

dine. Et quia Spiritus est Deus non corporeus, ideò spiritalem quærit solitudinem, ait Bernardus ille mellifluus. Idemq; adeò Gregorius Papa: *Quid prodest, inquit, corporis solitudo, si cordis defuerit.* Diadochus quoque in asceticis: *Præclaræ res Silentium, nihilque aliud quam sapientissimarum mater cogitationum.* Addit verò: *Vt si balnei ostium nimis frequenter aperias, calor abit; sic nimis os loquendo aperiens deuotionem amittit.* Demus & aliud simile: vt feruente ollâ in igne nidore calido facile muscæ abiguntur: sic & feruente religiosi hominis precatione Silentio temperatâ, dæmonis pelluntur suggestiones, mentisque euagationes.

Et

*Serm.**40. in
Cantic.**L. xxx.**Moral.
cap. xii.**De per-**fect. cap.
70.*

Psalma.
38.3.

Et verò musca diabolus est in
Scripturâ: & *Beelsebub* Hebræis
muscarum princeps appella-
tur. Rectè itaque David: *In*
meditatione mea exardescet ignis.

*Detraçtio Religioso fugienda, eiusq;
vitij remedia tria.*

C A P. XI.

Quæst.
25.26.
6.17.

QVi infimulādi aut vitupe-
randi causā fecus de alio,
quā par aut verum est, loqui-
tur, detractor habetur, & est
omninò fugiendus; tum verò
maximè religiosis hominibus,
ne auditu, vt fit, serpat malum
longiùs. Nam & detrahens &
eum patienter audiens ac to-
lerās, pœnā pariter digni sunt,
vt auctor est Basiliius Magnus
Quæstionibus aliquot in Re-
gulis

gulis concisiùs disputatis. Non
 aliter atque flagitiorum focij à
 legibus eodem plectuntur sup-
 plicij genere. *Non solum, inquit* Rom. I.
23.
Apostolus, qui faciunt, sed etiam
qui facientibus consentiunt, digni
sunt morte. Odiosus enim huius-
 modi susurro Deo simul, &
 hominibus, vt idem Paulus Rom. I.
29.
 ibidem, & Sapiens testatur, Eccli. 21.
3.
 Regius quoque Propheta, vt
 eodem edoctus ludo, *detra-* Psalm.
100. 5.
hentem secreto proximo suo per-
sequebatur. Siracides, quoque,
 cum detractoribus cōmisceri
 vetat, immò abesse procul iu-
 bet: *Custodite, inquit, vos à mur-* Sap. 13.
muratione, quæ nihil prodest, & à
detractiōe parcite linguæ, quoniā
sermo obtusus in vacuum non ibit.
Os autem quod mentitur occidit
animam.

animam. Qui verò (quod grauius est delictum) Magistratibus & Superioribus detrahit, plectitur ampliùs : vt leprâ, Moyſis ſoror Maria, detractiōnis ob cauſam, punita. Hinc B. Hieronymus Regularum Monasticarum c. xxii. (ſiue Beda, ſiue alius auctor eſt.) *Si quem, inquit, detrakentem alteri audieritis, procul fugientes dimittite, vt ſerpentē: vt verecundiâ victus, diſcat de factis aliorum ſilere.* Et B. Auguſtinus, vt in eius vitâ

Cap. Poſſidius Calamensis Epico-
pus refert, triclinio hunc inſcribendum verſum curauit :
*Quisquis amat dictis abſentum ro-
dere vitam,
Hanc menſam vetitam nouerit
eſſe ſibi.*

Pœnam

Pœnam autem irrogatam tam auscultantibus, quàm murmurantibus arbitror; quòd, vt fures efficiunt ac latrones, qui receptant furta, ita & audienti cupidi ad obtrectandum inuitant. Nemo enim inuito ac repugnante auditore verba libenter profundit. Bernardus *Lib. de morum Institut.* itaque: *Non solum*, inquit, *nihil Religioso indecorè loquendum, sed ne aurem quidem dictis præbere debet. Quia quem delectat audire, alterum loqui prouocat. Audire quoque quod turpe sit, pudori maximo est.* S. Bonauentura *De informat. nouit. p. I. cap. 23 & Speculo discipl. c. 3. p. 3.* No- uitios erudiens: *Erubescant dicere de absente, quod coram ipso cum charitate non possent dicere.* Murmuratores autem querulos nominat B. Iudas Apostolus *Iud. 5. 16*

hæreticos, secundum desideria
sua ambulantes, & os eorum loqui-
tur superba, mirantes personas
questus causa. Sed remedia mali
popularis requiras fortè, quan-
do quidem non satis est medico
morbi causam explorasse, nisi
remedia temporì adhibeat.
Tria, vt spiritali medico in præ-
sens alexipharmaca hæc ferè
occurrant: Primò, modestè de-
trahentem sic reprehendere
expedit: *Discedam, nisi hunc ser-
monem missum facis. Mittamus
isthæc, quæ nihil ad nos.* Dic cum
vate Regio: *Ab occultis munda
me, Domine, & ab alienis parce
seruo tuo.*

*Psal. 18.
15.*

Secūda ratio faciliior: Toruo,
aut tristi vultu præseferre in-
gratam esse detractionem: Sic
enim

enim Sapiens suadet : *Ventus* Prou. 25.

Aquilo dissipat pluias, & facies 23.
tristis linguam detrahentem. Et:

Per tristitiam vultus corrigitur Eccl. 7. 4
animus delinquentis. Siracides

verò hortatur. Sepi aures tuas Eccl. 28.
spinis; linguam nequam noli au- 28.

dire. Pro spinis est vultus toruus
tristitiam significans, quòd de-
tractio animo displiceat. Spine
sint cordi detrahentis, seque
ipse confundat criminis reus.

Eius rei documentum nobis B.

Ignatius reliquit referente in Lib. vi.

eius vitâ P. Ribadeneira: & P. cap. 13.

Mafæus, de Sociis, Generali

iam creato Ignatio : *Nulla tum*

querimonia, nullæ detractiones,

nulli susurri, quibus incommodæ

suspiciones excitantur, & disun-

guntur animi, sed acerrimum sui

D 3 cuius-

*cuiusque deprimendi submitte-
que certamen fuit. Et P. N. Clau-
dius Aquaiua in Industriis id
dat consilij, in pronum hoc vi-
tium lapsis, vt antequam cubi-
tum concedant de eo crimine
ritè confiteantur. Et, vt Apo-
stolus suadet, solem supra ira-
cundiam occidere, ne occîdat,
ne patiantur.*

*Ephes.
vi. 26.*

Tertiò, dextrè abrumpere
velutî filum expediat, & aliò
sermonem deriuare, vt facilè
deprehendat alter, tacitè se
reprehensum. Vt qui taurilibus
Hispaniæ ludis, taurum furi-
bundum ac persequentem elu-
dere volunt, pallio capiti in-
iecto oculos prestinguunt, atq;
obuelant. Interea elabitur va-
lidus athleta, & recto corpore
saluus

saluus abscedit . Ad eundem modum qui detrahentis tauri sermonem prudentiâ spiritali abrumpit, vtriusque saluat animam , seque & proximum à peccato liberat. Eusebij Gallici (non Emisseni) verba sunt salutaria, Homilia de obtrectione: *Sicut est languor corporum, ita prurigo obtrectionum, lepra probatur esse animarum. Quod malum est ista passio, ut detrahas fortasse, aut meliori; aut certè peccatum, quod alter incurrit operando, tuum facias obloquendo? Perniciosum itaque est, ut offensas alterius, velut ipse immunis à culpa, obtrectione condemnes, quas fortè ille apud Deum contrito corde iam redemit. Qui ergo sine peccato se esse credit, ipse malum obtrectionis*

Euseb.
Hom. ad
plebem
detrah.

lapidem iactare præsumat. Aduerte quoque quantum istius vitij auctor ledatur, cuius contagione quoque auditor inficitur. Hæc ille.

Si verò graue, vt est, scelus Religioso detrahentem cupidè auscultare, quale tandem flagitium existimandum, si ipse murmurando de alterius Religiosi vel externi famâ detrahat? Quid si de suorum laboribus vigiliisq; quantum detrahendo decerpit, tantum sibi arroget? cùm paria ipse præstare aut nolit, aut certè non possit. Quid denique est criminis, ad Superiorem falsa de moribus collegæ deferre, famamq; accusando violare? Tales vt Religiosarum familiarū pestes, perniciesque profligandi sunt,
ac

ac segregandi, ne scabiem aliis affricent, Gyaro magis quàm Cœnobio digni.

Taciturnitatem in triplici spiritalis vitæ viâ ad profectum perfectionis necessariam videri.

CAP. XII.

Qui Ascetica præcepta nostrâ ætate egregiè adornârunt, triplicem tradunt viam, purgantium, proficientium & perfectorum. Vt enim hominis ætas gradibus distinguitur, *adolescencie, virilis ætatis, ac senij;* resq; omnes rudia initio principia habent, mox maturescunt, ac denique perficiuntur: quòd nihil editum simul & perfectum existat: idem in spiritali usu venire vitâ iidem existimarunt.

*Aristot.**in fine**Elench.**Sophist.*

In primâ illâ viâ, quæ in trun-
candis refecandisq; vitiis; pòst
in poliendo, ac leuigando oc-
cupatur, quod in tirocinio fit
Religionum, vt quæ domi vitia
hausit, ea dediscat ac deponat.
Principiò itaque silere assue-
scit, & excusationes fugere do-
cetur: quos equidem primos
esse gradus religiosæ perfectio-
nis existimo, vt pluribus mox
differam. Vt autem verum id,
rectumq; esse quisque sibi per-
suadeat, hæc S. Scripturæ loca
memoriæ infixæ circumferat,
credatq; indies sibi morien-
dum, vt de se Paulus prædicat.
Et religiosæ vitæ curriculum
non brevis temporis esse, sed
longinquum martyrium, vt B.
differit Thomas. Purgat verò
tiro-

1. Cor.

16. 31.

S. Tho.

2. 2. qu.

124. art.

1.

tirocinium, vitiaque paulatim
 deterget. Immundū enim vas
 est, ait in veteri lege Deus, *quod*
operculo clausum non est. Psaltes Num.
19. 1.
 verò ait: *Quæ dicitis in cordibus* Psa. 44.
vestris, & in cubilibus vestris com-
pungimini. Hebræis est *Silete*,
 pro *cōpungimini*, vertitq; Hie-
 ronymus: *Loquimini in cubilibus*
vestris super cubilia vestra, & sili-
te. Idemque alibi: *Vir linguosus* Psalm.
139. 12
non dirigetur in terra. Huius fi-
 lius Sapiens his te consiliis ex-
 citabit: *In multiloquio non deerit* Prov.
10. 13
peccatum. *Qui autem moderatur*
labia sua, prudentissimus est. Et
 cap. XII. *Qui custodit os suum,* Prov.
13. 3.
custodit animam suam. Rursum:
Vbi verba sunt plurima, ibi fre- Prov.
14. 23.
quenter egestas. Itē Ecclesiastes. Eccl. 5. 2.
In multis sermonibus inuenietur

Eccli.
20. 8.

Stultitia. Ecclesiasticus verò:
Qui multis utitur verbis ledit ani-
mam suam. Et patientiæ exem-

Job 11.

plar Iob: Nunquid qui multa lo-
quitur non & audiet? aut vir ver-
bosus iustificabitur? Ad quem

Gregor.
lib. 10.
Moral.

locum B. Gregorius lib. x. Mo-
ralium multa attulit. (Quem
etiam censeo legēdum lib. vii.

cap. 17. & 26. & tertia parte Pa-
storalis, Admonit. 3.) Ambro-

sius item libr. i. Officiorum,
Albertus Magnus paradisi cap.

Bern. de
nouit.
Institut.

32. Bernardus quoque forma-
tor optimus: *Taceant*, inquit,

iuvenes coram senibus. Eius ra-

tionem Bonauētura tironibus
reddidit: quia *Silentium* actus est

verecundiæ, quæ exteriùs nos
cum hominibus componit, vt

timor Dei interiùs cum Deo.

Pro-

Proficiētes verò, quâ ratione 11.
progressum in virtute facient,
nisi facere & loqui cū oportet
magis magisq̃ assuescāt?

Sulpicius Seuerus Presbyter
scriptorq̃ egregius, quòd
loquacitate, vt dixi, peccasset,
sponte sibi silentium indixit. *Gēnad.
in Catal.
scriptor.
Eccl.
cap. 19.*

Paulus quoque cognomento
Simplex ob inuisam interroga-
tiunculā: *Esset ne Christus prior* *In Patrē
vitis.*
Prophetis? triennali silentio se
ipse castigauit.

Perfectorum verò ea laus 111.
propria, vt & prudētium viro-
rum, opportunè posse, & bre-
uiter dicere atque arcana te-
gere, & quidem in mediâ ho-
minum turbâ. *Qui enim in ver-
bo non offenderit,* ait Apostolus, *Iac. 3. 2.*
hic perfectus est vir. Zenoni

Cit.

Plutar.
de Gar-
rul.

Cittiēſi legati Ptolemęi Athe-
nis Atticis dixerunt , cū in
epulis ſilētium tenuiſſet. Quid
de te Regi referemus? *Hoc vnū,*
inquit, eſſe in Græcia ſenem, qui
in vino tacere poteſt. De Epa-
minonda Thebanorum Duce,
dictum memorabile Spintheri
Tarentini exſtat. *Qui plura*
quā Epaminondas ſciret, & pau-
ciora loqueretur ſe viſiſſe nemiñe.

Plutar.
de au-
diendo
& de So-
cratis
Genio.

Verū domestica libentiūſ
proferam. Memoriam teneo So-
cietatis noſtræ, dum viueret,
decus Hieronymum Natalem
miſſum à B. Ignatio in Hispa-
niam, vt viſitando luſtraret,
dicere ſolitus, Religioſam
familiam, atque adeò domum
quamuis, vbi Taciturnitas
regnet, exulet verò loquacitas,
pace

pace frui ac tranquillitate; nec
visitantis operâ indigere; de
quâ verè illud dici queat: *Verè* Gen. 28.
Dominus est in loco isto. Non est 26.
hic aliud nisi domus Dei & porta
celi. Cæterum perfectioni, Re-
ligioso potissimum studendum
inter omnes convenit, ut Apo-
stolis Christus suavit: *Estote,*
inquit, perfecti sicut Pater vester
perfectus est: idque Regulæ cu-
iusque suæ accuratâ observa-
tione. Formulam autem per-
fecti hominis si fortè postules,
epistolam lege, me auctore, B.
Iustini Martyris ad Zenam,
quæq; Clemens Alexandrinus
lib. 4. Stromate conasseruit: *Hæc* Clem.
est, inquit, prima eius, qui est per- l. IIII.
fectus, beneficentia, quando non Stroma.
fit propter aliquem usum eorum, ad extre-
mum.
quæ

quæ ad se pertinent. Cùm autem iudicauerit pulchrum esse & honestum, &c. Multi enim nostrâ etiam memoriâ de Religiosâ perfectione præclara scriptis prodiderunt, de nostris etiam Lucas Pinellus & Ioannes Crombecius.

Excusationes Religioso perfectionis studioso, in primis fugiendas, eiusq; vitij Remedia.

C A P. XII.

QUàm vellem, anima mea, primò ipse mihi persuasissem, deinde cæteris, quod longè verissimum in hac Religionis viâ & vitâ (si enim aliis lacrymas excutere velim, prior ipse fleam necesse est) oportere iam inde à tirocinio vitare, quoad eius fieri poterit, excusandi

sandi se , suaque vitia pruriginem , & in alios culpam transferendi libidinem , quam vnà cum peccati fomite à primis generis humani parētibus hæreditate accepimus . Sic enim Adam Deo se purgare incipit, quasi in illum culpam deriuās:

Mulier, inquit, quam dedisti Gen. 3.
12.
mibi sociam dedit mihi de ligno

vite, & comedi. Eua verò: Serpens decepit me, & comedi. Imò sic Deo potius obtrectant, & in opificem optimum malorū fuorum causas reiiciunt. Dederat, Adame, mulierem tibi Deus, sed vt dux illi ad pietatē, non vt illi comes ad impietatem esses. Finxerat serpentem, non vt illi plus fideres quàm Deo, sed vt in omni genere
ani-

Proem.
28.17.

animantium admirareris opificis sapientiam. Quamobrem vitando crimini teipſe potiùs Christiane poſthac accuſa (tameſi inſons ſis minimeq; reus, falſoq; accuſeris) quàm excuſes. *Iuſtus*, enim *prior accuſator eſt ſui*, ait Salomon. Sic itaque deinceps animũ inducas tuum, ſi te tuamq; ſalutem ames, vt te non excuſandum, aut purgandum, imò culpan- dum potiùs exiſtimes, quod Dei Opt. Max. Religionisq; iudicia à ſæculi iudiciis nimium quantum discrepent, veluti pugnantia atq; aduerſa. Deus enim, ſi te ipſe accuſes, vel coram miniſtro in pœnitentię Sacramento crimen integrè con- feſſo, ac reſipiſcenti ignoſcit.

Hinc

Hinc animi Summa existit iucunditas, dicisq; cum Propheta: *Auditui meo dabis gaudiū & letitiam.* Idemq; Rex Dauid ad Nathan. *Peccaui Domino:* Dixitq; Nathan ad Dauid: *Dominus quoque transtulit peccatum tuum.* Et Saul Rex antea Dauidem persecutus: *Peccaui,* ait; *Revertere, fili mi David, neq; ultra tibi malefaciam.* Vterque Rex subdito etiam crimē confitetur ingenuē. Contra verò Iudices seculi, si crimen aut spōte aut quēstionibus coactus fateris, ait aureum os Antiochenis verba faciens, pœnas dabis, capite lues. Diuersa itaque Dei sunt iudicia, vt abyssus multa, ab hominū iudiciis.

*Psalm. 50.**2. Reg. 12. 13.**1. Reg. 26. 21.**Chrys. Hom. 3. Statu- rum.*

Verū illud quale est, quod
Tiro-

Tirones nondum satis excusationes dedocti, denuò cōstanter excusant: *vera*, inquiunt, *narro, quod semper licuit*. His respondeamus; Atqui veritas odium parit. Iam ore obturato obmutescant. Quare sic habeto: vt sui notitia primus est ad humilitatem gradus; contra philautia, idest, cecus amor sui, recta ad superbiam via; ita nunquam se purgare velle, ad religiosam perfectionem recta ducit. Contemni enim verus Religiosus vult, & ignorari cupit: At in sæculo quanti se quisque facit, tanti fit. Contra, inquam, in Religione quātum te humilias magis & contemni
fic. 1. amas, tanto fies pluris. Recte itaque Tullius, vt quo maior quisque

quisque sit, tanto se gerat sub-
 missius, adhortatur. Rectius
 lōgè Propheta Regius Domi-
 num precatur: *Ne declines cor*^{Psalme.}
meum in verba malitiæ ad excusan-^{140.4.}
das excusationes in peccatis. Sed
 quoniā radicitus euellere hoc
 vitium perdifficile semper est
 habitū, age vitiosum id quoq;
 paganis, seu gentilibus visum
 doceamus. Turpe enim in re
 militari Græcis Romanisq; du-
 cibus semper fuit dixisse: *Οὐκ ἔν*
ώομην. *Non putāram.* Neq; in ra-^{Pet. Vte}
 tionibus gestæ rei accepta ex-^{etor. lib.}
 cusatio est, sed vitio data, vt à^{v. Var.}
 Cicerone i. Officiorū de bello^{lect. cap.}
 sic differente: *Magni ingenij est*^{19. &}
præcipere cogitatione futura, & ali-^{Bern.}
quanto antea cōstituerē, quid acci-^{Murtin.}
dere possit in utrāque partē, & quid^{lib. II.}
agen-^{Variar.}
cap. 13.

*agendum sit cum quid euenerit:
nec committere ut aliquando di-
cendum sit: NON PUTARAM.*

Imperatores verò quibus ea
excusatio fraudi fuit ac dam-
no, de Græcis Iphicicratem

*Plutar.
cap. in
Apoph.
Polyb.
lib. x.
T. Li-
uius*

Plutarchus nominat. Turpissi-

*Sen. 2. de
Ira. cap.
31. Val.
Max. lt.
7. cap. 2.*

mam ducens Imperatoris vo-

cem. *Non exspectaram.* Οὐκ ἂν προ-

σεδόκησα. De Romanis verò M.

Sen. 2. de

Marcellum Polybius, eiusque

*Ira. cap.
31. Val.*

æmulus T. Liuius: Q. Fabium

*Max. lt.
7. cap. 2.*

Seneca, & Scipionem Africa-

num maiorem Valerius Maxi-

Vegetius

mus & Vegetius. Id militiæ

olim obtinuit hodieque obti-

net, vbi disciplina vrget mili-

taris, vt horum Ducum cum

imprudencia tum inscitia sic

excusando luce clariùs, decla-

retur: Atqui Religio ipsas om-

nifque

nisque adeò Christianorū vita,
testelob fortissimo athletā, *Mi-lōb. 7. 1.*
litia est, seu tētatio super terram.
Seruare itaque religiosè & hīc
cōuenit, ne quis temerè dicat,
Putabam: Non putārā: sed se ipse
corrigens, mea culpa, vel, da
veniam, reponet. Erroris au-
tē militaris grauitè castigati
causam hanc reddit Romanus
quidam: *Inemendabilis enim est*
error, qui Martis violentia com-
mittitur: Et in bello semel dum-
taxat peccari posse, nō bis La- *Plur. in*
machi dictum in prouerbium *Apophe-*
iam cessit. *theg.* Cæterū huius vi-
tij excusandi exempla cū ē
Sacris litteris, tum ex omni hi-
storia collegit collega noster
P. Ioannes Daud, libello foras
edito *Amputandum Putabam.*
Verūm

Verùm malo nodo cuneus adhibēdus est. Remedia fortassè requiras? en damus. Primò puerorum esse id vitium proprium, quod res est, cogita, quodque à primo parēte Adamo, vnà cum peccati Originis labe in nos deriuatum. 2. Quòd contraria contrariis facilè curari medici doceāt. Igitur cùm occurreret excusatio, tum non pigeat, pudeatque opponere illud: *Ignosce, aut da hanc mihi veniam*, culpam agnoscendo. 3. Nihil æquè pugnare tecum cogita cum perfectione atque humilitate, quò contendis, atque excusandi passim prauam consuetudinem, quæ in habitum abiit & ægrè ab impudēti ætate euelli queat. 4. In scitiam quisque

quisque suam, atque errorem reprehendat, quisquis in ore habet ac mente, *Putabam: Non putabam.* Vt contra prudentis est certâ scientiâ vti, non opinione incertâ. Sic Anaxagoram Philosophum Clazomenium veteres commemorant, allato tristi de filij morte nuntio, se in luctu ita confirmasse: *Sciebam me mortalem genuisse.* Testatus nihil sibi nec-opinanti, nouumque, aut præter mentem accidisse.

5. Vt ad periurium vitandum suadet Augustinus iuramento abstinere: ita ne quis temerè se excuset, mentiaturue silentium tenere suadeo, ne vereatur de suâ quidquam existimatione detractum iri, siue

E erro-

Cic. 3.
Tuscul.
Quæst.
Plutar.
de anima
Tranq.
Valer.
Max. li.
v. extra-
mo.

August.
lib. 19.
contra
Faustum
cap. 23.
& in eius
vita Po-
sidius
cap. 25.

errorem commiserit, siue non. Si admiserit; humilitas taciturnitate apparebit : excusando contra superbia & contumacia proditur. Si verò iniuste argue-
ris , aliàs te sæpenumero reprehensionem meritum esse perpende, cuius hanc loco re-
pones.

*Modestie, cuius species Silentium, laudatio:
& de sensuum custodia.*

C A P. XIII.

VT ad Temperantiam Modestia, sic ad hanc vicissim Taciturnitas est referenda , quæ quidem virtus hominem sic temperat atque componit, vt amorem simul & auctoritatem sibi conciliet , & amicos paret ac tucatur . Iure igitur
opti-

optimo à Paulo Gentium Do-
 ctore commendatur: *Modestia*, Philip.
4. 5.
 inquit, *vestra nota sit omnibus*
hominibus: eiusque exemplo B.
 Ignatius noster in Regulis *Mo-*
destiam nobis præscribit, quòd
 sit in usu hominum atque com-
 mercio, sensuum, motuum-
 que corporis decens composi-
 tio, quæ alios exemplo com-
 mouere atque instruere possit:
 quod in hac spiritali viâ *Ædi-*
ficare proximum appellare vulgò
 solent. Prodest autem Mode-
 stix virtus, cum priuatim cuiq;
 tum aliis externis Christo lu-
 crificandiis. Aliis quidẽ, graui
 incessu ac modesto, silentioq;
 etiam in plateis, & modestâ
 voce quemque appellando, vt
 reipsâ, actuque potius quàm

verbis docere videatur; vt de S. Francisco Bonauētura Cardinalis refert, cū fortè in Silentio, modestiaque urbem obambulasset, id demum esse concionis instar habitæ verba facere, docere, atque admonere aiebat. Fugienda verò contra hypocrisis, Christiano homine, nedum Religioso indigna. Vt enim in animis hominum multæ sunt latebræ, & multi recessus, sic frōte ac vultu, deniq; etiam in cessu simulatio facillimè sustinetur. frons etiam, oculi, vultus, gestus, motusque corporis, non infitior, sæpe mētuntur. Cuique etiam singulatim necessaria est Modestia, quòd hinc animi tranquillitas magis elucescat, & compa-

comparetur, vt quamuis motus corporis, vt diximus, fallant interdum, existunt tamen in viris piis probisque, atque enitent. Sic enim ad Furiam viduam B. Hieronymus: *Speculum, inquit, mentis est facies, & taciti oculi mentis fatentur arcana.* Quod antea Salomon dixerat: *Quomodo in aquis resplendet vultus prospicientium, sic corda hominum manifesta sunt prudentibus.* Vt verò aqua turbida faciem non repræsentat; ita & turbato animo non satis tegere ac fingere animi motus queas. Idemque Sapiens de inconstanti & desertore prodit: *Homo apostata, vir inutilis graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur.* Quos

Prov.
27.19.

Prov.
6.12.

gestus impudicę tribuit mulie-
ri Q. Ennius apud Isidorum
Hispalensem Episc.

Libr. 1.
Erymol.
cap. 25.

*Alium tenet, alij nutat, alibi
manus Est occupata: alij percellit
pedem.* Sed exēplo illustremus.

Libr. 2.
cap. 1.
apud
Syrrium.

Innocentius secundus Pontif.
Max. cum Cardinalium colle-
gio Claræuallis cœnobium, su-
perstite etiamnum Bernardo,
(vt in eius vitâ lego) lustrans,
mirè admiratus est Religioso-
rum Modestiam, obstipo capi-
te, oculisque humi defixis.
Sermo quoque atque oratio
placida mitisque Modestiam
commēdat, vt auctior est vetus
etiam Poëta Phocylides, Lati-
nè sic redditus:

Phocyl.
ver. 117.

Quæ multum profit cunctis sit Dictio lenis.

Arma viro sermo plus sunt penetrantia ferro:

Arma

*Arma dedit sua cuique Deus: pernicious alis
Per cœlum tranant volucres: roburq; leones,
Cornua taurus habent: nativum spicula
gestant*

*Robur apes: homini sunt propugnacula
sermo,*

Sermo, quem diuina parit Sapientia, regnat.

Et Theognis in Gnomis:

*ἵσχε νόον, γλῶσση δὲ τὸ μελίχρον αἶεν
ἔπειθε. Et mentem rege, mox et
linguam mella sequantur. Idemq;
queritur cum plura mortales
habeant occultanda quam ef-
ferenda, cur linguæ foribus
pessulum obdere recusent. Sic
enim Poëta canit:*

*Theo-
gnis.*

*Tristia sæpè domi prodest inclusa tenere,
Rectius inq; bonis ianua aperta patet.
Aptis sed linguam foribus quis quaeso coërcet?
Est qui se curis angat inutilibus.*

*Theognis
ver. 421.*

Ad eundẽ præcepit modum

E 4

B. Igna-

Reg. 30.
Sum-
marij.

B. Ignatius noster, *custodiamus ut sensuum portas; oculos præcipuè, aures, & linguã, ut mutuo nos considerantes in deuotione ad maiorem Dei gloriam crescamus. Quæ cum ita sint, vel commodi nostri gratia sensus omnes internos externosq; custodire magni referat, aurium, inquam oculorum & potissimum linguæ, qui sunt animi veluti fenestræ, per quas mors prauarum affectionum cor ipsum vulnerat, ut propheta ait Hieremias: Ascendit mors per fenestras nostras. Itaque B. Hieronymus illud Iob exponit: Nūquid aperta sunt tibi porte mortis, & ostia tenebrosa? B. verò Gregorius sic cum Philosophorum principe ibidem disserit,*

Gregor.,
libr. 21.
Mor. c. 2

nihil

nihil esse in Intellectu, quin prius in sensibus fuerit. Rectè

itaq; hortari Salomonem: *Omni*

Prov.
4.23.

custodia serua cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Concludit

itaque nobis ad custodiendam cordis munditiam, sensuum

quoq; disciplinam esse seruandā. Et Dorotheus, qui Sermo-

ne xxix. garrulitatē reprehendit, sic Sermone xxi. præcipit:

Assuesce oculos non circumferre ad alienas vanasq; res. Hoc enim la-

bores omnes monasticos deperire facit. Et Cassianus: *Qui purita-*

tem cordis consequi vult, surdus, cacus, & mutus sit necesse est. Et

*Libra. 4.
de Instit.
Renunc.
cap. 4.*

Basiliius verè Magnus simili

*Libri de
Virginib.
cap. 2.*

utitur, quod ut ipse attulit, sic reddere non detrecto: *Ut virgo,*

inquit, ad fenestras ostiaq; frequēs

rarò casta permansit; sic Religiosus, qui sensus aspectus, & aurium non custodit, sed effutit in buccam quidquid venit; haud dubiè bonus esse, aut manere non potest. Igitur ne hic ad lapidem impingat, cellam ad amet, sensusque custodiat, vecte & obice Taciturnitatis oppositis, orans cum Propheta: Pone Domine custodiã ori meo, & ostium circumstantia labiis meis. Scitum est illud Thomæ Kempēsi Religioso viro in ore frequens dictum:

Nusquam tuta quies, nisi cella, codice, claustro. Et certè hæc tria Cappa optima sunt, vt olim pessima tria veteri Prouerbio sunt vsurpata. Paulus quoque vas electionis memoria repetens quæ paruulus gessisset loquēdo, sapien-

Psal.

140. 3.

1. Cor.

13. 12.

136

136

136

sapiendo & cogitando. Quando,
inquit, factus sum vir euacuatus
quæ sunt paruuli. Ad eundem
modum B. Augustinus. Quem- Lib. 83.
Quæst.
qu. 70.
admodum pueri nugis delectabamur,
ut nucibus iuxta Proverbum, nec
illis carere voluissemus; grandiores
vero eos lusus fastidiunt, ineptias-
que; sic & Religiosus obliuiscatur
oportet, quæ in seculo merè
nugæ placuerunt, ut multa ver-
ba fundere; qualia ne in mentem
quidem sensuum custodia ad-
mittet, memor istius Apostoli:
Quæ retro sunt obliuiscens, ad ea Philip.
3. 13.
quæ sunt priora extendens me ipsum
ad destinatum persequor brauium
supernæ vocationis Dei in Christo
IESU. Ex his omnibus efficitur
in studio pietatis, ac Modestie,
sensuum esse necessarium ho-

mini Religioso prudentem custodiam: ne quid oculi peccent lubrici, neue quid aures semper patulæ hauriant, quod cor lædere queat. Oculi quidem ne coniiciantur volubiles, quò non oportet; aures, ne aliena vitia libenter accipiant, admittantque detrahentem susurronem. Vtraque verò ne curiosa confectentur, precando cum vate Regio: *Auerte oculos meos ne videant vanitatem, Et. Sæpi aures meas spinis.* Sic fiet vt merito dicant: *Custodiam vias meas & non delinquam in lingua mea.* Si de rebus alienis, aut delictis audiendum sit, quæ contaminent aut temere contristent, tibi dictum, quod Petro nimis curioso Christus ait, existima:

Psalms.
Ps. 37.

Psalms.
35. 2.

Quid

Quid ad te ? Tu me sequere : & tibi ipsi identidem suggere: Delicta quis intelligit ? ab alienis parce seruo suo.

Ioan.

21.22.

Psal. 18.

13.

Quot Religiosis è Taciturnitate commoda.

CAP. XV.

PLurima obueniunt Religiosis hominibus è silentio bona. Pauca de multis referam ; adiiciant alij re ipsâ plura , per me licet: vt, quod rei caput est, gaudium Spiritus , quòd loquendo non impegeris , nec fratrem , aut , quod longè est grauius , Spiritum sanctum contristâris. Primò vt verus sis, & habearis religiosus, silētium perpetuò seruato. *Qui enim*
ait.

I.

ait Apostolus, *non refranat linguam suam, & se religiosum esse seducens cor suum opinatur, huius vana est religio.* Quod e re iam

II. abundè differuimus. Secundò, vt perfectio Religiosa paretur, taciturnitas seruanda, eodem

Ias. 3. 2. teste Apostolo: *Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir.*

III. Tertiò, vt loqui discat opportunè, quia Silentio iam affluerit, vnde verus esse deprehenditur Publij Syrimimus.

Nescit loqui, tacere quisquis nesciet. Quo fit vt si dicto quis pungatur, dissimulando taceat, dicatque cum Propheta: *Fa-*

Psal. 37. *Etus sum sicut homo non audicens, & non habens in ore suo redargutiones.*

IV. Quartò, linguæ vitia Taciturni-

turnitate effugiet, puta, excusationem in peccatis, iracundiam, nugacitatem, risum immodicum, detractionem, cæteraque. Deniq; ineptias omnes sermonis.

Quintò, lætus Silentij bono, metanœa non laborabit.

Recte enim apud Plutarchum

* Simonides Poëta (Xenocrati enim Philosopho tribuit * Ioã.

Stobæus, Maximusque Valerius.)

* Plut do
Valetu-
dino.

* Stob.
Serm. 31
Vale.

Max. 7.
cap. 2.

Hand ulli tacuisse nocet; nocet esse locutum. Idemq; Poëta Simonides cum poësi picturam hoc comparabat, vthanc mutã esse poësim diceret; illam verò loquentem picturam. Dictum autem eius sic Pambo Religiosus extulit, nunquam fe-
quod

Socrat.
lib. IIII.
cap. 13.

quòd tacuisset pœnituisse; locutum verò sæpenumero. Nimirum vnde viginti annis (vt suprà cap. 1. è Socrate retuli) illud Psalmi tricesimi octauī, nihil esse in lingua delinquendum seruauit. Bene itaque, vt

Hieron.

omnia, B. Hieronymus: *Discamus, inquit, & nos prius non loqui, vt postea ad loquendum ora referamus. Sileamus certo tempore; à præceptorum Dei eloquio pendeamus.*

Verbis otiosis iocosis, atque cachinnis Religioso abstinendum ex Basilio Magno & Chrysostomo docetur.

CAP. XVI.

TRia hæc coniungimus, quæ merito Religioso, quem informamus.

formamus, sunt fugienda. De
otioso quidem sermone horren-
 dam sanè, vt aures cuius tin-
 niant, sententiam *Christus* pro- Matth.
12.36.
 nuntiabit: *De omni verbo otioso,*
quod locuti fuerint homines, red-
dent rationem in die Iudicij: Ex
verbis enim tuis iustificaberis, &
ex verbis tuis cōdemnaberis. Sic &
 præcipit *Basilius* verè *Magnus:* Anim-
Si quis futiliter garriat, aut in ser- adu. in
mone facetias consecretur, neque Canonicis
adhibito timore ac tremore doctri- sen Re-
nam B. Apostoli & Euangelium gulares.
conseruet, hebdomadam vnā se-
gregator. Idemque sanctus in
 Regulis breuioribus, Interro-
 gatione *xxiii.* quærit: Ex cu-
 iusmodi verbis sermo otiosus
 iudicetur? Respondet: *verbum*
omne vniuersè, quod ad propositum
in

in Domino vsum non faciat, id omne otiosum videri, adeoq; magnū periculum hinc creari, ut nisi ad fidei dirigatur adificationem contristare Spiritum sanctum videatur qui illud dixerit. Eadem Origenes Homilia 1. in Psal. xxxvi. De latinis vero S. Hieronymus in xii. illud Matthæi caput, & Bernardus verè mellifluus fusè sermone de triplici custodia, oris, cordis, & manus. Causam verò adeò terribilis de garrulitate sententiæ hanc reddit B. Irenæus Lugdunensium Episcopus lib. iiii. ca. xlvii. Tam nos vult esse: perfectos noui Testamenti ministros, ut ab otiosis etiam abstinere verbis iubeat: quemadmodum & veterem Moyse datam legem miris
se cor,

se correxisse modis significat, cap. v. Quo enim maiora in nos à Deo collata sunt beneficia, eo accuratiùs sunt Christiano homini diligentiusq; seruanda Evangelica præcepta.

Iocularibus verò ac diæteriis pietatem colentibus indignis, si præter vrbauitatem, atque *εὐφροσύνην* à Theologis concessam, excedat, vel pungendo acerbè, vel ad obscœnitatem vergendo, iure interdicitur, ne leuis ac vanus quis existimetur. *Ex abundantia enim cordis os loquitur*, ait Saluator. Paulus quoque Ephesios hortatus: *Omnis*, ait, *sermo malus ex ore vestro non procedat; sed si quis bonus ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus*. Mox subdit.

Turpi-

Luc. 6.

45.

Mat. 12.

34.

Ephes. 4

29. & 5

4.

*Turpitudine aut stultiloquium, aut
scurrilitas, quæ ad rem non perti-
net, ne nominetur quidem in vo-
bis. (Vides otiosa damnari ver-
ba, ut odiosa,) sed magis gratia-
rum actio.* Clemens Alexandri-

*Clem.
Padago-
gi lib. 2.
cap. 5.*

nus Origenis præceptor Peda-
gogi loco ait: *Cùm verba omnia
à cogitatione & moribus emanent,
fieri non potest, ut verba aliqua
mittantur ridicula, quæ non pro-
cedant à moribus ridiculis.* Basi-
lius verò in Constitutionibus
Monasticis cap. 12. præclare ut
omnia, facetias Monacho ne-
quaquam confectandas docet,
immò in omni sermone vitan-
das: Quòd qui iis occupentur,
rectam plerumque rationem
deferant, dum animus ad ridi-
cula dilabitur, & in tacitâ se-
cum

cum cogitatione , grauitatis
seueritatisque obliuiscatur .
Immò fieri vix posse , quin hu-
iusmodi verborum illecebris
ad verborum tandem turpitu-
dinem , lubricâ insistens viâ , &
ad obscenitatem dilabatur .
Animi itaque custodia , pre-
candi que vigor facetiarû mol-
litie sæpe diffluit. Ibidem tamē
laxandi animi gratiâ sermone
ad hilaritatem excitare alios
permittit, modo spiritali sit le-
pore referta , & Euangelico
sale condita, quæ gratum spiret
odorem virtutis pietatisque &
animi hilaris. Idem rursus Ba-
siliius : *Noli in modum paruuli* Exhort.
iocari assidue , quia non conuenit ad fil.
ei , qui ad perfectionem nititur , spirit.
iocari ut paruulus. Chrysostomus
ad

Chrysof.
Hom. 6.
pa. 963.

ad hæc singulari Homilia (si
eius modo est, quam Centones
ex Homiliis variis esse opinor)
non debere ascetam iocis plus
equo indulgere, disertè, vt om-
nia, differit Tomo sexto Græcæ
editionis (pag. 963.) Idemque

Metaph.
in vita
Chrysof.

rursum Chrysostomus pluri-
bus, Epistolam explicans Pauli
ad Ephesios. De quo sanctissi-
mo viro illud Simeon Meta-
phrastes habet commemoran-
dum, à iocularibus vt seuerum

Surius
Tom. 2.
29 Apr.

semper abstinuisse. Referam, si
exemplis, vt fit, commouemur.
De Duranno Abbate Mosia-
censi, post Tholosatum, Epi-
scopo, qui verba risum mouen-
tia incautiùs sæpe proferebat

Vincent.
in spec.
Hist. lib.
26. 6. 5.

B. Hugo Abbas, cui ante paru-
erat, interdum increpans, ni-
hil.

hilque proficiens: Nisi ludicra,
inquit, prorsus interdicta vi-
uens dimiseris, lues grauit
post mortem: vt euenit. Signio
enim Sacellano à funere spu-
moso apparens ore, auxilium
eius flens postulat, cui uiuens
minus obedisset; Indixit Ab-
bas Silentium pro defuncto.
quorum vnus de septem Silen-
tium per oscitantiam abruptit.
En tibi rursus Episcopus de
fratre illo perfido conquestus,
denuo visus. Hugo itaq; septē
denuo dierum Silentio sarciri
damnum iubet, & Durannus
Apostolico apparens habitu
purgantibus est flammis libe-
ratus. Grauiter itaque Bernar-
dus lib. de Consideratione ad ^{Bern.}
Eugenium Papam: *Nugæ inter* ^{lib. 2. de}
secu- ^{Cōsider.}

seculares nuga sunt; in ore Sacerdotis, blasphemia. Consecrasti os tuum Evangelio, talibus iam aperire illicitum, assuescere sacrilegium est. Labia Sacerdotis, ait

Malach.

2.7.

Malachias, custodiunt scientiam & legem requirent ex ore eius, non nugas profectò, vel fabulas. Verbum scurrile, quod faceti urbanive nomine colorant non sufficit peregrinari ab ore; procul etiam ab aure relegandum est. Pòst iubet in-

ibidem.

terrumpi prudenter scurrilem sermonem: Fædè, inquit, ad cachinnos moueris; fædiùs moues.

De immodico autem Risu & cachinno cùm omni homini indecoro, tum maximè Religioso, idem præcipit Basilius in

Reg. 17.

Regulis fusiùs disputatis: eum asserens, qui in risum nimis dissolua-

soluatur, etsi pietatis perstudiosum clarè ostendere nondū se vitiosos animi motus perturbationesq; domitas habere. Ridere quidem modicè, atque arridere modestè, nō esse illud ab homine, nisi qui humanitatem exuit, alienum, iuxta illud

Salomonis : *Cor gaudens exhilarat faciem ; in mœrore deicitur spiritus .*

Prov.

15.13. &

17.22. L

In cachinnos autem erumpere stultorum esse proprium ait, vt & Siracides : *Fa-*

Eccle.

21.23.

tus in risu exaltat vocem suam ;

vir autem sapiens vix tacitè ride-

bit. Damnat & Ecclesiastes c. 2.

Eccles.

2.2. a

Risum reputavi errorem, & gaudio dixi ; Quid frustra deciperis ?

Et cap. 7. *Sicut sonitus spinarum ardentium sub olla, sic risus stulti ;*

& hoc vanitas . Docetque facer

F

ibidem

ibidem Basilius in Scripturâ risum pro hilaritate, & gaudio interdum ad captum humanū accipi atque adhiberi, vt illud

Mat. 5.5 Christi: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Lucas

Luc. 6. 21. enim ait: *Beati qui nunc fletis, quia ridebitis.* Cæli nimirum cōsolationem *risum* appellans.

Gen. 21. 6. Adhæc Sara Abrahæ vxor: *Risum fecit mihi Deus: quicumque audierit arridebit mihi, pro gaudio me cumulauit Deus, vt Arridere alicui, pro placere usurpari solitum.* Sed de his alij vberius.

*De rebus potissimum diuinis Reli-
gioso loquendum: Ei rei
tria quæsita media.*

CAP. XVII.

Sotiosa fugienda verba, vt
docui, *laudabilia* erunt pro
his adhibenda; si *iocularia* re-
linquenda, *seria* sunt subiicien-
da. *Risui maturitas* succedat
religioso digna; sed quis, ama-
bò, sermo laudabitur? Dixerit
Paulus, vt olim Ephesiis: *Si quis* Ephes.
4. 29.
*bonus ad edificationem fidei, vt
det gratiam audientibus.* Igitur
spiritalis sermo spiritalem de-
cet. *Nam ex abundantia cordis os* Luc. 6.
45.
loquitur: qui grauis graua, qui
vanus vana. Sed quibus id re-
bus consequar? vt misso inani
F 2 quouis

quouis sermone de diuinis rebus libentiùs loquar, tria in præsens suggeram, alij fortasse plura.

- I. Primò Deus super omnia diligendus, cordique amor tanquam ceræ imprimendus: Vbi enim Thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. *Qui tenet aratrum, ait Siracides, & qui gloriatur in iaculo, stimulo boues agitat, & conuersatur in operibus eorum. Et enarratio eius in filiis taurorum, cor suum dabit ad versandos sulcos.* Hoc nimirum est quod vulgi sermone vsurpatum sic extulit Poëta:

Ouid.

Nauiæ de ventis, de tauris narrat arator.

De talibus ait discipulus ille amabilis, quē diligebat IESVS:

Ioan.
4.5.

Ipsi de mundo sunt, ideò de mundo loquun-

loquuntur, & mundus eos audit.

Et B. Augustinus in illa Sa- August.
lib. 1. ad
Inquisi.
Ianu. c. 3
& lib. 2.
Retract.
pientiae verba cap. xvi. *An-*
gelorum esca nutritiisti populum Num.
11. 5.
Exod. 16
1. Cor.
10. 3.
tuum. De bonis hoc ait intel-
ligendum, non de malis, qui
manna fastidiebant, & ita mur-
murabant: *Quis dabit nobis ad*
vescendum carnes; recordemur
piscium, quos comdebamus in
Aegypto gratis, in mentem nobis
veniunt cucumeres & pepones,
porrique & caepe & allia. Anima
nostra arida est, nihil aliud re-
spiciunt oculi nostri nisi Man.
Basilius quoque de saeculi re-
nunciatione: *Futiles qui habentur*
sermone, tu magnopere ne
attendito, &c. Et Hierony-
mus epiphonemate. *Felix, ait,*
lingua, quae non novit nisi de divi-

F 3 nis

nis texere sermonem. Sic de Senensi Virgine Catharina legimus, nunquam de diuinis loquentem fatigari solitam.

II. Alterum esto remedium, domi assuescere loqui spiritualia. Sic parati, & in tirocinio exercitati ad pugnam fortes veniemus. Exclamat meritò Bernardus:

*Apolog.
ad Gul.
Abb.*

*I. Cor. II.
20.*

O quantum distamus ab his, qui S. Antonij exstiterè diebus Monachi! Nobis autem conuenientibus in unum, ut Apostoli verbis utar, iam non est dominicā cenam māducare. Panem quippe caelestem nemo est qui requirit, nemo qui tribuat. Nihil de scripturis, nihil de salute agitur animarum, sed iuga & risus, & verba proferuntur in vanum, &c. Mox subiicit: Quae caritas est carnem diligere, & spi-

*& spiritum negligere? quæ discre-
tio totam dare corpori, & nihil
anima?*

Tertia fit ratio diuini ser- III.
monis quotidiani, vt cum pro-
ximis acturi præmeditati ve-
niamus, & vocati ad colloquiũ
breuiter nos colligamus. Cogi-
temus itaque de quibus simus
acturi, & quæ pia, ac salutaria
communicaturi consilia. Vt
enim præuisa tela, iuxta vetus
verbum, minus feriunt, læ-
duntque; sic iam præparata
magis profunt. Id Bernardi
eiusdem consilium est *in for-
mula honestæ vitæ*, & Bona-
uenturæ *in speculo discipline*.
Seruauitque B. Franciscus Bor-
gia Societatis nostræ, tertius
Prepositus Generalis, referen-

L. 2. c. 12 te P. Ribadeneirâ. Cùm enim plurimi ad eum aulici confluerent, suis potiùs vt commodis quàm animorum consulerent salutì, dicere solebat: *Quàm pauci mortales Hierosolymâ huc comitant; plerique ex Aegypto huc confluunt, nostrâ vt operâ ditiores potiùs quàm meliores euadant.* Respiciebat nimirum ad Antonij Abbatis dictum, apud Palladium quærentis è Macario. Num, qui se quæsiuissent, ex Ægypto an Hierosolymis aduenissent. Nec ad externorum modò prodest instructiōnem diuinæ rei tractatio, sed & in nobis ipsis diuinum paulatim accendit amorem: vt binis discipulis in Emaum cum Christo proficiscentibus vsuuenit:

Pallad.
Lanfiac.
cap. 26.

uenit: *Nonne cor nostrum ardens* Luc. 24. 32.
erat in nobis, dum loqueretur in
via, & aperiret nobis Scripturas?
Et Paulus Titum Cretæ Epif- Ti. 2. 7.
copum hortatur *seipsum prabe-*
ret in omnibus exemplum bono-
rum operum in integritate, in gra-
uitate, verbum sanum, irreprehen-
sibile. B. quoq; Augustinus alibi Lib. 83. Quæst. 7.
ad illud Pauli. *Omnibus omnia* 1. Cor. 9. 22.
factus sum: Tristibus tristes fiamus,
ut adiuuare nos velle, & unà por-
tare compatiendo ostendamus: De-
inde ut eruamus, si possimus,
non ut ipsi eidem inuoluamur
malo: sicutamē ut ad auxilium,
non ad æqualitatem miseriæ
valeat. Et Bernardus in Modo
bene viuendi, ad fororem: Vanus
sermo citò polluit mentem, & facile
agitur, quod libēter auditur. Idem

Serm. 30
 & in
 Specul.
 Monach.

alibi, in cunctis ita se quemque gerere iubet, ut videntes audientesque ædificet; quod & S. Ephrem non rarò inculcat.

Confess.
 cap. 10.

Exempla si querimus Sanctorum: de Monicâ matre pientissimâ Augustinus *lib. ix. Confessionum* commemorat, itineri accinctam morti que, etsi ignorabat, vicinam secum de regno Dei, futura que iustorum beatitudine suauiter sine arbitris ad ostia Tiberina differuisse: præterita nimirum obliuiscentes, ad ea quæ ante sunt extēti, quærebat, vitę fontem Deum.

Philip.
 3. 13.

L. Serrinus in
 eius vita
 Tom. II.
 7. Martij.

De Thomâ Aquinate legimus, de sacris semper rebus cum suis loqui solitum, dumque commentaretur ea quæ ad posteros duratura transmisit cum Philosopho-

losophica tum Theologica, ne
 spiritus arefceret, dextrâ ca-
 lamum, sinistrâ verò Cassiani
 Collationes Patrū ad manum
 vt legenti esset, tenuisse. De B.
 Xauario, vt & domestica ad-
 damus, mirandum in ceteris
 plurimis meditandi, precandi-
 que vsum, dextrè proximorum
 vsui adiunxisse. Borgia quoque
 noster in profanis exterorum
 narrationibus dormitasse in-
 terdum visus, & seipse collige-
 re vt animo segregi esse, raptò-
 que, & in loco versari abdito
 videretur, vt olim solet Abbas
 Maruetus apud Cassianum.
 Itemque B. Ignatius noster, vt
 in eius vitâ ferunt, noxium aie-
 bat vsum cum externis, nisi ser-
 monem spiritalem opportunè

Horat.
Tursel.
l. 16. c. 5.

Ribad.
l. 4. c. 4.

Cass.
Coll. 5.

Ribad.
l. 5. c. 12.

Religiosus ingereret; futurum
 alioqui ut aridi sine fructu Re-
 ligiosi discedant: ut qui in sole
 ambulant collorari, & qui in
 arenâ gradiuntur pulverem
 contrahere consueverunt.

*Silentium lectioque sacra Religio-
 forum mensis necessaria.*

C A P. XVIII.

In Reg.
 XXVI.
 Comu-
 nic.

I.

Silentium hîc & lectio sacra
 ad mensam in sacris Reli-
 giosorum familiis adhibetur
 more maiorum, pro colloquiis
 sæcularium inter pocula, qua-
 tuor potissimum de causis, ut
 obseruauit P. Nigronius Socie-
 tatis nostrę Theologus. Primò,
 ut citius se mensâ expediant,
 quę illis est necessitatis potius,

ut

vt aliis in seculo, voluptatis,
ducentibus conuiuia intempe-
stiua, cenaeque colloquiis con-
ditas. Secundo vt filij lucis II.
contra ac filij huius saeculi fa-
cere videantur, diuinâ potiùs
lectione animum pascetes
quàm iocis, nugis atque obtre-
stationibus inter epulas occu-
pentur. Persas sanè, Medos, &
Chaldaeos, testante etiam Ori-
gene, in silentio cibos sumere
solitos Xenophon tradit, atque
Ammianus. De Homericis
quoque heroibus tacitè epu-
lantibus Athenæus obseruat.
Tertiò, ne vocibus etiam cõui-
uantium turbaretur sacre Scri-
pturae lectio, quæ in Religioso-
rum tricliniis assiduè adhibe-
tur. Quarto; ne lingua labatur, IIII.

Orig. li.
3. in Job

Xenop.
libr. 2.

Am-
mian.
libr. 23.

Hist.

Athen.
lib. 1.

III.

vt

ut quæ prona ad vitium risus,
ioci, & sæpe conuicij acerbis ac
detractionis, inter pocula &
epulas. Rectè itaque monet
adolescētes veluti Pædagogus
animique medicus Clemens

*Pædag.
lib. 2. c. 1.*

Alexandrinus lib. secundo Pæ-
dagogi : *Cave, inquit, ne inter
edendum loquaris. Fit enim vox
indecora, & non satis expressa ac
significans, ut quæ plenis buccis in
angustū coarctetur: & lingua quæ
nutrimento premitur, à naturali
operatione præpedita oppressū edit
sonum.* Quamobrem rectè ho-
dieque Præfules cū Abbates
tum Episcopi mensæ lectorem
diuinorum librorum adhibēt,
ut de piis rebus potius, quàm
denugis, aliorumque vitiis ser-
monem inuitati pertexant: sic

taci-

tacitè admoniti, vt sacra apud
 sacros tractent, vt de B. Augu-
 stino Possidius Calamēsis Epif-
 copus in eius cōmemorat vita.

Ex quo illud exsistet commodi,
 vt quod Timotheus de cena

Platonis aiebat: *Posterodie etiam*

sapere ac iucundam esse, & ipsi

*Cicero
 Tuscul.
 v.*

quoque merito vsurpent, tales

etiam mēsas postridie gustum

adferre. Quin & Romanorum

*Andr.
 Schottius
 Obseru.
 Human.
 l. v. c. 29.*

olim eruditissimos in cenis (qui-

bus magis quàm prandiis in-

dulgebāt) Titum Pomponium

Atticum, Marcum Ciceronē,

& Caium Plinium anagnostas

adhibuisse alibi obseruatum,

ne vel conuiuij tempus sine

cultu ingenij doctrinaq; trans-

igeretur: quam lectionem fru-

giferum omnium aromatum

volu-

voluptati & histrionum mimis
longè anteponebant. Erant ad
manum & librarij, qui lauda-
bilia quæque calamo celeri, ne
exciderēt, exciperēt. Sic enim
de T. Pomponio Attico in eius
vitâ Corn. Nepos. *Nunquam
sine aliquâ lectione apud eum ce-
natum est, ut non minus animo
quàm mente conuiuia delectaretur.
Nemo in conuiuio eius aliud acro-
ama audiuit quàm anagorsten.*
Addit Nepos, etsi paganus:
*Quod nos quidem incundissimum
arbitramur.* De M. Ciceronis li-
brariis, in quibus & Tiro Tul-
lius fuit, Libertus eruditus, fa-
cilè ex eius ad Atticum Epi-
stolis cognosces. De C. Plinio
auunculo hæc Plinius minor,
sororis filius refert: *Studebat in
cena.*

cena tempus. Super hanc liber legebatur; adnotabatur & quidem cursim. Idem hodie Religiosi homines suis in familiis, vbi disciplina viget Monastica, Sacerdotes item boni atque adeo Præsules, more, vt dixi, maiorum seruant, vt legentem diligenter auscultent, silentio interim etiam in comedendo seruato, ne animus in patinis effusus esse videatur, sed pascatur & ipse in corporis alimento. Addam corollarij vicem duo Pontificij Iuris loca apud Gratianum, Silentium lectionemque in mensa Sacerdotibus piis suadentia. Verba apponam ex Conc. Toletano III. hausta: Pro reuerentia Dei & Sacerdotum id uniuersa constituit Synodus, vt
quia

Grat.
Dist. 44
pro reuerentia

quia solent crebro mentis otiosa fabula interponi, in omni Sacerdotali conuiuio lectio diuinarum scripturarum immisceatur. Per hoc enim & anima edificantur ad bonum, & fabulae non necessariae prohibentur.

De Con-
secrat.
Dist. 5.
ca. In
omnib.

Idem Tit. De consecratione praecipitur, ut Clerici diuinæ Scripturae lectione assidue adhibeant. Si verò Christiani quoque hominis exemplum requiris, En Origenes ille Adamantius multae & lectionis, & doctrinae singularis vir, de quo B. refert Hieronymus, Epist. ad Marcellam, cibum nunquam sine lectione S. Scripturae sumpsisse, ac ne somnum quidem oculis prius videre solitum, quam sodalium quisquā sacras personaret litteras. Quo fiebat,

Hier. ad
Marcell.

bat, vt interdiu, noctuque lectionem Oratio, orationemq; vt oportet, lectio vicissim exciperet, quod & B. Hieronymus solitum fuisse Origenē auctor est Epist. ad Paulinum.

Colloquia cum parentibus moderanda esse Religiosis.

C A P. XIX.

ET si parētes honorare, quod iis nati atque simus, diuina lex præcipit, quo vita diuturnior loco mercedis obtingat; tamen in spiritali hac militia perfectorumque viâ, eum affectum temperare iubemur, vt amor non tam carnis & sanguinis, quàm spiritus sit pro parētibus assidue, (quod vnum nobis

*Mat 18.
Luc. 7.*

*Constitu.
Monast.
cap. xx.
& in
Reg. su-
suis di-
spu-
ta-
xxxii.*

nobis relictum) Deum pre-
cando, vt in fide maiorum,
virtute ac pietatis studio ad
extremum vsque spiritum per-
durent. Sic enim illi Christus
imperat, quem ad se iuuenem
tergiuersantem ponè sequere-
tur, vocârat, & suum aduen-
tum ad parentis mortem reii-
ceret; sineret mortuos à mor-
tuis suis sepeliri, sequeretur
itaque se sine cunctatione. Ex-
stat hac de re erudita S. Basilij
non vno in loco deliberatio:
quam temporis compendio
in pauca conferam. Suadet
Religioso, quòd mundo sit
Crucifixus, ac seculo renun-
ciarit, veluti mortuus suis,
spiritu tantùm viuens, paren-
tes sibi secundum Deum adop-
tarit.

tarit; Superiores ac prepositos,
vitæque spiritalis duces dele-
gerit, quo stadium pietatis
tutius decurrat hos parentum
loco habeat: socios verò fra-
trum ducat numero, aut foro-
rum, si virgo sit velata, ac mo-
nialis: Credatque quod res
est, centuplum iam etiamnum
in mortali vita sibi à Deo red-
ditum esse, nedum in futurâ
vitâ immortalis, vt Euangelium
disertè commemorat, reddi-
tum iri. Efficitur itaque collo-
quia, consuetudinemq; paren-
tum cognatorum, affinium cu-
iusque ordinis ac gradus, mi-
nimè esse sectanda. Primò ne
ad sæculū, vt fit, & ad vomitū
reuerti canum ritu velle vi-
deare; neue ad ollas Ægypti,
cæpis

*Marc.**10. 30.**Luc. 12.**30.*

- cæpis & alliis plenas, incautè paulatim reuoceris, cognatorū blanditiis speque inani lactatus. Mortuum te itaque reputa carni, & sanguini, & spiritui
- II. duntaxat viuere. Altera causa est, ne litibus, negotiis, & huius sæculi curis iterum implicêris, quod est à religione alienum: quique iis aut alienis non necessario occupati, & quidem inuito Superiore, hi præter habitum vestemque, Religiosum nihil præferunt, sed quod de
- I. Tim. 5. 6. *stultâ ait viduâ B. Paulus, In delitiis viuens mortuus est habendus, planeque mundi incola*
- III. ac seruus. Tertiò, quòd denique liber, carne scilicet ac sanguine exspoliatus, Deo commodiùs vacare, & pnrè meditari, sine

sine curâ sæculi, ac sollicitudine queat: quæ res mentem ab attentione in orando auocant, & euagationes vel inuito adducunt. Plura verò de parentum incommodis congeffit. Io. Trithemius vulpe tertiâ lib. *De XII. vulpibus religionem destruentibus*. Si verò parentes facultatibus, quibus vitam tuebantur exuti ad eam sint inopiam redacti, vt sine filio filiâue viuere omnino nequeant, Religione egredi ad tempus conceditur, ad pietatis præstandū officium, vt parentes in senio ciconiarum exemplo, alant, vt Canones, eorumque interpretes iubēt. Sed hæc non huius erant loci, qui de colloquio cum parentibus refrenan-

*Ant.
August.
Epitome
Iuris Pō-
tificij
Tom. II.*

frenando dicere tantum institui. Mox ad mulierum vitanda consortia transeo.

Nimis frequenter amicos alloquendi familiaritatem Religioso vitandam.

C A P. XX.

Maximum quidem vitæ bonum ea amicitia est, quam virtutis, studiorum, morumque similitudo conciliauit: quod res humanæ fragiles sint, ac caducae, imò & iniucundæ, nisi quos diligamus ipsi, & à quibus vicissim diligamur simus consecuti. Caritate enim sublata, omnis quoque sublata vitæ iucunditas est, nihil ut amabilius sit, quàm morum vitæque

tæque cōiunctio bonorum hominum; improborum contrà, non amicitia est, meâ quidem sententiâ, sed coniuratio potius, vel quo alio nomine appellâda. Quamobrem ad bene beateque viuendum nihil sanè accomodatius, quàm cum bonis nostriq; amantibus concorditer viuere. Pythagoras itaque vnum quid amore fieri ex pluribus prædicabat: vt idē velle, idemq; nolle ea demum firma sit habenda amicitia, primaque eius lex. In hac tamen virtute illud cauendum esse monent prisci Philosophi, in Ethicis Nicomachiis Aristoteles, & in Lælio M. Tullius, cum ne emolumentis, aut vtilitatibus amicos colas, aut citò nimis,

G

mis,

mis, nondum satis exploratos
in amicitiam adsciscas; tùm ne
in adscitis nimia familiaritas,
ususque & consuetudo amo-
rem, velut segetem lolium ex-
stinguat. Nam paucos inter
meliùs coalescere, atque con-
stare diutiùs amicitiam Plu-
tarchus singulari suadet Com-
mentario, vt autem veritas
Terët. in odium, obsequium verò ami-
Andria. cos parat, Comico attestante,
vtque fastum diuitiæ gignunt,
nimiaque prudentia timidita-
tem; iusque summum vis sum-
ma exsistere solet; sic & fami-
liaritas nimia, contemptum
vilitatemque pestem amicitiae
inuehit: aut cōtra ad factiones,
odiaque grauiora, coniuratio-
nesque perducit: vt qui simul
sub-

subsidio sibi mutuo fuerint ,
mox etiam iisdem sese calamita-
tibus inuoluant, & in damna
simul necesque præcipitent .
Tales itaque, quæ minùs pro-
bantur externorum consuetu-
dines , censent Religiosarum
familiarum auctores , magis
oportere, aut sensim dissuere,
aut repentè ne noceant præ-
scindere, ne in odium inimici-
tiaq; amicitia temerè vertat.
Amicos verò nimis assiduos &
importunos fures esse tempo-
ris veteris est verbo usurpatū,
cuius temporis eo grauior ia-
ctura est, quo recuperari minus
commodè potest . Senecam
quoque Philosophum dicere
solitum aiunt, nunquam se do-
mum reuerti nisi deteriore :

idemq; iure dixerit hodie Religiosus redire se nunquam nisi tristiore ob hanc temporum calamitatem, vbi tot malorum querimoniæ ; quibus mederi infortuniis nequeas, nisi alloquio, & solatio. B. quoque Antonius Eremi incola (vt sacra quoque adhibeam) dicere solebat, teste Palladio, ex Ægypto ad se vëtitare, qui commodi sui gratiâ, & negotiorum venirent : Hierosolymis verò , qui pietatis ergò Religiosos adirent. Nunc Basilium Magnum audiamus : is enim in extremo breuiùs agitatarum Regularum : *Visere* , inquit , *quempiam, vel amicitiae causa vel consanguinitatis, id à nostro est instituto alienum* . Intellige, nisi quæ

Reg.

CCCXI.

quæ maior necessitas morbûs-
ue cogat.

*Cum feminis variis breuiusque
Religioso colloquendum.*

CAP. XXI.

CAue putes, damnari fœmi-
neum sexum, quo nati in
vitam prodiimus, & cui confi-
lio prodesse pariter studemus,
dum Religiosis nimirum ordi-
nibus cuiuscûque sexus atque
ordinis mutua colloquia, &
potissimum longiora seriò vi-
tanda esse, siue cognatæ sint,
siue moniales ac velatæ virgi-
nes, docemur. Sic enim disertè
Basilius verè Magnus in Mo-
nasticis Constitutionibus, in- Cap. 4.
terdicit Ecclesiasticis mulierû

*In Reg.
Monach.
et adscri-
ptis. c. 18.*

*Prom. 6.
27.*

colloquia: quod vir instar est
ignis, & quidem lenti, fœmina
verò paleæ ac stuppæ à B. Hie-
ronymo comparatur. Afflat
dæmon humani generis hostis,
mox ardet vtrimque flamma
gehēnæ; & sæpè spiritalis amor
in carnalem degenerat. Si ignis
est. *Quis, inquit Sapiens, ignem
sinu suo abscondet, & vestimenta
sua non comburet? aut ambulabit
super ignis carbones & pedes non
comburet?* Dices (vt sumus om-
nes ad excusandum ingeniosi)
nihil equidem tali colloquio
moueor aut lædor. Itâne, vera
narras? stipes itaque aut trun-
cus sis necesse est, vel duro na-
tus robore; portentum homi-
nis non homo, & præter for-
mam humanā præferens nihil.

Demus,

Demus, verbi gratiâ, talem te esse, qualis fortè ille adolescens, qui (vt apud Hieronymum in vitâ Pauli Eremitæ legimus) diuinitus inspiratus præcisam morfu linguam in contrectantis scorti, atque osculantis faciem expuit, itaque libidinis sensum succedens doloris magnitudo exstinxit. Plura collegit exempla Isidorus Pelusiota, etiam rupis, quam gutta aquæ mollis excauat. *Aique, ait Basilii, vitandurn ex crebris allequiis scandalum. & offendiculi petra ne sis spectanti, & vulnus infligas, tametsi non acceperit.* Deinde etsi fortis tu existas, mulier vas fragile est instar vitri, & verborum blâditiis ac specie citò capitur, ac cera mollior est.

*Libr 2.
Ep 284.*

— — *Varium & mutabile semper*
Femina: — — — —

Quæ etiam, cum videtur, vrit.

Bas. c. 4.

Const.

Mona.

& Reg.

33. fu-

sus dt-

sput. &

Hom.

Non ad-

har. sac.

initio.

Quare danda est opera, quoad eius
fieri potest, mulierum congressus
penitus effugiamus; sin id non po-
tes, evitandum est, ut quàm rarif-
sima sint & brevissima colloquia.

Hæc ferè Basilus. Alibi verò,
 nō nisi coram teste & arbitro,
 & quidem cum ætate iam fœ-
 minis grandioribus colloqui,
 sed cautè, permittit. Dictum est
 elegans apud Gregorium Pa-
 pam Vrsini Presbyteri, animã
 agentis ad mulierem sibi pro-
 pinquãtem: *Recede à me mulier,*
adhuc igniculus vivit. Idem Papa
 de periculo, Andreæ Episcopo
 Fundano creato, ex cohabita-
 tione fœminę. Vbi subdit Gre-

Libr. 4.

Dialog.

cap. II.

gorius:

gorius: *Qui corpus continentia* Libro
dedicant, habitare cum fœminis Dial. 3.
nō præsument. Sed sacram Scri- cap. 7.
pturam audiamus. Christus
enim: Ego dico vobis, ait: Omnis Matt. 5.
qui viderit mulierem ad concupi- 28.
scendum eam, iam mæchatus est
eam in corde suo. Quem locum
utrique sexui ex æquo aptan-
dum docet Isidorus Pelusiota. Libr. 3.
Iob verò, fortis athleta, lumina Ep. 66.
feruāda in mulierum congres-
su sanxit. Pepigi, ait, fœdus cum Iob 31. 1.
oculis meis, ut ne cogitarem qui-
dem de virgine. Salomon verò
à fœminarum deceptus gregi-
bus: Fovea, inquit, profunda os Prov.
alienæ; cui iratus est Dominus, 22. 14.
incidit in illam. Siracides cap. 9.
Auerte faciem tuam à muliere Eccli.
compta. Propter speciem enim mu- 9. 8.

2. Reg.
12.4. &
13.1.

lieris multi perierunt. Vt Dauid
Rex : Et ex hoc concupiscentiæ
quasi ignis exardescit. Et statim:
Colloquium illius, quasi ignis ex-
ardescit. Idemque cap. 42. In
medio mulierum noli commorari.
De vestimentis enim procedit ti-
nea, & à muliere iniquitas viri.

Ecclesi.
41.25.
& 27.

Etiam erubescendum dixerat:
à respectu mulieris fornicaria, &
ab auersione vultus cognati. Ne
respicias mulierem alieni viri.
Audinunc B. Hieronymum sic
Nepotianum hortantem: Ho-
spitiolum tuum aut raro, aut nun-
quam mulierum pedesterant. Omnes
puellis, & Virgines Christi, aut
equaliter ignora, aut equaliter
dilige. Ne sub eodem tecto manse-
ris, nec in præterita castitate confi-
das; nec Samsone fortior, nec Da-
wide

*nide sanctior, nec Salomone potes
esse sapientior. Memento semper
quod paradisi colonam de posses-
sione sua mulier eiecerit. Et B.*

Augustinus: Diabolus, inquit,

*In Psal.
55.*

*Iob uxorem reliquerat adiutricē,
non mariti consolatricem. Idemq;*

sermone de honestate mulie-

rum. Omnibus castitas pernecessa-

*August.
Tom. 10.
serm. J.*

ria est, sed maximè ministris Chri-

sti altaris, quorum vita aliorum

debet esse eruditio, & assidua salu-

tis prædicatio. Et sermone 11.

Inter omnia Christianorum certa-

mina, sola duriora sunt prælia ca-

stitatis, ubi quotidiani est pugna

& rara victoria. Verum itaque

est cum in omni cōgressu, tum

mulierum potissimum Menan-

dri illud Comici à Paulo lau-

*1. Cor.
15. 33.*

datum: Mores bonos corrumpi

G 6 pravis

prauis colloquiis. Et vatis illud :

Jerem.

9.21.

Mors introiuit per fenestras vestras. Hoc est, vt ibidem Augustinus ait, Per visum oculorum, & auditū aurium. Sed ægrotae sint visitandæ, & viduæ conso-
landæ: de illis, quam id cautè oporteat Regulę Sacerdotum nostræ Societatis, & Claudij Aquaiuę pia Monita vsu confirmata abundè cauent. De viduis autem visitandis, sed *in tribulatione*, suadet in Canonica Apostolus: *Religio munda & immaculata apud Deum visitare pupillos, & viduas in tribulatione sua*. Addit præterea: *Et immaculatum se custodire ab hoc sæculo*: hoc est, scandalum nimiam mulierum familiaritate non præbere, sed edificare potius oporteat

Iac. 1.

teat lapides pretiosos continentia ac modestia, cum silentio in domo Domini, & militante in terris Hierusalem.

Idem Consilium remediis adhibitis ex Isidoro Pelusiota firmatum.

C A P. XXI I.

MAgnum fanè, vt est reuera, Christiano videatur, cupiditati imperare; maius verò ac præclarius prouidere, ne quis hoc morbo corripiatur. Cui malo remedia colligamus, & quidem ex Isidoro, D. Chrysostomi auditore; cuius ego nuper sacrarum lectione Epistolarum captus, quæ partem maximam sacrę Scripturę loca
ex-

explanant, partim etiam egregiè informant, hæc mihi decerpfi, & vobiscum sine inuidia communico: Sic enim Palladio

*Ifid. l. 2.
Ep. 284.*

Episcopo suadet. *Qui Sacerdotum*, inquit, *munere funguntur*, sanctiores cautioresq; illis esse oportet monachis qui ad monachos se contulerunt. Hi enim suidumtaxat; illi verò sui & plebis curam gerunt. Illi in oculis versantur, omnesque eorum vitam perscrutantur, atque explorant; hi sua vulnera, & adolescentiæ vitia deplorant, coronas sibi neccentes. Si qua igitur necessitas cum fœminis colloqui cogat, oculos humideiectos habeant, cumq; pauca, quæ illas erudiant, locuti fuerint, statim auolent, ne forte

tè diuturna consuetudo vires ,
 emolliat, atq; infringat. Quod ,
 si à mulieribus honorari cupit, ,
 spiritalem virum id minimè ,
 decet. Quare nihil tibi cum ,
 foeminis commercij sit, ac tum ,
 demum ab illis honorem con- ,
 sequêris. Muliebri enim inge- ,
 nium hoc est: intolerandam se ,
 præbet cùm quis ipsi blāditur; ,
 admiratur contrà ac suspicit; ,
 qui maiore præditi libertate, ,
 auctoritate apud eas vtuntur ,
 ampliore. ,

Habes remedium oculorum
 custodiam, vt continentes fer-
 ues oculos: quomodo Ethnicus
 ille Pericles Atheniensis ora-
 tor in Prætura collegam nactus
 Sophoclem Tragicū Poëtam,
 cū vnā nauigarēt, & hic pue-
 rum

Cic. 1.
 Offic.

Vall.
 Max.
 lt. 4. c. 3.

rum bellum laudasset: *Decet*, inquit Pericles, *Pratorem non modò manus, sed & oculos habere continentes.*

Isid. l. 1.

Epist. 89

& lib. 2.

Ep. 278.

Prestans adhæc, morbo huic remedium in Ieiunio situm est, tum vt oculis habenas iniiciat, eosque in terram defigat, ex quâ flos ille Virginis effloruit, & in quam breui marcescens dilabetur. Qui verò assiduè ac deditâ operâ foeminam intuetur, etiam si corpore nō peccet, animo certè potest. Ait enim Saluator: *Quicumque viderit mulierem ad concupiscendam eam, iam mæchatus est in corde suo.* Non dixit: *qui vidit*, sed *qui videt*, significans ex antecedente cogitatione morbum attrahi, & apud se nutriri, vt solent qui identit-

Matt. 5.
28.

identidem commeando fixis
aspiciūt oculis formam & pul-
critudinem alienam curiosè
perscrutantur. Hinc enim *ignis* Eccli. 9.
vers. 9.
exardescit, ait Siracides, idest,
Obscenus hinc amor nascitur,
vt de Dauide Rege satis è sacris 3. Reg.
II.
litteris notum est.

Exempla verò externa si que-
rimus continentia, oculorum-
que custodia, etiam occurrent Isid.
libr. 2.
Ep. 62.
& lib. 3.
cap. 66.
Q. Cur.
libr. 3.
in Principibus. Alexandrum
habes cognomento Magnum,
& Cyrum Persarum Regem:
Quorum hic Pantheam, in-
credibili pulcritudine prædita
cùm esset, adduci vetuit; Ale-
xander verò Darij vxorem ne
intueri quidē voluit, nec filias
deuicti à se Regis, quod turpe
esse censeret, cum qui viros
supe-

T. Liui.
lib. 26.
in fine
A. Gel-
lius lib.
6. cap. 8.
L. Florus
lib. 2. c. 8.

superasset, à fœminis superari.
Idem de P. Scipione Africano
continente in victoriâ aspe-
ctum muliebrem Liuius com-
memorat. Efficitur itaque om-
nes, si fieri posset, mulierum
cœtus, & colloquia, quòd ani-
mum emolliât, defugere oport-
tere, ne *Mors per fenestras ascen-*
dat; hoc est, oculos cautè custo-
diēdos, deinde Ieiunio corpus
domādum, ne spiritum corpus,
excusso imperij iugo, pedibus
conculcet.

Jerem.
9. 9.

Quibus

*Quibus in locis Religioso non lo-
quendum: In templo, sacra-
rio, & triclinio.*

CAP. XXIII.

Sapiens ut loquatur (ait Am-
brofius) multa prius considerat
quid dicat, quo in loco, quo tēpore.
Est ergo, ut Ecclesiastes con-
cionatur; & tacendi, & loquendi
modus: immò & in factis deco-
rum feruandum, modumque
tenendum præcipiunt, qui de
Officiis præcepta tradiderunt.
Circumstantiæ cū in re omni,
tum hīc considerandæ, vbi &
quando loquendum, tacen-
dumque. De temporum, & per-
sonarū respectu iam ex Basilio
Magno diximus, nūc de Locis,
quibus

*Ambro.
lib. I.*

*Offic.
cap. 10.*

*Eccle.
3. 7.*

*Basil.
Reg. Bra-
uorib.
208.*

Reg. 26.
Commun.

quibus potissimum Religioso
sic tacendum, reliquum est di-
camus. B. Ignatius legem nobis
tulit, ut nemo extra recreatio-
nis horam loquatur nisi obiter
& perpaucis, & de rebus ne-
cessariis, præsertim *in templo,*
sacrario, ac triclinio.

In *templo* quidem Religionis
gratiâ ac reuerentiâ: quod hic
sacra peragi, resque diuinæ cu-
rari soleant, & hic sermones ad
populū de verbo Dei habeantur:
denique in Silentio à po-
pulo adorandus ibi Deus. De
templorū verò Religione mul-
ti pridem multa è Sanctis Pa-
tribus & sacris litteris attule-
runt, tūm ij potissimum qui in
Templi dedicationem cōcionan-
tur, quæ huc non adfero. Illud
tantum,

tantum , Christi eiicientis è
 tēplo Hierosolymitano emen-
 tes ac vendentes, quòd domus
 ea esset orationis , non latro-
 num spelunca. Quomodo, prò,
 faciunt hodie, qui ibi negotiā-
 tur , hæretici & fabulantur
 assiduè , merces distrahunt ,
 coëmunt, vendunt stipulando
 velut in peristylis Byrsę, rumo-
 res in vulgus, falsos plerūque,
 ac seditiosos spargūt: ac rident,
 subsannant sacra, profana, ac
 Principes Catholicos, vt sit illis
 irrisorum cathedra pestilentie,
 quas fugientes Dauid Prophe- *Tsal. i.*
 ta Regius beatos prædicat. De-
 nique quasi in popinis aut foro
 versentur, agunt. Hebræi quā
 reuerentiā Salomonis templū
 habuerint , vbi *adyta* erant &
Sancta

Sancta sanctorum, Iosephus, & Philo Iudæj, & Aristetas in septuaginta Interpretū historiā, abundè testatur. Idololatræ verò quo Silentio templa adierint, & ingredi soleant testatur Fabius Quintilianus Declamator, & apud Arrianum Epictetus. Illius verba sunt. *In templo, inquit, verbis parcimus: in quo animos componimus: in quo etiam tacitam mentem custodimus: ululare verò, ut in solitudine, vel ut in secreto quodam, ferendum non est.* Prisci adhæc monachi, ut Cassianus est auctor, synaxes summo in Silentio ac reuerentiā in templis sumere solent. Adhæc manuum opera taciti etiam peragere. Igitur si Iudei, Idololatræ, omnisque adeò reli-

Quint.
Decla.

365.

Arrian.

l. 4. c. 10.

Libr. 5.

cap. 110.

religiosa antiquitas, cum Silentio ac reuerentiâ in templis versabatur; quid quæso Religiosos facere conuenit? Pudeat nos à cœcis vinci ac superari. Hinc & B. Chrysostomus templum, vt Angelorum locum, & Archangelorum, cœli regiam, cœlum deniq; ipsum esse prædicare non dubitat, eiusque discipulus Isidorus Pelusiota, Epistola quadragesima quinta, *Silentium*, docet omni Ecclesiæ deberi. Et S. Nilus in Parænesi: *Ecclesiam non secus ac cœlum frequenta; nihilque in eâ se loquere, seu cogita terrenum.*

Hom. 36
in 1. ad
Corinth.

Sacrarium, quæ templi pars est, ac veluti appendix, Taciturnitatem etiam iisdem de causis postulat, tum ob ipsa-
na,

na, ac reliqua Sanctorum inibi
asseruari solita; & Sacerdotes
qui se ad sacra, remq; diuinam
comparant, aut sacris operati
Deo gratias agunt, ne collo-
quiis turbentur, aut strepitu,
nedum clamore.

Triclinia quoque Silentium
deposcunt, vt iam dixi copio-
sius, quo sacram lectionem
attentiùs auscultando, dum
corpus sobriè pascitur, mente
alantur; vtq; dum corpus
edendo reficitur, sua etiam
animæ refectio præbeatur, ait
B. Ignatius noster. Hinc etiam
vulgò locus à refectioe *Refe-
ctorium*, vt ab oratione *Orato-
rium* nominatur.

Reg. 31.
Sum-
marij.

Alibi

*Alibi etiam Taciturnitas Religio-
sis commendatur, ut Quadrage-
sime ieiuniis à Gregorio Na-
zianzeno servata.*

CAP. XXIIII.

LOca etiam alia extra tem-
plum, sacrarium & triclinium,
in quibus cœnobitis Silētium
præscribitur, recensentur. Pri-
mò. In publicis viis frequentius
habitationis ambulando focium
non compellent, iocis, ac risu
omninò ad spectantium ædifi-
cationem abstineant. Secūdò. II.
Domi etiam in cubiculis, &
conclavi, siue cellas appellare
licet, taceant. Tertiò. Tempo- III.
re orationis, studiorū & somni,
ne vicinis garrulitate obsint,
H fileant.

- IV. fileant. Quartò. Ante focum si frigus erit, labra comprimant, ne illecti calore ignis rumores narrando incaleſcant, & aliis frigentibus loco non cedant. Huc pertinet ad focum vitanda Religioſis colloquia de cibis lautè aut malè cõditis à coquo: Edulia enim per os intrant, & in ſeceſſum mittuntur. Valeant
- V. igitur. Quintò. Priſci quõdam Cœnobite, lauando, pinſendo, verrendo, manibus denique operando tacere iubent, vt S. Pachomius in Regulis: & *in Silentio operari Salutare Dei*, id eſt meditari diuina, & corde ſuſum tendendo orare, manibus interim opere occupatis, hoc eſt nimirum, quod Paulus ait, *in cœlis conuerſari*, etſi pedibus

bus terram calcamus . Sextò
 facris etiam temporibus, vt an-
 nuis ieiuniis, præsertim Qua-
 dragesimæ hortatur Ecclesia
 cùm Christianos, tum verò
 maximè Religiosos loquendi
 seruare modum, quo pietati
 meliùs vacent, hymnis ita con-
 cinendo :

*Vt amur ergo parcius
 Verbis, cibis, & potibus,
 Somno, iocis, & arctius
 Perstemus in custodia.*

Eius rei præclarum nobis ex-
 emplum. B. Gregorius Nazian-
 zenus in se ipse, per integrum
 tacens ieiunium Quadragen-
 rium, reliquit. Cuius sanctissi-
 mi Theologi verba, è carmini-
 bus piis, sed profâ, non vinctâ
 oratione apponam .

„ PIORVM, inquit, virorum
„ obtemperans praeceptis, silendo la-
„ bra mea quasi pessulo obturaui.
„ Causam si quaris, idcirco tacui, ut
„ sermonibus modum ponere meis
„ assuescerem. Quemadmodum qui
„ in maioribus superior est, res mi-
„ nores, si ita lubeat, facile conficiet.
„ Quae mihi causa existit, cur Si-
„ lentium quadragenario toto ieiunio
„ omnino tenuerim, fore sperans
„ ut non amplius immodicus ex ore
„ meo sermo profluat. Idemque car-
„ mine ad Hellenium Tributo-
„ rum exactorem de Monachis
„ antiquis: Sunt qui garrulam lin-
„ guam quasi vinculis quibusdam
„ astringunt, labraque Silentio com-
„ primant, summaque illi Menti
„ laudis sacrificium sola mente affe-
„ runt. Et mox: Sermoni lancem,
„ Silentio

Silentio modum adhibent, auribus, atque oculis vincula iniiciunt. Ut verò Occidētis vnum comparem, en tibi Bernardum verè mellifluum, qui ad Ogerium Canonicum Regularem epistola 89. de Silentio, ad Efaiaë locum illum cap. 32. Et opus iustitiæ pax, & cultus iustitiæ Silentium, ita ait: Inuito te ac provooco ad hanc tacēdi virtutem, & , si non verbo doctrinam, certè mei Silentij exemplo: ut vel filendo doceam te tacere, qui loquendo compellis me docere quod nescio.

*De fructu Silentij seruati, & dam-
no rupti à Religiosis, ex eodem
Nazianzeno.*

C A P. XXV.

EX eodem ipso Gregorio,
Theologi meritò cogno-
mento, de bono Silentij fructu,
& Loquacitatis vitio damnoq;
describere reliqua non piguit,
vt sunt pedestri oratione è car-
minibus piis à doctissimo Ab-
bate Iacobo Billio de Græcis
reddita: Cum sanctus ille Si-
lentium sibi perpetuum Qua-
dragesimæ ieiunio indixisset,
linguamque qua nihil peius si
abutaris, meliùs contra nihil
est si rectè adhibeas, appositâ
veluti custodiâ ac freno, pieta-
tis

tis ergò frenasset. Vfus autem est hoc ferè, quod metro inclusimus, Silentij argumento:

Lingua tace: mens fixa Deo; calamiq; loquantur. Gregorij illius verba attentè audiamus: Comprime te ait, carissima lingua, atq; obmute sce. Tu, verò calame Silentij verba conscribe, & animi mei sensa scripto eloquere. Quo tempore CHRISTI passionibus, mysticum agens sacrificium, ut vite huic morerer, carnem vinxi meam, totosq; ut CHRISTI legibus inservirem, quadraginta ieiuniorum dies, in corporis afflictatione, & taciturnitate consumpsi; ratus in corporis purgatione medicinam consecuturum: Nulla etenim res est, quæ maiorem hominibus perniciem adferat, quàm lin-

Iac. 3.3. gua, quę instar est effrenis equi, rapido cursu, sc̄ quę ac fessorem præcipitantis. Est & sagitta obuia quęque prosteruens, sic linguam impudēter garrulam non homo, non torrens, aut scopulus, nulla denique res coërceat.

Psal. 72. 9. *Et semel emissum volat irrevocabile verbum.* Feritque ac lædit cœlites ac terrestres viuos iuxta ac mortuos, bonos iuxta ac malos, cautos ac taciturnos non minus quàm loquaces, nō minus amicos quàm hostes, exterōs longēque diffitos, quàm vicinos. Deniq; nihil est quod
Psal. 90. 6. à linguæ *sagitta volante in die* tutum sit atque immune. Quisquis igitur linguam domuerit, is nimirum sapientiæ arcem, & prin-

& principatum tenet, maxime
 verò Religiosus. Linguâ ho-
 mines libidinosi fœda multa
 eructant, sæpè etiam obscœna
 effutientes. Hâc occulta & ar-
 cana quæ tegi oportebat in ho-
 minum aures euomuntur: Hâc
 animo perturbato, ira quæ per-
 cito, conuitia omnis generis
 velut spuma ex ore euomitur.
 Sæpe etiam beneuolentiã præ-
 ferēs, aliud ore promit, aliud
 pectore clausum tenet. Sæpè
 etiam fraude ac mendacio, cæ-
 des perniciemq; occultat. Sed
 quis quæ sunt innumerabilia,
 oratione consequatur?

*Non mihi si lingue centum sint
 ora quæ centum*

*Omnia linguarum numerare in-
 comoda possim.*

H 5

Deniq;

Denique, vt verbo finiam, urbem cum vrbe, familiam, cum domo, Principem cum populo committit : non aliter atque scintilla, ac stipula, magnum, sæpe, quod aiunt, excitat incendium. Sceleratum virum bonum afferit, bonum contra calculo suo perdit, & euertit, sententiam sæpè permutans inconstans est : & licet tenuis atque exigua, nihil tamen Linguâ fortius, nihil vt robustius sit, nihilque melius si rectè vtaris; sin abutaris, deterius nihil excogitari queat. Quum verò omnibus omnino mortalibus, mala lingua sit perniciofa, tum iis potissimum quibus cœlestis sacrificij mysterium est commissum, vt Sacerdo-

cerdotibus, vt Religiosis hominibus, ac Prælatiſ. Quo magis prouidendum eſt iis, ne quid pœnitendū effutiant; ſeruent-
 que linguam puram, qua puris etiam ſacrificiis Regem Regum placare queant. Ab impurâ enim linguâ viuificum ſacrificium Deo puriſſimo placere non poteſt. Caue itaque ex vno eodemque fonte, dulcis *Iacob.*
 & amara ſcaturiat aqua, quod *3.11.*
 fieri poſſe negant: hoc eſt, ex ore frigidum ſimul & calidum, ſeu bonum ſimul & noxium noli euomere. Purpuræ veſti cœnum minimè conuenit, nec pannus purpuræ. Quid? nonne Sacerdotis filiis ignis alienus exitium olim attulit, quòd manus impuras ſacrificio admo-

Leuit.

10.2.

Num.

3.4.

1. Paral

24.2

2. Reg.

6.7.

uissent? Nonne arca Dei uiuentis mortem Ozæ attulit, qui labentem & inclinatum contrectarat. His exemplis monemur, ne quis altare impurâ linguâ, manibusq; immundis attingat, vel pedibus impuris adeat.

Lingua, si intus manet, non tantum patrat mali, tametsi à Deo interdum aberret. Ignis si firmissimis petris compressus, intus æstuet, densam syluam vel arcem non populatur. At sermo simul ex ore erupit, effrenato quodam impetu furit, nec vnquam regreditur. Ad hæc si quis teneram plantam, obliquam quidem illam, sed teneram in alteram inflectat parrem paulatim hoc commo-

di accipit, ut manu sublatâ mox

recta

recta crescat, nec iam curuitate laboret. Sic qui multi sermonis impetu mediocritatis regulam se sentit excessisse. (Quidam enim vitam in sermone, dicendiq; studio transegerunt: nullum melius inueniant remedium, quam ut linguam premere discant, quo lingua quæ sunt dicenda, quæque tacenda cognoscere assuescat. Rectè itaque Silentio acquiescit bonus, ut bene tandè, commodeq; postea loquatur. Multum enim adfert utilitatis linguam loqui gestientem, & si penitus urgeat, cohibere. Sermonem enim domito ac represso, iræ quoque fluctus facilius suo tempore domatur. Si enim iracundia tumet, ac ferocit

ani-

animus, Taciturnitate facile
compresseris, iniuriam dissipabis,
ac refutabis. Garrulitate
contra atque conuitiis flammam
magis incendas. Et hæc
quidem,

*Omnia perficiēs CHRISTO duce
& auspice CHRISTO.*

Qui nisi tibi dux fuerit, nec
è Silentio nec ex alio vllō Patientiæ
genere fructum feres. Nisi linguæ frenum
inieceris, idem tibi accidet, quod cataractæ,
quæ aquam clausam tenet; quâ apertâ
statim omnis aqua confestim effluit: sic &
omnis deuotio nimiam loquacitate erumpit:
vt & in odoratis aquis accidit, nisi vas
teneas clausum.

Habes cur silendum esse iudicem,

dicem quam meditationē manus mea eloquitur. Religiosus itaque, ut iterum repetam, præ ceteris seruet Silentium necesse est. Quemadmodum enim domitas ei habere conuenit animi perturbationes, sic & linguam refrenet oportet.

*Ex Ioanne Chrysostomo Religiosi
Silentij laus decerpta.*

C A P. XXVI.

Proferam & de *Silentio*, quam ἡσυχίαν ille nominat, insignē B. Chrysostomi locum, qui in Latinis Operibus eius Sancti nōdum reperitur, sed in nuper editis Græcis exēplaribus Tomo VII. p. 438. Κτήσῃ σὲ τὴν ἡσυχίαν, ἀδελφε, ὥσπερ τείχος ὀχυρόν, &
quæ

quæ sequuntur vsq; ad Homiliae
 quæ de patiētia inscribitur, ex-
 tremū. Ea nos Latine apponi-
 mus omnia, quā possumus, fide:
Posside & Silentium frater, vt fortē
 murū. Silētium enim perturba-
 tiones vt vincas efficiet, te su-
 perne preliante, illis autē pedi-
 bus subiectis. Posside ergo in ti-
 more Dei Silentium, neq; tibi no-
 cebunt vlla inimici tela. Silētium
 enim timori Dei coniunctū cur-
 rus est igneus, possessorē suum
 in cœlum subuehēs. Id tibi per-
 4. Reg. 2 suadeat Elias Propheta, qui Si-
 lentium vnā cum timore Dei di-
 ligēs, assumptus est in cœlum. ō
 Silētium, profectus monachorū:
 cœli scala, via regni cœlorū: ō
 Silētium, mater compūctionis:
 speculum peccatorū, ostēdens
 homi-

homini delicta sua: ô Silentium ,
 quod lacrymas non impedis ,
 māsuetudinis genitrix: humili-
 tatis contubernale. ô Silentium ,
 humilitatis coniunx, & mentis ,
 illustratio. ô Taciturnitas cogi-
 tationū exploratrix, & diudi-
 cationis cooperatrix. ô Taciturnitas, oīs mater boni, ieiunij
 firmamētū, & gulę impedimē-
 tū. ô Silentium, ſchola lectionis
 & orationis. ô Silentium, tran-
 quillitas cogitationū, & portus
 securus. ô Taciturnitas ſollici-
 tudinis animæ abiectio. ô Silē-
 tium ſuaue, iugū, & onus leue,
 refocillans & portans portantē
 ſe, lætitia animæ, & cordis: au-
 rium, oculorū, & lingue frenū.
 ô taciturnitas impoſturæ inte-
 ritus, & impudētię aduerſaria:
 ô reue-

„ ô reuerentiæ mater. O Silen-
„ tium affectuum carcer, omnif-
„ que virtutis cooperatrix, &
„ paupertatis conciliatrix, præ-
„ dium CHRISTI, bonos fructus
„ afferens. O Silentium timori
„ Dei coniunctum, murus &
„ præsidium eorum qui propter
„ regnum cœlorum certare vo-
„ lunt. Maximè hanc, frater pos-
„ siede bonam illam partē, quam
„ Maria elegit. Ista enim Maria,
„ cùm sit exemplum Silentij, se-
„ dit ad pedes Domini, ei soli
„ adhæsit. Ideo & laudauit eam
Luc. 4. dicens: *Maria autem partem bo-*
nam elegit, quæ non auferetur ab
ea. Hæc illa oris aurei bucci-
na, qui & de hac ipsâ tacendi
virtute in Floridis quæ apan-
thesmata Græci nominant, à
Theo-

Theodoro Magistro collecta,
ex Orat. Statuarum, de vna &
vicesima. Hom. .iii. Et in eos
qui noui lunia obseruant, dissec-
ruit.

*Summum de Taciturnitate Siraci-
de consilium, è variis Ecclesia-
stici locis decerptum.*

C A P. XXVII.

CUm verò Siracides, cap.
xxviii. Ecclesiastici, vt su-
pra cap. ix. docui, de Linguâ
coërcenda toties in culcet, ce-
tera loca coronidis picem vno
veluti fasce colligata appende-
re libuit, adiectis suis passim
Capitum locis, quò fides dictis
constet.

*Suadet itaque primò, ne obtre-
ctator*

Etator sis aut calumniator cap. 5.
Si quid mali audieris, id ne effu-
tias, cap. 12. Arcana ne patefa-
cias, cap. 22. A contentionibus & rixis
abhorrendum, cap. 28. Proximum
de re controuersa conuenito, ante-
quam in eum inueharis, cap. 19.
Offensam illi remitte, c. 2. Os diris
& imprecationibus ne assuescito,
cap. 23. Mendacia ne finxeris, ca. 7.
Veritati ne contradixeris, cap. 4.
Ne te pudeat verum, æquumque
fateri. Quid dicas agasue videto,
cap. 1. Celer ad audiendum, cap. 5.
Responde quod rectum est: ne re-
sponde antequam iusta audieris.
Si rem intelliges, iam eam proximo
explicabis: Sin minus, os tuum com-
prime. Loquax ne esto. Constans
in dictis esto, nec quolibet vento
circumferaris. Ne lingua audax fa-
ctis

*Etis autem ignauius appareas: cap. 4.
Noli cuius ex per ses scientiam
profiteri.*

IESV da: potes enim.

CHRISTE IESV, certissime
hominum medice, tu nosti
quanti nostra quotidie tacere
interfit: Tu me à virulentis
linguis libera, vt te lumine
cernens immortalì æternùm
prædicem. Tu verò Christiane
Lector, tacita hæc manus ver-
ba accipe, vt vocale Silētij mei
monumentum habeas.

AND.

AND. SCHOTTI

SOCIESV

D. R.

BONO SILENTII

SAECVLARIVM

LIBER II.

DE BONO SILENTI

SAECVLARIVM.

*Silentij auctores Dij habiti : apud
Ægyptios quidem Harpocrates,
& Serapis. Apud Romanos An-
gerona. Hieroglyphica & Laco-
nismus Silentio affinia. Poëta-
rum Philosophorumque plures
de Taciturnitate sententia.*

VT dicendi magistros Plutar-
de Gar-
rub. homines, sic & Deos
tacēdi doctores repu-
tauit antiquitas. Prisca
enim ætas idololatrię cœcâ ca-
ligine Deos architectata est
propemodum innumerabiles;
præcipuè verò Ægyptij inter
Græcos, qui & feles, & allia,
& alia, quæ nascuntur in hor-
tis,

Inuen.
Sat. 14.

Auso-
nius,

Plutarc.
de Isid.

& Ofri-
do.

Varro

lib. 11. de

L. Lat.

B. Aug.

li. 18. de

civitate

Dei c. 5.

Ouid.

9. Meta.

Plin. lib.

33. c. 21.

tis, vt Satyricus canit, pro Diis coluerunt. *Harpocratem* etenim, qui & à Græcis ob Silentium *Sigalion* nominatur, finxerunt pinxeruntque digito labiis impresso, quod Silentium in sacris seruandum esse ostendebat: vel, vt Deos ex hominibus factos taceretur, vt è M. Varro ne B. Augustinus refert; idemque Varro Harpocratis simulacrum iuxta Serapim atque Isidem digito ori admoto & his literis ST. Silentij notis, positum tradit. Hinc vetus Poëta apud Varronem iiii. de lingua Lat. *Sanctum Serapis Isis & Harpocrates digito qui significat ST.* Et Plautus in Epidico Sc. 2. Act. 2. Alius item apud eundem Varronem Poëta antiquus.

Hospes,

Hospes, quid miraris, ait, curare Serapim?

Quid? quasi non curet tantidē Aristoteles?

Aras horum Silentiariorum Deorum penitus Romæ euerterunt Piso & Gabinius Coss. hoc est, anno post Romā cond. sexcētesimo nonagesimo quinto: vt in Apologetico pro Christianis cap. 6. refert Tertullianus. *Angerona* verò à Romanis Silentij culta Dea est. Verùm de digito ori impresso plura Suidas in Heraisco Ægyptio.

Eadem quoq; gens Ægyptia pro literis compendij gratiâ, & vitandæ loquacitatis causâ, hieroglyphicis est vsa signis, seu animantium figuris & imaginibus: quibus & obeliscos Romæ nuper à Sixto V. Pontifice Maximo demum erectos, in-

I sculptos

sculptos cernimus, eademque
Horus Apollo Græcè, & Ioan.
Pierius Latinis literis explana-
uit Ino adhæc Euripidis nosse
se prædicauit *tacenda* iuxta atq;
dicenda. Idemque Tragicus in
Oreste (vt Poëtarū, post etiam
paullo philosophorū testimo-
niis vtamur) Tantalum apud
inferos pœnas dare, vt siti inter
aquas refugientes assidue cru-
cietur, idcirco asserit quod lin-
guæ suæ moderari non posset.
*Intemperanti enim lingua nullum
esse ait turpius vitium*. Et Plato
in Cratylo conueniente eum
nomine, vt miserum, Græcè
appellatum *Tantalum* arguta-
tur. De Latinis verò Poëtis vt
innumeros præteream, Q Ho-
ratiū, cū in garrulum, à quo
se

se expedire non posset, fortè
 incidisset, lepidè queritar pro-
 pe se extinctum. Alibi quoque
 fugiendū omnem percuncta-
 torem, quòd garrulus esset,
 suadet.

Lib. I.
 Epist. 18.

Spartani quoque Græcorum
 gens fortissima, qui verbis mi-
 nimum, rebus verò gestis pluri-
 mum tribuerent, *Laconismo*,
 hoc est breuiloquentiâ non te-
 merè vñ dicuntur. Hinc Cary-
 lus philosophus interrogatus,
 ait Plutarchus, cur Laconibus
 Lycurgus paucas tulisset leges:
 respondisse fertur: *Qui pauca*
loquitur, vt Lacones, paucis in-
digent legibus: & hoc nomine à
 Plutarcho Philosopho simul &
 Historico celebrantur allatis
 eorum scitè dictis, quæ *Apoph-*
 theg-

In A-
 poph.

thezmata Græci appellant. Quo modo & in Hispaniâ fortissimi Cantabri, nauibus armisque etiamnum potentes, à breui sermone, quæ loquacitati repugnet, hodieque mirifici existunt, Lacones imitati. Adhæc Philosophi quidam, quorum de multis paucos vt referam, *Heraclitus*, (qui & cognomento *σκολιὸς* est dictus, quod ægrè intelligeretur, obscurusq; dicendo esset) flagitantibus ciuibus, vt sententiam de cōcordia incunda diceret, quàm ea res Reipub. salutaris esset, gestu verius quàm verbis Laconicè declarauit. Conscenso enim suggestu & assumpto vase frigidâ pleno & farinæ nonnihil admisto, cùm id manus (Græce *emen-*

Cic. 2. de
Fin. & 1
de Nat.
& 2. de
Diuin.

Plutar.
de Gat-
tul.

Obser-
uat. hu-
man. li.
v. c. 8.

emendo λιχανῶ pro γλήχωνι.
 Male enim *pulegium* hîc red-
 dūt omnes interpretes) indice
 digito agitasset, atq; epotasset,
 conspectui eorum se subduxit.

Scilurus quoque Scytharum
 Rex moribundus ad eandem
 virtutem filios hortatus est ,
 nō tam verbis quàm exemplo.
 Iaculorum enim fasciculo in-
 medium allato, quæ simul con-
 fringi nequirent, singula verò
 possent; inuictos fore Concor- *Sallust.*
 diâ persuasit, quâ parvæ res in
 immensum crescerent; discor-
 diâ verò vel maximæ dissipa-
 rentur.

Silentium, & Silentiarij olim
qui dicti. Linguarium dare,
quod apud Senecam pœnæ genus
disputatum.

CAP. II.

ÆTate mediâ vt res officia-
que noua reperta, sic &
vocabula, quibus designaren-
tur, sunt inuenta, quæ tandem
vfu inualuerunt,

*Quem penes arbitrium est & ius
& norma loquendi.*

Tale, quo de quærimus *Silen-
tiarij* Palatinum officium est.
Nos ad rem propositam de *Si-
lentij* voce, & *Silentiarij* officio
pauca in medium adferemus.
dictum enim sequiore sæculo
Silentium cœtus paucorum, qui
seorsim

seorsim à populo de grauiori-
 bus negotiis inuicem disputa-
 rent, ac deliberarent. Quos
 inter Imperator in ambone,
 seu tribunali sublimis sedebat,
 cuius erat oratione prosequi,
 quæ in Cōsilio agitata essent;
 quale hodieque. *Intimum aut
 secretum Concilium*. Alibi verò
Consistorium nominatur, eiusq;
 Præses *Cancellarius* dictus. Im-
 peratoris ad hæc absentis vi-
 cem supplens *Silentiarius* dici
 cœpit, & coetus ipse *Silentium*,
 testibus Zonarâ Tom. 3. Annal.
 Nicetâ, Suidâ, & aliis. Nam
 conuentum illum, quem Zo-
 naras τὴν σύγκλητον ἐκκλησίαν vocat
Silentium, reddidit Miscellæ
 auctor historiæ, seu Paulus
 Diaconus. Sic enim lib. xxi. de

*Vid. Fe-
 sum in
 Silen-
 tium.*

Leone III. Imp. Iconomacho:
Impius, inquit, *Leo Silentium*
contra Sanctas & venerabiles cele-
brauit iconas, in tribunali decem
& nouem cubitorum; aduocato
quoque Germano Patriarcha. Et
lib. xxii. de Constantino Co-
pronimo, istius filio verbis
propè iisdem exposuit. Impius,
ait, Constantinus contra Sanctas
ac venerabiles imagines Concilium
iniquum triginta octo Episcopo-
rum congregauit. Et mox. Qui
cùm in Blachernas conuenissent,
ascendit Constantinus Imp. in am-
bonem tenens Constantinum Sylei
Episcopum; & cùm orasset magnâ
voce pronunciauit, &c. Idem-
que Zonaras Anastasium Di-
corum ante adeptum impe-
rium Silentiarium fuisse docens;
addit

addit χαμαιζήλων εἶναι τὸ ἀξιωμαίων, hoc est, *inter minores fuisse palatij dignitates*. Idēq; de Anastasio Suidas refert, & Georgius Cedrenus, pag. 291. Baronius Annal. Ecclesiast. Tom. iv. ad annum Chr. 491. in Anastasio Aug. *ex Silentario Imperatore*, ut eādē tēpestate fuit Ioannes ex Episc. Armeniæ monachus, & verē in vitā solitariā *Silentarius*. Postea verō grauior dignitas qualis propē nūc Secretariorū Principis euasit, ut ex auctore vitæ Angelberti ex his verbis colligit clariss. Senator Regius Paulus Petavius. *Sibi Carolus Magnus eundem Silentarium statuit, in quo compererat prudentiæ altitudinem, cuius consilio componeret totius regni*

utilitatem. Principum itaque
tum in officio fuere *Silentiarij*.
Fuere adhuc & antea quidem,
qui Silentio indicto plebem
tacere iuberent, veluti præco-
nes, cum verba quis facturus
esset, quando audientiam in
foro faciebant, teste P a u l o
Pœnuli prologo. Igitur non
vna est huius vocis *Silentiarij*
notio. Alij etiam inter Palatii
seruos numerati, sed honestio-
res, cuius opera seruilis fuit, ad
sacri Consistorij limina Silen-
tium conseruis indicendo, &
garrulitatem compescendo,
hoc est, ut è Procopio colligo
lib. 2. Belli Persici, qui in Pala-
tio Imperatori militantes, ea
quæ quietis essent curarent.
Erant enim varij tunc, ut ho-
dicque,

dieque, seruorum gradus, ut
obseruat Iac. Ræuardus I C.

Ræu. lib.

v. Vario-

ri c. 20.

Ausonius Popma, & Laurent.

Aus. de

operis

seru.

Pignorius Commēt. de Seruis

Quales olim *Mediastini*, &

Airienses Ciceroni in Para-

doxis: post etiam *Actores*, qui

& *Dispensatores* nūcupati. Gre-

gorius quoque Nazianzenus

Orat. xx. *Inter conseruos*, ait,

discrimen quoque & præstantia re-

peritur. De his Saluiani Massi-

liensis accipio lib. iiii. de Pro-

uidencia, hæc verba, ostenden-

tis peiora multo heris imputa-

ri posse quàm seruis. *Ad fugam*

seruos non miserie tantum, sed

etiam supplici compellunt. *Pauent*

quippe actores suos, pauent Silen-

tiarios, pauent procuratores, prope

ut inter istos omnes nullorū minus

serui sint quam dominorū suorum.

Silentiariorum autem & Cōstantinopoli schola, teste Nicephoro libr. xvi. Eccles. Histor. cap. 24. & Tit. xvi. lib. xii. Codicis l. Omni modo C. de inoff. Test. Iustiniani, vbi Iac. Cuiacius, aliiq; Prudentes legendi. Munus autem describit Procopius rerum Persicarum libr. ii. idemque lib. iv. de Ædificiis Iustiniani *Silētiarium* refert Theodorum fuisse. Paulus quoque *Silentiarij* cognomento Poëta sæpè laudatur Anthologiâ Græcorum Epigrammatum: Item sancti quoque *Silentiarij* cognomento, vt Ioannes *Silentiarius* Anastasij Imp. æqualis, ex Episcopo Armeniæ monachus,

Cuiacius
lib. Ob-
servat.
& ad
Tit. 62.
Cod. l. 5.

chus , discipulus Sabæ Abba-
 tis , à Silentij obseruantia
 cognomentum hoc adeptus :
 cuius vitam Cyrillus mona-
 chus & Sabæ , Theodosij item
 & Quiriaci scripserit , legitur-
 que inter Metaphrastæ colle-
 ctanea , & Romanum Marty-
 rologium , & Menologia . Ad
 Theodorum quoque *Silentia-*
rij cognomine , Nili Episcopi
 exstat Epistola in VII. Synodo
 Oecumenicâ seu Ephesinâ se-
 cundâ . Sed hæc de *Silentiarij*
 officio : plura Lælius Bisciola
 noster lib. II. Horarum Sub-
 seciuarum cap. XII. Nunc de
Linguarij pœnâ , ad rem quia
 pertinet , pauca subiiciam :
Linguarium dare , multam ar-
 bitror fuisse apud L. Annæum
 Sene-

Senecam, quam pro linguę sol-
uerent errore, vt hodieque
maledici, & duplici castigari
publicè ligno, vel candenti
inuri ferro soliti. Philosophi
verba è lib. iiii. de Beneficiis
cap. xxxvi. adferam, vt ea ex-
planauit olim M. Antonius
Muretus (assentiēte & Lipfio)
libro Variorum xii. Quærit
enim Philosophus, si quis quid
cui tãquam digno daturum se
beneficium promiserit, quem
postea indignum esse compe-
riat, quid facto opus: num re-
cedendum ab eo quod promi-
sit, an etiam indigno dare de-
beat. Hanc distinctione quæ-
stionem ita dissoluit: Aut enim
magnum aliquid promissum est,
& tunc præstat semel pudere,
quàm

Muret.

l. 12. c. 5.

contra

Turnebũ

lib. xii.

Aduers.

cap. 9.

quàm semper pœnitere : Aut
exiguum aliquid promisit:quo
casu etiam indigno dari potest.
Hoc posterius ita exprimit. *Si
exiguum est, dabo, nō quia dignus
est, sed quia promisi: nec tamquam
munus dabo, sed certamen redi-
mam, & aurem mihi peruellam*
(hoc est, memoriæ mandabo
ne posthac vnquam temerè
promittam) *Danno castigabo
promittendi temeritatem. Ecce
ut doleat tibi, ut postea considera-
tiùs loquaris, quod dicitur, Lin-
guarium dabo. Hæc Seneca; ex
quo in Adagiorum censu *Ignarum*
legisse Desiderium appa-
ret. *Lignarium* verò Pintianum:
aliud alij, vt in obscurâ sit re,
sunt: commenti. *Linguarium*
autem eâ dictum formâ videatur*

tur quâ *Vnguentarium* C. Plinius lib. 11. Epist. xi. *Honorarium vinum* M. Cato, & *Vasarium*, pecunia pro Vasis, idest vtenfibilibus ex ærario attribuebatur. Magistratui in provincias eunti: & *Salarium* à sale, hoc est victu, in quo sal princeps est.

Gentium Philosophos Silentium quoq; singulariter commendasse.

C A P. I I I.

*Plut. de
Gastr.*

PHilosophi Naturæ lumine dumtaxat illustrati Tacendi virtutem, vt vsibus hominū aptissimam agnouerunt, exemplisq; à Plutarcho disertè allatis demonstrarunt: vt nihil interim dicam de solitudine

dine ac *Silentio* Democriti in Abderitano specu perpetuo, quo de Hippocrates & Laertius referunt.

*Hipp.
Epist. ad
Demag.
& Laer-
tium in
vita.*

Aristoteles importunis garruli sermonibus fatigatus, qui verbis obtunderet, enecaret, atque identidem illud repeteret: *Nonne hoc, ô Aristoteles, mirum videtur? Minimè verò, ait, sed perferre te patienterque audire posse qui pedes habeat, illud deum admirandum.*

*Plut. de
Garrul.*

Zenoni Athenis Legati Regis Ptolemæi dixerunt, cùm in epulis conticuiisset: Quid de te magno Regi referemus: *Hoc unum, inquit, esse Athenis senem, qui in vino Silentium servare possit.* Hic tribus argumentis Silentij pertinacis mira-

miraculum exaggerat, primò,
quòd senex: quæ ætas garru-
litis est malo obnoxia. Dein-
de quòd interpocula, vbi vinũ
& garrientium exempla ad lo-
quendum prouocāt. Denique
quod Athenis in vrbe omnium
loquacissima.

III. Bias quoque in compotatio-
ne vt stolidus à garrulo derisus:
*At quis, inquit, fatuus inter po-
cula queat tacere.*

III. Sic & Democritus in fre-
quenti hominum cōuentu ta-
cere vt posset interrogatus:
Stultus, inquit, tacere non posset.

V. Anacharsim quoq; Scytham
è media Barbaria Philosophũ,
cum apud Solonẽ accubuiſſet,
obſeruatum, læuam ventri ve-
rendiſque, dextram verò ori
admo-

Plut. &
Clemens
Alexan.
Strom.
lib. v.

admotam habuisse. Linguam
 nimirū firmiore censebat fræ-
 no indigere. Et rectè quidem
 ille. Non enim tot viros intem-
 perantia ciborum ac voluptas
 perdidit, tamen et si multi propter
 crapulam obierint, quot vrbes
 & imperia linguæ euertit in-
 temperantia, vt de Athenis
 Atticis à Cornelio Sulla cap-
 tis, aliisque Plutarchus grauis
 docet Philosophus. Idem verū
 esse è sacris litteris clarum:
Multos in ore gladij cecidisse (hoc
 est, in bello occisos) sed non sic
 quasi qui interierint per lin-
 guam partim suam, partim
 alienam.

*Laertius
 Statua
 eius sub-
 scriptum
 ait, Lin-
 guæ, vē-
 tri, pu-
 dendis
 impera.*

*Ecclesiasticus. i.
 28.
 Pet. Vi-
 ctor. lib.
 29. Var.
 Lect. 6. 6*

Carylus adhæc Spartanus VI.
 Philosophus interrogatus cur
 Lacedæmoniis Lycurgus pau-
 cas

cas tulisset leges. Quòd, ait pau-
ciloqui cum sint Lacònes, paucis
indigeant legibus.

VII.

Pythagoras quoque (qui
primus Philosophi nomē scien-
tiamque in eam Italiæ partem,
quæ Magna est Græcia appel-
lata intulit) auditoribus quin-
quennij Silentium (ἐχεμυθία
nominant) in discendo audien-
doque indixit. Legem autem
hanc idcirco discipulis suis
sanxit, vt Silentium agerent,
& præceptotis tantum sermo-
nibus aures præberent, vt au-
ctor est Theodoretus. Cumq;
discentem, vt progressum fa-
ciat, credere oportere non
ignoraret, nihilq; initio curio-
se in dicta eius anquirendum
censuit, nisi secum ipsi singula

ex-

Gell. l. i.
Noct.
Attic.
cap. 9.

Ambr.
li. i. Off.
cap. 102.

Libr. i.

Græc.

affect.

Arist.

Ana-

lyt. Post,

δὲ τ

μὲν-

θὰ-

νοῦν

πιστεύ-

ειν.

πᾶν

ὡς

πᾶν

exenderent , nec temerè
discendo oppugnarent, teme-
raria sæpè omnia conuellendi
audacia , quasi dubiè in alte-
ram partem raperentur . De-
inde ne paulatim præcepto-
rem contemnerent; quo nihil
ad profectum perniciosius;
quòd tumore præcipites agan-
tur. Hinc eius addicti discipli-
næ, si fortè rerum, quas disce-
rent demonstrationem posce-
rentur respondere solent; IPSE
DIXIT : rati demonstratione
quauius validiorem esse Pytha-
goræ sententiam. Quam qui-
dem Taciturnitatis in arcanis
seruandæ doctrinam Naturæ
tantum lumine sit consecutus,
vel hauserit potius ex Hebræo-
rum scriptis , quibus adyta
erant

Clem. l. 2
Strom.
Nazian.
Inuect. I.
in Iulianum.

Amb.
offic. l. I.
cap. 10.

erant & sancta sanctorum sacrosancta. Alij eam disputando inuestigarunt. Quod quidem Silentium quinquennale dictum Pythagoreorum, in Christianorum lege iustius seruandum ut dicant, CHRISTVS DIXIT, suadente Clemente Alexandrino Stromateo, & Nazianzeno Gregorio. Hoc verò Silentium Pythagoricum Christianis commendatum in exemplumq; Religiosis propositum à Beatis Ambrosio, Hieronymo, ac Bernardo, ut Latinos Græcis succēturiatos subiiciā. Mediolanensis quidem Præsul sic in officiis ad Ciceronis imitationem sed Christianis exemplis conformatis: *Pythagoras qui legitur Socrate antiquior, Prophetam*

phetam secutus David, legem Silentij suis dedit. Idemque Psalmum explanans centesimum decimum-octauum significat ex Hebræorum thesauris Gentium hausisse Philosophos. Et in illud Ecclesiastæ. *Tempus tacendi, & tempus loquendi* B. Hieronymus Pythagoricos putat, quorum disciplina esset per quinquēnium tacere, & postea eruditos loqui, hinc originem sui traxisse decreti. *Discamus, inquit, & nos prius non loqui, ut postea ad loquendum ora reseramus.* Bernardus itaque tironem vitæ spiritualis ad tacēdi artem disciplinamque exhortans sic appellat: *Pythagoras legem suis dedit Silentij, ut tacentes per quinquennium loqui discerent, & in*
tacere

*Eccles. 3.
& ibi
Hieron.*

*Bern lib.
de ord.
vita.*

tacere non vis, cui virtus Silentij propria est? Et hoc quidem fum-
 morum Philosophorum, Ari-
 stolelis, Zenonis, Pythagoræ,
Inf. e. x. ac denique Hippocratis (cuius
 alibi Medicis Iusiurandū præ-
 scriptum proposui) scitè dicta,
 quæ Græci, ἀποφθέγματα nomi-
 nant, Silentium abundè com-
 mendent. Sed hic fortassis ob-
 strepet non-nemo. Quid nobis
 Christianis cum Ethnicorum
 institutis aut exemplis? Imò
 talibus exemplis velut effica-
 cissimis CHRISTVS Dominus
 percellere solet gentis suæ du-
 ritiam, ingerens illis Cana-
 næam, Centuriones, publica-
 nos, peccatores, reginam Sabeę,
 Niniuitas, Tyrios, ac Sidonios.
 Quin & Paulus Gentium do-
 ctor

Matt. xi

v. 21. &

12. 42.

& 21. 31

Luc. x.

v. 13. &

11. 31.

etor Actorum 17. testimonia
Poëtarum, Arati, Menandri &
Epimenidis adhibere non du-
bitauit. Turpissimum itaque
Christianis fuerit maximeque
noxium nō audire vocem Do-
mini Dei sui. Sed aliò pedem
referamus.

*Ex animantibus brutis Silentium
commendari; & à loqua-
citate deterrerī.*

CAP. IV.

VT animalium exemplo ad
virtutem sacrę litterę om-
nes inuitant: vt formicarum ad
diligentiam Prou 6. cap. ibi-
demque iuxta Septuaginta In-
terpretes apum exemplo ad
sedulitatem prouocant: alibi

K cico-

ciconiæ, turtures, hirundines,
& milui proponuntur; sic &
homines magis exemplo eorū
ad Silentium domi forisque
seruandum compelluntur. Vt-
que ex animātiū naturis Dei
cōditoris vniuersi laudari ma-
iestatem copiosè docent post
Plutarchi libellos duos Gryl-
lum, & de animātiū solertiā,
B. Basilius verè Magni cogno-
mento, eumque secutus Am-
brosius in Hexamero, seu in
opere sex dierum, & Iambicis
versibus Georgius Pisides &
Phyle, ita & vitium garrulita-
tis ex brutis notatum. Denique
vt ab iisdem medica multa
edoctos esse mortales C. Pli-
nius affirmat, sic & Silentij vir-
tutem à Patribus inde commē-
dari,

Libr.

VIII.

cap. 27.

& libr.

28. c. I.

dari , & contra violatores Silentij in religiosis familiis merito reprehendi obferuamus.

Hirundines , quæ aduentu suo veris denunciant principium , quia obstreperæ sunt aues , sub tecto non habendas Pythagoras symbolo censuit, vt B. Hieronymus cum Rufino certans ex Aristotelis sententia interpretatur . (Aliter enim paullo in Sympotiacis Plutarchus exponit) garrulos ac verbosos homines domi non retinendos. I. *Plutar. Symp. x. Decad.*

Anseres , vel, vt alij volunt, grues è Ciliciâ turmatim volantes Taurum motem transigunt formidine aquilarum illic degētium, quas infestas solent experiri, ore lapidem singulæ

*Amm.
lib. 23.
Ioannis
Pierius
in Hie-
raglyp.*

cipientes, os obturant, & gar-
rulitatem, clangoremq; suum
tantisper cohibent, dum peri-
culum euadant, ut è Plutarcho
de animalium solertiâ, & Am-
miano constat. Sic Agathon (ut
alibi docui) lapillum ore trien-
niū inclusum tenuit, ne rupto
Silentio offenderet, sed loqui
suo tempore assuesceret. Quid
ni igitur Religiosus, ut pericula
longè quàm Tauri montis gra-
uiora deuitet, ore capiat lapil-
lum, frenumque labris addat.
Quare si bruta quoque Silen-
tio salutis cōsulunt suæ, quanto
id magis homines duce Ratio-
ne obseruare conuenit.

*Epistola
39. ad
Desid.*

Venio ad aquatilia & amphi-
bia. Petrus Damian. Tacitur-
nitatē commēdans, eam teme-
rè vio-

rè violantē crocodilo & ostreo
hiantiore oscitātibus cōparat.
Illi enim hostis Hydrus (vel, ut
nominat Plinius, Ichneumon)
fauces ingreditur, & aluum
erodit. Ostreo verò ad solem
sefe aperienti cancer infidians
calculum iniicit, ne claudatur;
dein viscera depascitur. Con-
cludit deinde: *Vivit nimirum*
Monachus, dum sub Silentij cen-
sura concluditur; perit autem cum
ad loquendum immoderatus os
aperitur. Ranas item coaxando
molestas, quod Pharaoni Æ-
gyptiorum tyranno flagellum
vnum fuit, comparat Silentij
in cœnobio violatori Thomas
Cantipratanus lib. xii. Apum
cap. xiii.

*Aliis amplius rebus bonus malus uē
linguæ usus comparatus.*

CAP. V.

DE volucribus & marinis
feu amphibiiis, ut ranis, cro-
codilo, & ostreo pisce iam vi-
dimus; Nam de terrestribus, ut
Iac. 3.
19. effrenie quo B. Iacobus linguā
comparat, & abiit in Prouer-
bium *Os infrene*: ibidemque de
serpenti & feris quæ arte cicu-
rantur, agit. *Linguam autem
nullus hominum domare potest; In-
quietum malum plenum veneno
mortifero*: Nunc de reliquis
etiam inananimis dicendum vi-
deatur. Sepulcro patēti guttur
Psal. 5.
13. &
21. 51. maledicum à Dauide compa-
ratur. item sagittæ & gladio.

Filij,

Filij, inquit, hominum, dentes *Psal. 56.*
eorum arma & sagittæ; & Lingua *s.*
eorum gladius acutus. Idemque
 Iacobus clauo nauis feu gu-
 bernaculo, quo marinæ illæ
 domus facilè diriguntur, vel in
 portum feliciter; vel contra in
 scopulos impingit, ac naufra-
 gio diffilit nauis. Igni adhæc si- *ibide 6*
 milis, quæ domos, vrbes, vicos,
 ac fyluas depopulatur, vorat-
 que. Et Gregor. Nazianzenus *Carminē*
 igni ac sagittæ egregiè confert. *de Qua-*
 E scintillâ magnum sæpè nasci- *dragesimē*
 tur incendium, quod ægrè re- *Silentio.*
 stinguitur; sic & lingua paruum
 malum, ferit sæpè discordias,
 iurgia atque adeò homicidia.
 Rursus idem Apostolus fonti *Iac. 3.*
 linguam comparat, cuius è sca- *II.*
 turigine, quod fieri nequit,
 K 4 dul-

dulcem simul & amaram proferat aquam . Hinc & apud Avianum Satyrus ille viatorem est admiratus, atque adeo aversatus , qui eodem ex ore calidum simul & frigidū, quod aiunt, efflaret.

*De Silendi loquendiꝛue
circumstantiis.*

C A P. VI.

VT in criminibus temporū locorumꝛue circumstantiæ, velut adiacentia, delictum vel extenuant, vel exaggerant; puta sacrone an profano homini , aut loco iniuriam feceris , magni interest . Item de CHRISTI Domini cruciatibus ascetici contemplari rectè suadent,

dent, ad pios animi motus conciliandos. *Quis? & quid patitur, ac pro quibus, & de ceteris ad eundem modum; sic in loquendo silendoq; seruari idem iubet Salomon: Tempus, ait, lo-* *Eccles.
3. 7.*
quendi, & tempus tacendi. Au-
diebamus pueri popolare hoc,
& echoinum carmen de ser-
monis opportunitate, memo-
riæ iuuandæ perutile:

*Quis, quid, cui dicam, cur, quomo-
do, quando, requiram.*

Hæc ordine apud se quisque excutiat. *Quis?* Quis ego sum, qui coram fene hæc iuuenis audeam dicere, gannire, aut oppedere? *Quid?* decensne, an indecens verbum? grauene an futile? seriúmne an iocosum? pudicum an obscenum?

K 5

Cui?

*Cui? seni an iuueni Magistra-
tui an priuato? proboviro an
improbo loquar? sic Apostolus
Timotheum informat Ephe-
siorum Episcopum: Seniore *ne
increpaueris, sed obsecra ut patrē:
Iuuenes ut fratres, anus ut matres,
iuuenculas ut sorores in omni ca-
stitate.* Et Siracides: *In medio,**

*Eccli.
11. 8.*

ait, Seniorum ne adiicias loqui.

*Eccli. 7.
15.*

Hor. l. 1.

Epist. 18.

*Idem, Noli verbosus esse in mul-
titudine presbyterorū.* Et Horat.

*quem cui commendes iterum
atq; iterum considerare iubet,
ne aliena tibi peccata pudorem
incutiant: idemque decorum
in omni sermone seruandum
suadet. Cur? quo fine? an ut
acutus habearis aut lepidus: an
ut doctus, prudens, multæque
lectionis? hoc superbi pro-
prium*

prium; illud vani ac leuis.

Quomodo? quibus verbis? blandis an tumidis? alta an submissa voce? hoc prudentis est, illud iracundi, atque elati. S. Ambrosius primo Officiorum suadet. Mōnitio sine asperitate sit; hortatio sine offensione. Causam reddit Bonauentura: Quia virtus cum vitio non docenda.

Quando? opportunè, cū mollia sunt fandi tempora. In Ter. Heaut. act. 2. Sc. 2. tempore ad eum veni, ait Comicus, quod omnium rerum est primum. Id sacræ litteræ præcipiunt in tempore fieri. Prouerb. cap. 25. Ecclesiastici 22. ver. 8. & 22. Alioquin imprudentem te, si alienum temere sermonem interrumpas, quod est iracundi proprium, ostendes: Qui

*Prou.
8. 13.*

*enim prius respondet quàm audiat,
ait Sapiens, stultum se esse demō-
strat, & confusione dignum. Præ-
clarè itaque Basilius : Si alias,
inquit, interrogetur, tu, si sapias,
tace ; ita si plures consulantur,
tu si pro aliis non iussus respon-
deas, imprudēs habere. Tace
itaque donec loqui iubearis.
Contra verò si consultus aut
prouocatus, etiam litteris mi-
nimè, respondeas, vt M. Tullius
scribit, superbus meritò habea-
ris. Quæ cùm ita sint efficitur
necessariò, cùm tot tantaque
sint loquendi pericula tutissi-
mum esse Silentij portum, vel,
vt Flaccus ait, *Est fideli tuta Si-
lentio merces*. Sapiens verò ve-
rius: *Qui custodit os suum, & lin-
guam suam, custodit ab angustiis ani-**

*Cic. l. 1.
FAMIL.
EPIST.
vltimo.*

*Horat.
lib. 3.
Od. 2.
Prouer.
22. 23.*

*animam suam. Gētium quoque
Sapiens Seneca. Nihil æquè ho-
mini prodesse ait quàm quiescere,
& minimum cum aliis loqui; secum
verò plurimum. Rationem idem
subiicit. Quod enim tacetur post
dici potest: at quod dictum est reuo-
cari non potest.*

Epist.
57.

*Nam semel emissum volat irre-
uocabile verbum.*

Horat.
Ep. 19.

*Valeat itaque, ac teneatur
beati Augustini illud confi-
lium: Omne verbum prius ad
limam quàm ad linguam veniat.
Amplius verò Bernardus ille
mellifluus: Antequam verba pro-
feras bis ad limam veniant, quàm
semel ad linguam.*

Bern. in
specul.
Mona-
chor.

Quos

*Quos maximè Silentium deceat ,
iuvenes, discipulos ac feminas.*

C A P. VII.

ET si omnes ex æquo deceat
Silētium, quosdam tamen
singulariter his pagellis recen-
sendos.

Primò adolescentes quod
eam maximè ætatem pudor
deceat ac verecundia, quæ bo-
næ est indolis à M. Catone ha-
bitum argumentum: vt coram
senibus nisi interrogentur, ta-
ceant, nihilque petulanter ia-
ctent. Procax enim illud in
garriendo genus ac præcoqua
puerilium ingeniorum vis, vt
M. Quintilianus censuit, haud
temerè ad frugem peruenit;
quin

quin tandem hebescat ; aut
certè brevis æui esse videmus.

Hinc Flaccus ait , loquaci &
ingenioso conspecto puero.

*Horat.
libr. 2.
Sat. I.*

— — — — *O puer ut sis*

Vitalis metuo — —

Siracides ait : *Adolescens vix*
loquere in tua causâ. Si bis interro-
gatus fueris , habeat caput tuum
responsum. Bis interrogari pue-
rum iubet , priusquam respon-
deat, ne sermonem præcipitet.
Plutarchus in primâ pueritiæ
institutione Silentium doceri
suadet libello *de liberis educandis* :
idemq; M. Catonẽ Vticensẽ
refert, cùm adolescenti etiam-
num sibi vitio Silentium ver-
teretur, respondisse: *Reprehen-*
dant licet taciturnitatem, vitam
modò probent. Tum demum Silen-
tium

*Ecclesi. 21
10.*

tium abrumpam, cū mea loqui poterō, quæ Silentio indigna sunt. Sic & Pythagoras filere quemque iubebat aut Silentio meliora proferre. Et in Tragœdia garrulo dictum:

*Eurip.
in Elect.
Plut.
de Garrul.
lit.*

Fili, tace: bona multa habet Silentium.

Secūdo discipulos decet omni reuerentiâ ac Silentio præceptorem audire, nec temerè interpellare. vt de Pythagoreis quinquennij Silētium seruantibus supra cap. i i i. retuli, & usurpare solitis: IPSE DIXIT. Sidonius Apollinaris Aruerorum Episcopus concione quâdam refert Philosophorum quendam, Pythagoram designans, discipulis aduenientibus prius tacendi patientiam, quam loquendi demonstrasse doctrinam.

Dis-

Discendum enim prius est tacere, quàm loquendum aut docendum. Hippocratem similiter iureiurando ac Silentio medicinæ auditores obstrinxisse narrabimus cap. x.

Tertiò feminas maximè Silentium decet, ne garrulus ille sexus domi maritis negotium faceſſat, ſitque odio rixas indies, & iurgia cōcitando. Hinc Sophocles: *Silentium*, inquit, *mulierum eſt ornamentum*. Hinc Sirach ille Sapiens. *Mulier ſenſata & tacita non eſt immutatio erudite animæ*. Et Paulus vas electionis Gentiumq; doctor Corinthiis auctor eſt: *Mulieres in Eccleſiis taceant. Non enim permittitur eis loqui, ſed ſubditas eſſe, ſicut & Lex dicit; ſi quid au-*

I. Cor.
14. 34.

Gen. 3.
16.

tem

tem volunt discere, domi viros suos interroget. Et Timotheum Episcopum sic idem erudit.

I. Tim.

2. II.

Hieron.
Paulino,

*Mulier in Silētio discat cum omni subiectione. Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in viro, sed esse in Silentio. B. Hieronymus Paulino de sæculi sui vitio (quod utinam nunc non obtineret apud hæreticos) ex-
postulans ait: Discunt alij, prò pudor, à feminis, quod viros doceant; & ne parum hoc sit, quādam facilitate verborum, imò audaciā, edisserunt aliis quod ipsi non intelligunt. Addit verò ibidem: Scripturam sacram garrula anus, delirus senex, sophista verbosus, universi denique præsumunt, lacerant: & docent antequam discant. Idem ad Demetriadem: Iuxta*

vetus

*vetus elogium, cum loqui nesciant,
tacere non possunt, docentque scri-
pturas, quas non intelligunt. Dua-
rum foeminarum in veteri Te-
stamento exempla suppetunt.*

Iobi & Tobiae (qui virtutis *Iob 2.9.*
Tob. 2.
21.
Patientiae norma exstiterunt)

*vxorum importunâ garrulita-
te grauiissimo in dolore pro cõ-
solatione conuiciantium ; vt
stultae sint meritò à viris appel-
latae. Hinc etiam à foeminarum
gregibus Salomon, etsi morta-
lium sapientissimus, sic dece-
ptus, vt ad idololatriam pro-
lapsus negēt quidam Patrum*

August.
Hieron.

*saluum non fuisse ; sic ait non
semel in Parabolis : Melius est* *Prov. 21.*
& 19. &
cap. 25.
24.
*sedere in angulo domatis, aut in
deserto, quàm cum muliere litigio-
sa aut in domo communi. Et alibi:*

Dolor

Prover
19.13.

*Dolor patris filius stultus, & tecta
ingiter perstantia litigiosa mu-
lier.*

*Sacerdotum, & sacrorum.
Silentium.*

C A P. V I I I.

VT in sacris maximè seruan-
dum Silentium; sic & eorū
administros Sacerdotes Taci-
turnitas, morumque grauitas
vehementer ornat. Hinc Chri-
stiani sacrifici in Pœnitentiæ
Sacramento aliorum peccata
ritè cōfessa, velut arcana, pro-
positâ etiam pœnâ, euulgare
nefas ducunt, aut efferre, vo-
cantque hodie *Confessionis si-
gillum*: de quo quidē alij multa,
qui de Sacerdotum officio ac-
curatè

curatè differuerunt, doctissimi
Theologi, Sotus vterque, &
Toletus Cardinalis; nos itaq;
hîc non attingemus. Nec id
adeò omnem retro fugit anti-
quitatem. Maro enim de Cy-
beles sacris:

Pet. &
Dormin.
Sotus,
Domi-
nicani.

Idæumq; nemus: hinc fida Silentia sacris:

Aeneid.

Et alibi — *Tunc facta Silentia linguis.*

3. v. 112.

Aeneid.

Flaccus quoq; Lyricus *sacrum*

11. 241.

Lib. 2.

prædicat *Silentium*. In quibus

Od. 13.

sacris, & illa formula vſitata:

Plaut.

Capti.

HOC AGE. mentis efflagitās

Plutar.

attentionē, vt hodie in nostris

*in Corio-
lani vi-*

Sursum corda erigere iubemur:

1a.

itemque *Linguis* fauete Præco

pronunciabat, quo tacitè au-

dire, *Silentium*que tenere in

sacris iubet Religio.

Talia Athenis Atticis de mul-

tis sacrorū generibus *Eleusinia*

Cere-

Cereris sacra , veluti mysteria enuntiare , forasque linguâ efferre impij esse hominis, sacris, dirisque deuoti esse arbitrabantur ; vt ex Andocidæ vnius in decem Græcię oratoribus oratione discimus , & è Verrinarû Actione Ciceronis quartâ, quę *de signis* est . fuitiles autem huiusmodi , atque impij ac detestandi sunt habiti. Lyricus itaq; cauendum sibi ait , ne quis sacrum efferens Cereris, sub eodem secum sit tecto, aut eâdem vehatur naui, significans hominem linguę intemperantis, rimarumque plenum meritò fugiendum. Sic enim canit:

Od. 2.
lib 3.

*Est & fideli tuta Silentio
Merces: vetabo qui Cereris sacrum*

Vulga-

*Vulgarit arcana, sub iisdem
Sit trabibus, fragilemq; mecū
Solvat Phaselum.*

Arcanam hic Poëta Cererem
ob sacra Silentia nominat, vt
& Iuuenalis alibi:

*Arcana qualem Cereris vult esse
Sacerdos.*

*Iuuen.
Sat. 15.
v. 141.*

Virgines hîc tacitè canistros
capite gestantes *Canephora* sunt
appellatæ, eâ quidem taciturnitate,
vt ne nossent quidem
quid capite gestarent, sed
lento ambularent passu, gressuque
tacito. Fabulabantur
enim ignari cæcique homines
Cererem repertis frugibus, excussisque
homini glandibus raptâ iam Proserpina filiâ à
Plutone, & accensâ ex Ætnâ
Siciliæ monte flagrante face,

*Horat.
libr. 2.
Sat. 8.*

per

Ioan. 12.
24.

per orbem terrarū filiam quæ-
siuisse. Quod in Mythologicis
physicè sic accipiunt, tritici
granum humo recondi, & ara-
tæ terræ glebis occuli: putref-
cere demum atque emori: pòst
existere cum fenore plura lon-
gè, quæ nos pascunt grana in
messe collecta. CHRISTVS
quoque Saluator de futuris va-
ticipinando Martyribus, allego-
ricè dixit: *Nisi granum frumenti
cadens in terram mortuum fuerit,
ipsum solum manet; si autem mor-
tuum fuerit, multum fructum ad-
fert.* Audi & maiorem his Gen-
tium dementiam. Non est in
scenâ veritus Sophocles Tra-
gicus de mysteriis, quæ multa
hominū millia inuiti audirent,
teste Plutarcho, hæc scribere:

[His

His qui sacris visis acēnt ad inferos Plut. de
Homines beati sūt. solis quia vivere Audiē-
Contingit illic istis, turba cetera dis poē-
Omni malorum generi incidit. tu.

Quos versus cū inaudisset Plut.
 Diogenes Sinopenfis Philoso- ibidē &
 phus, sic excepit. *Ergōne melior* Laert.
erit conditio furis Cereris sacris in Dio-
initiati, quā Aristide iusti aut gene.
Epaminonda. His verò lectis au-
 ditisve lacrymas tenere, ô ani-
 ma, potes, cum Idolomania
 causâ, tum cecitatis densæque
 corū caliginis gratiâ? Quare si
 sapias Deo immortalis indies gra-
 tes age, quod his tenebris ere-
 pta sis, luceq; Euāgelicâ trans-
 lata in admirabile lumē Patris
 luminum, qui veritatis facem
 per Filium vnigenitum alluxit,
 nunc quidē in speculo & ænig-
 mate,

Tertul.
contra
Valen-
tinian.
initio.

Aug.
lib. 7. de

Ciuitate.

Dei cap.
20. &

Suetonij
interpre-
tes.

mate, pòst verò solutis hifce
corporis vinculis, facie ad fa-
ciem confpectura. Verùm de
Eleufiniâ illâ fuperftitione ve-
terumque ineptis facris multa
Tertullianus, & S. Auguftinus:
plura etiam, qui pro Christia-
nis aduerfus Gentes confcri-
pfère Apologias.

*Magiftratui, Senatoribus, & Con-
filiariis neceffariò tegenda
confilia.*

C A P. I X.

SI cui mortalium opus eft
opportunum tenere Silen-
tium, fanè Magiftratui tenen-
dum eſſe rebus euincam neces-
fariis. Inprimis omni qui ge-
rêdo Magiftratum Remp. ad-
mini-

ministrat, & ad clauum sedet,
 vt Consulibus, Prætoribus, &
 Senatoribus, ne si aliter res
 cadat, consiliisq; euentus non
 respondeant, audiant malè,
 odiumque plebis incurrant:
 adhæc ne, quæ deliberando
 rectè sunt definita antea in
 vulgus, atque adeò ad hostem
 emānent, quàm gesta sint.

Quandoquidem, vt in re quo-
 que militari intercepta consi-
 lia atque itinera, ne quid nostri
 consilij aut coepti ad hostes
 rumore peruadat, valde eos &
 terret, & consilij reddit incer-
 tos: vt Hernici Romanos olim,
 teste Liuius, turbarunt. Proui-
 denda itaque cautè omnia, ne
 quasi per rimam bene cogitata
 effluant, impedianturque, siue

*Lib. ix.
 Annal.*

A. Gel-
lius l. 1.
Noct.
Attic.
cap. 23.

intercessione hostium, siue au-
daciâ, atq; industriâ. Senatori
certè Taciturnitas non modò
utilis, verùm etiam est necessa-
ria, vt de multis, quæ referre
promptum sit, lepidum illud
exemplum docet Papirij, Præ-
textari hinc! cognomentū ade-
pti, qui matris curiositatē ni-
mis importunā non ferēs nihil
aliud de muliebri sexu actum
trāfactūq; in Senatu, singulīsne
an duobus viris contentæ de-
inceps esse deberēt, ingeniosè
confinxerit. Consilio autem &
Consiliariis tacenda omninò
esse quæ futura esse è Rep. iam
definierunt, vel ipsum nomen
euincat *Silentiarij*, pro Secre-
tarij vel Cancellarij nomine,
& ipsum adeò Concilium, di-
ctum

etum esse *Silentium*, ætate licet
 sequiore, iam cap. II. docui-
 mus: & à *Silendo* cōsiliū potius,
 quàm à *consulendo* Festus Pom-
 peius deducit, quo maximè in-
 uenitur, & Senatus-consulta
 illa *Tacita* nominabāt. Deinde
 quòd *Areopagitarum taciturnitas*
 Prouerbio vulgiq; cesserit ser-
 moni, pro maximè silenti iudi-
 ce. Hi enim Athenis sic iudicia
 exercebant, vt noctu de re ca-
 pitali sententiam ferrent, vt
 auctor est in *Areopagitico* Iso-
 crates, & in *Anacharside* atque
 in *Seētis* Lucianus, & in *Milo-*
nianā, & ad *Atticum* epistolis
 M. Tullius. Videre quoq; reos,
 actorésue nolebant, nec proæ-
 miis atq; epilogis vti Oratores
 sinebant, nudâ rei gestæ narra-

Αρεο-
 παγι-
 του
 σερ-
 μον-
 ε-
 ρ.

Cassia-
libr. II.
de tenu-
ciat. cap.
34. &
35.

tione contenti, quòd ius ipse ex
a quo & bono decernerent. Iu-
dicem adhæc oculis captum,
manibus truncum, patulisque
auribus, ne muneribus corrū-
peretur, pingebant: qualem &
verum Religiosum pictum vi-
demus, oculis auribusque vin-
ctis, & manibus cruci affixis,
obturato etiam ore claustro.
Quamobrem qui sibi garruli-
tatis conscij huic sunt morbo
affines, nec religionem ineant,
nec publicis præsent consiliis,
aut intersint. Principum adhæc
negotiis ac familiaritate absti-
nere decet, ne non sui modò,
sed multorū etiam exitio pec-
cent, si minùs taceant, quod
erat reticendum: ne illis quod
viperis usu veniat, quas in par-

tu perire ferunt, dum à fetu
 dirumpuntur, & aliis nocitu-
 ras pariunt bestias. Aut quod
 evenire solet auribus lupum, ut
 veteri verbo dicitur, tenenti-
 bus, ut quo se tutius vertant,
 ignorent. Philippiæ Comici
 Poëtæ memoriæ proditum in-
 genium à Lyfimacho Rege ad-
 amatum. Cumq; dixisset: *Quid*
tibi impertiam meum, Philippi-
des? Scitè respōdit ille: *Quidvis,*
inquit, o Rex, modò ne quid arca-
ni. Atq; adeò ne regno quidem
 gerendo, tantū abest Reipub.
 administrandæ idoneus cen-
 sendus, qui secretum cōtinere
 nequeat. Hinc Sapiens ille
 Hebræus. *Regibus dari vetat vi-* Prov. 31.
num. Quid verò periculi si bi-
 berint? *Quia nullum,* inquit, *se-*

cretum ubi regnat ebrietas.

Sen. l. 6.
de Bene-
fic. c. 32.

Arcanū demens detegit ebrietas.

Sueton.
in Aug.
cap. 66.
& Au-
rel. Vi-
ctor. in
Aug.

Augustus Cæsar (ait Seneca) dicere solebat cū flagitia domus suæ in publicum emanassent: *Horum nihil mihi accidisset, si aut Agrippa, aut Mæcenas vixisset.* Illius etiam patientiam; huius etiam Taciturnitatem desiderasse referūt Tranquillus & Aurel. Victor: quòd hīc secretum de compertā Murenæ cōiuratione Terentiæ uxori prodidisset. Addam & Philistū eiusdem æuigarrulū, è Virgilij vitā à Tiberio Donato conscriptā. Is cū Virgilium tacētem ac dissimulantem iniurias & cōtumelias omnes, Augusto etiam audiente elinguem nominaret, & causā etiam suam, si

si linguam haberet, defendere nequiret. *Tace rabula*, inquit Maro. *Nam hec mea Taciturnitas defensorem causarum mearum Augustum fecit & Mæcenatem: & ea tuba, cum volo, loquor, quæ ubique & diutissimè audietur. Tu loquacitate non modò aures hominum sed muros rumpis (vnde & Proverbum: Columnas rumpere.)* Augustus verò Philistum graui vultu notauit. Tum Maro: *Si tempus, Caesar, inquit, tacendi hic sciret, rarò loqueretur. Tacēdum enim semper est, nisi cum taciturnitas tibi noceat, aut oratio aliis profit. Nam qui contendit, & contentionis finis an utilis sit non nouit, stultis illum annumerandum sapientes putant.*

*Matth.**14. 10.**Liuius**l. 20. 19.**Ciceroni**in Cato-**ne, &**Plut. in**Quin-**ctio**Valer.**Max.**l. 2. c. 9.**Seneca**Rhetor**in De-**clamat.**Tacit.**libr. 4.**Histor.*

Herodes Rex inter pocula natalis diei lasciuæ & saltatrici puellæ caput domauit in disco spiculatoris operâ, vincti Ioannis Baptistæ ob veritatem. Temerè nimirum iurauit lingua, tam effrenis vinolentia. Simile huic Romani apud Liuium facinus L. Quinctij Flaminini, hoc nomine à M. Catone Censore Senatu moti, quòd in Galliâ rogatu nobilis scorti vinctū indictâ causâ ad spectaculum securi percussisset. Quæ cum ita sint efficitur Confiliarium res occultas sibi creditas nullo modo diuulgare posse. Nullum enim maius boni Imperij instrumentum ait Tacitus, quam bonus Confiliarius: qui non immeritò *Pacis decus* sit appellandus

landus. Denique Romani Se- Lib. II.
cap. 2.
natus fidem taciturnitatemq;
disce è Valerij Maximi Memo-
rabilibus: Adeò magnâ carita-
te patriæ omnes tenebantur,
vt arcana cōsilia Patrum Con-
scriptorū multis sæculis nemo
Senator enūciauerit Q. Fabius
Maximus tantummodo & ipse
per imprudentiam de tertio
Punico bello indicendo (ad
annum ab vrbe cōditâ sexcen-
tesimum tertium) quod secre-
tò in Curià erat actū, P. Crasso
domum reuertenti in itinere
narravit. Sed quamuis hone-
stus error Q. Fabij esset, vehe-
menter tamen à Consulibus
obiurgatus est. Sic Valerius
addit verò de more Epiphonê-
ma: *Nunquam Taciturnitatem,*

*optimum ac tutissimum admini-
strandarum rerum vinculum, labe-
factari valebant. Ergo, inquit,
cū Asiæ Rex Eumenes, aman-
tissimus Reipub. Romanæ, bel-
lum à Perse aduersus populum
Romanum comparari Senatui
nunciasset, non ante sciri po-
tuit, quid aut ille locutus esset,
aut Patres respōdissent, quam
captum Persem cognitum est.
En rursus claudit Sententia:
F dum erat & altum Reip. pectus
Curia, silentijque salubritate ma-
nitum & vallatum undique cuius
limen intrantes, abiectā priuatā
charitate publicam induebant. Ita-
que non dicam unum, sed nemi-
nem audisse crederes, quod tam
multorum auribus fuerat commis-
sum. Sic Maximus Valerius.*

Medi-

*Medicis quoque iuxta ac Iurecon-
sultis Taciturnitas necessaria.*

C A P. X.

IN Medicis non secus atque
in Iureconsultis necessarium
esse silentium vel testimonio
Hippocratis Medicorum Co-
ryphæi ; cuius formula Græ-
cè exstat celebraturque om-
nium ore, etiã à B. Hieronymo
Epist. ad Nepotianum, suadens
nimirum Taciturnitatem in
morbis occultis honoris gratiã
tegendis, seruare. *Quæ (inquit,
Latine vt reddam) inter cu-
randum videro vel audiero, vel
etiam extra curam in vitã homi-
num connovero, quæ reticenda
esse intelligam, nemini me aper-
turum*

,, *turum iuro, sed integrè faciturni-*
,, *tatem seruaturū polliceor.* Censuit
Princeps ille medicus Cous,
magni interesse, vt si fama ali-
cuius agatur, curet quidem di-
ligenter morbos Medicus, oc-
cultos tamen fileat, tegatque,
vt ne domestici quidem, si id
modò fieri queat, cognoscant,
vt, quod fieri solet, in vulgus ne
emānet, noceatque ei qui de
ducendā vxore cogitat. Idem
verò Hippocrates Cous casti-
gat Abderitanos, à quibus
euocatus esset vt Democri-
tum ciuem suum Philosophum
veluti mente captum curaret:
qui in summo silentio ac specu
philosophandum sine arbitris
existimaret, saperetque in si-
lentio plusquam Abderitani
omnes:

Hipp.
Epist.
ad De-
magetm.

omnes: quorū anxianimis cura
iudiciumque præposterū Pro-
uerbio locum fecit, vt *Abdero-*
logi parcemia nominentur, qui
nugas effutiunt & ingenij ino-
piam verbis produnt: de quo
Tatianus Assyrius orat. aduer-
sus Gentes, sic ait: *De sympathia*
& antipathia Democriti quid di-
cemus? nisi hoc ipsum, quod iuxta
vulgi dictum Abderologus est ho-
mo iste Abderis natus. Et Arno-
bius Afer libro & ipse contra
Gentes V. Prouerbij specie di-
xit: *O Abdera, Abdera, quàm fies*
mortalibus irridenda, talis si apud
te esset fabula ita conflata? Et Ci-
cero VII. lib. ad Atticum *Ab-*
deriticum pro friuolo, & stolido
dixit, vt & Epigrammaticarius
vetus.

Abde-

Marte.
libr. 10.

Abderitana pectora plebis habes.

Nunc ad coniugum silentium transeamus, præmissis poëtarum interim locis.

Poëtarum quoque carminibus fictisque exemplis loquacitatem damnari.

C A P. II.

POëtae, qui inferorum esse sedem, pœnasq; etiam graves flagitiis propositas acutè viderunt; Garrulitati quoque supplicium attribuunt, vt de Tantalo à Ioue prognato, & Pelopis patre fabulantur, pœnam ideò sufferre ob euulgata hominibus mysteria, quodque linguæ suæ moderari nesciret; epulis ei Deorum interdictum, quem

quem morbum loquacitatis
turpissimum esse sic in Oreste
de illo prædicat Euripides.

Ακόλαστον ἔσχε γλῶσσαν αἰσχί-
στην νόσον.

Excruciari verò idem ait, su-
spensum in aëre metu immi-
nentis rupis, seu saxi iamiam in
caput caluri, vt & M. Tullius
Tusc. III. *Poëtae*, inquit, *impen-
dere apud inferos saxum Tantalus
faciunt, ob scelera animique impo-
tentiam & superbi-loquentiam. Ea
communis pœna stultitiæ est. Ita
Cicero, qui & lib. i. earundem
Quæst. alios credo poëtas se-
cutus, mentosum nam aquam
attingere siti enectum Tanta-
lum refert: vt & Homerus in
Necya seu Odyssææ libro vn-
decimo, atq; in Olympioricis*
Pin-

Pindarus, & in Isthmionicis.
Horatius quoque Satyra prima.

*Tantalus à labris sitiens fugientia
capta*

Flumina —

Et in Canidiana Epodo:

*Optat quietem Pelopis infidus Pater
Egens benigna Tantalus semper
dapis.*

Ver.
603.

Maro verò VI. Æneid. vtrum-
que iunxit, *Supplicium*, Tanta-
li tamen preffit nomen.

*— — lucent genialibus altis
Aurea fulcratoris, epulaeque ante
ora parata*

*Regifico luxu. Furiarum maxima
iuxta (fames)*

*Accubat, & manibus prohibet con-
tingere mensas.*

Petronij nunc versus recitabo:

Nec

*Nec bibit inter aquas, neque poma
natantia sumit*

*Tantalus infelix, quem sua vota
premunt.*

*Diuitis hac magni facies erit, om-
nia latè*

*Qui tenet, & sicco concoquit ore
famem.*

De Midâ quoque Rege, qui
longas cùm auriculas haberet,
nec secretũ tegere seruus ton-
for posset, in cauernâ altâ voce
proclamasse hic fertur, ne æ-
stuando rumperetur, & arun-
dines inibi natas sonasse:

Auriculas asini Mida Rex habet.
Quod Persius Poëta metu Ne-
ronis adductus, fradente ma-
gistro, leuiter sic immutauit

Auriculas asini quis non habet?
De hoc idē Arbit. Poëta canit.

Hic

*Hic commissa ferens audis referare
minister*

*Fodit humum, Regisque latentes
prodidit aure:*

*Concepit nam terra sonum, cala-
mique loquentes*

*Inuenere Midam, qualem conce-
perat index.*

Plut. in
Regum
Apoph-
theg

Notâ est autem tonsorum in
tonstrinis etiam Prouerbio ia-
tata Garrulitas, vt res obuia
lippis etiam & tonsoribus dicatur
cognita. Archelaus itaque Rex
tonlori garrulo subinde rogan-
ti: *Quomodo te rado Rex? Si eni* o
inquit Et Gnathæna matrona
adolefcentem, qui ex Helle-
sponto venerat in Atticam, ef-
fetque in conuiuio loquacior
ita compescuit. *An non dicebas
te Hellesponto huc profectū? Cum*
an-

annuisset: *Et qui sit*, inquit *ut primariam eius regionis civitatem non noueris! Percūctanti quam? Sigæum*, ait Gnathæna. Silentij fiet tacitè admonēs. Nam *σιγᾶν* græcè *silere* est, vnde *Sigæum* dictum.

Coniugum inter ipsi Concordia silentio est accepta referenda.

CAP. XII.

QUam necessaria sit coniugum cōcordia, arctumque vinculum, sacræ testantur Litteræ quod è costis Adæ mulierem vitæ laborumque sociam (ait Augustinus) Deus eduxerit, & in Dei persona Siracides capit. xxv. *In tribus placitum est spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus. Concordia fra-*

Lib. II.
de Civit.
cap. 26
Eccli.
28.

1. Cor. 7.
12.

Ephes.
5. 31.

fratrum, & amor proximorum, & vir & mulier bene sibi consentientes. Paulus adhæc suadet Corinthiis, ut in religione dispari coniuges, si volent vna permaneant, si fortè alterū alter Deo lucrifaciat, & tandem transcribat. Ephesiis quoque auctor est, Dei iussu uxorem sicut se quemque diligere oportere, & ab uxore vicissim maritū. Duo enim esse in carne vnâ. Nec fugit hoc Lyricum vatem de coniugum, qui vnâ iugum ducant, consensione;

Horat.
lib. 1.
Oda 13.

*Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula; nec
malis
Diuisus querimoniis
Suprema citiūs soluet amor die.
Præterea gentes in coniugum
Epi-*

Epitaphiis elogio adscribere
 consensum mutuum ita solent:
 SINE QVERELA VI-
 XERVNT. Quod de Za-
 chariâ & Elizabethâ Lucæ *Luc 16.*
 prædicat Euangeliū. Quemad- *Mar-*
 modum si quis diues ac re lautâ *tial.*
 sine forensi lite vitam transege- *Lis non-*
 rit *Beatus* is vulgò nominatur, *quam,*
 non secus atque qui ad extre- *toga ra-*
 mam usque senectutem sine *ra.*
 morbo perduravit, *Felix* appel-
 latur. utq; Paci (quæ *Pax optima* *claud.*
rerum est, quas homini novisse da-
tum est) nihil æquè quàm bel-
 lum aduersatur, ita & cum ma-
 trimonio pugnant vinculumq;
 morte solâ rumpendum iurgia
 dirumpunt, ut pestis quædam
 labes atq; pernicies repudium,
 diuortiumque; denique etiam
 cædes

cædes ac venena sequantur.
Quare si sapient coniuges,
concordesque domi vivere ve-
lint (velle autem omnes de-
bent) quandoquidem, vt Co-
mittis ait:

Terent.
Eunu-
cho.

*Bellum, pax rursus est: in amore
hæc sunt mala passim:*

Horat.
Sat. 3.
libr. 1.

Danda iis est opera, vt cum al-
teruter cõiugum iratus excan-
duit &, vt in ebriis solet, in ra-
biem abit (Ira enim Philoso-
phis furor est, etsi brevis, & in-
fania atq; dementia) silentium
sibi ipse alter prudẽter, corda-
teq; indicat, & oculis sese pau-
lulum, atque loco, dum ira de-
feruescat, ac veluti procella
desæuiat, subducat, conferat-
que se in aliud cõclaue, aut do-
mo potiùs, ad tẽpus tacẽdo di-
gre-

grediatur: mox verò placabit,
admonebitq; cū ad se redierit.
Hinc enim rectè vetus Poëta:

*Aſſidua multis ædium peperere
querela,*

*Propert.
lib. 2.
Elo. 13.*

*Frangitur in tacito fœmina
ſape viro.*

Sic fiet quod summæ eſt dele-
ctationis, in gratiam redeun-
do; quod Comicus idem ait
amoris quadam redintegratio. Po-
ſtridie verò eius diei licebit ſi-
ne arbitris, poſitâque omni bi-
le alterum officiij modeſtiæque
admonere; illud oraculum ani-
mo repetendo:

— *Nemo ſine crimine viuit.*

Quare dandam eſſe cogitet in
hoc indiſſolubili vinculo ve-
niam, ſi vitæ reliquum decur-
rere ſtadium trāquille cupiat.

M

Aut

Aut si loqui interrogatum omnino cōueniat, blandè respondeat, qui obiurgatur sine clamore ac strepitu, sermonemque irati non temerè interrumpat, sed audiat patienter, comiterque respondēdo molliat: sic feminæ furibundę frangitur impetus; quæ & lacrymis bilem sæpenumerò sibi exstinguunt. Vt enim gutta stillans assiduè, lapides exedit, ac rupes vnda assiduè allidens, sic & *mollis respōsio*, ait Sapiens, *frangit iratum; Sermo autem durus suscitatur furorem*. Hoc fanè Consilium salutare vtriq; sexui dandum est ab iis, qui aures quotidie ritè pænitentibus præbent, qui que verbū Dei de superiore loco Ecclesiastæ exponunt.

Prov. 15.
v. 1.

Mili-

*Militia necessarium esse silentium,
ut in stratagematis.*

CAP. XIII.

Militiæ, si alibi usquam
maximè Taciturnitas
est necessaria, ut fortitudinis,
non autem vêtosa lingua (quid
enim est vano milite glorio-
sius?) existat comes, victoriæ-
que sit administra. Sic enim per
Esaïam Prophetam Deus: *In*

*Esaï.
30. 15.
Prov.
21. 28.*

silentio & spe fortitudo vestra. Et
Salomon: *Vir obediens loquetur*
victoriam: hoc est, dicto audiēs,
nec verbis se ostentans, hic de-
mum triumphabit. Hinc &
Romanos in signis militaribus
Minotaurū exhibuisse auctor
est Festus Pompeius, quòd ut

M 2 illius

Veg. lib.
III de re
milit.
c. 4.

illius domicilium Labyrinthus ignoraretur, eiusque inexpli-
cabilis esset exitus; ita & Prin-
cipum Consilia bellica, ne ad
hostes emanent occulta ad vi-
ctoriam esse oporteret. Et Fl.
Vegetius militem egregiè in-
formans: *Tutissimum*, inquit, *in*
expeditionibus facienda nesciri:
sed ob hoc veteres Minotauri si-
gnum in legionibus habuerunt, ut
quemadmodum ille in intimo, &
secretissimo Labyrintho abditus
perhibetur, ita Ducis consilium
semper occultum esset. securum iter
agitur, quod agendum hostes mini-
mè suspicantur. Hæc Vegetius.
Ægyptiorum adhæc lex erat
militaris teste Diodoro Siculo
libro primo Bibliothecæ:

QVI HOSTIBVS SE-
CRE.

CRETA PRODIDERINT HIS LINGVAM
EXSECATO.

vt Transfugas, etiam Confili-
liorum publicorum enuncia-
tores viuos exuri furcisque sus-
pendi debere Iurisconsulti sta-
tuerunt. Vtq; Taciturnitas vi-
ctoriam sæpius etiam trium-
phum peperit; ita contra Lin-
guæ intemperantia ingentes
calamitates, ac clades, ait gra-
uissimus Philosophus simul &
Historicus Plutarchus. Rem
breui exponam. Relicturus
erat Sulla Athenarum obsidio-
nem, cum quòd hinc Mithra-
dates occupatâ Asiâ vrgeret,
tum illinc factio Mariana, quæ
urbem rursus inuaserat, reuo-
caret. Sed dum in cōstrinâ qui-

L. 38. §.
Trans-
fuga. D.
de pæ-
nis.

Plut. in
Sulla:
c. li. de
Garm-
lit.

damgarrientes (nam vt ton-
forum fabulæ in Prouerbum
cesserunt, vt *Lippis omnia ton-
soribusque notissima*) inter ce-
tera dixissent quod heptachal-
cum esset incustoditū , eoque
periculum esse, ne ex eâ parte
vrbs caperetur : exploratores
qui tum forte aderant , quod
in tonstrina audierant , Sullæ
retulerunt. Ille mox coactis co-
piis intempestâ nocte milites
per eum locum induxit in ciui-
tatem , minimumque abfuit,
quin eam funditūs deleret: cer-
tè cæde & sanguine cōpleuit,
adeo vt Ceramicū cruore flu-
xerit. Tantū attulit calamita-
tis Reipub. vox non suo loco
dicta : quæ si clam apud Magi-
stratum dicta fuisset , ingens
tulif-

tulisset præmium. Antigonus item filio sciscitanti, quando castra metanda essent: *Quid*, inquit, *times ne solus tubam non exaudias?* Et Q. Metellus Macedonicus, simile quid interrogatus. *Si iunicam*, ait, *meam con- sciam scirem, statim exurerem, aut certè exurerem.* Quid de Q. Fabij Maximi Verrucosi & Quinculæ, à morū māluctudine cognominati taciturnitate ac patientiā, à Valerio prædicata commemorē? Pecuniā, inquit, pro captiuis Annibali numeravit. Fraudatus eā publicè tacuit. Dictatori ei Magistrum Equitum Minuciū iure imperij Senatus æquauerat: Silentium egit. Compluribus præterea iniuriis laceffit in eo-

Iul. Frō-
tinus

lib. I.

Stratag.

cap. I.

Script.

de viris

Illust.

cac. 61.

Plut. 6.

Frontin.

ibid.

Val.

Max.

lib. 3.

cap. 3.

c. li. 4.

cap. 3.

c. Lii. 0.

li. XXII.

Plutar.

in Fabio

anno

urbis.

536.

*Valer.
Max.
lib. II.
cap. 2.*

dem animi habitu permanfit:
nec vnquam ſibi Rempub. per-
miſit irasſci tam perſeuerans in
amore ciuium fuit. Hunc Fa-
bium à Conſulibus grauiffimè
obiurgatum idem refert, quòd
de bello indicendo conſilium,
occurrenti temerè euulgaffet.
Adeò magnâ patriæ caritate
tenebantur Romani, vt arcana
Patrum Cõſcriptorum multis
ſeculis nemo Senator enuncia-
rit. Nunquam itaque Tacitur-
nitatem optimum ac tutiffi-
mum adminiſtrãdarum rerum
vinculum labefactari volebãt.
Pompeij quoque virtus proba-
ta, qui dum Legationis funge-
retur officio à Gentio Rege in-
terceptus, cùm Senatus confi-
lia prodere iuberetur, ardenti
lucer-

*Idem
libr. III.
Memo-
rab. c. 3.*

næ digitum cremandum præ-
buit, eaque constantiâ Regi si-
mul & desperationem tormen-
tis quidquam ex se cognoscen-
di excussit & petendi. Adhæc
Marco Catoni in signe illud M.
Tullius reddidit elogium, *eum* Plut. in
Cat.
*nullum unquam verbum emis-
se, quod emissum doleret: et si id.*
B. Augustinus exagitat Epist. 8.
Quis enim est, ait Sapiens Eccles.
14. cap. qui non labatur in verbo?
Idem Censorius grauisque vir
cùm trium se in vitâ pœnitere
diceret, vnum erat, quod fe-
minæ arcanū quid credidisset.

M 5 *Decere*

*Decere & pauperes Silentium, Pru-
dentes quocque ac Nobiles viros.*

C A P. XIV.

DE viris autem, maximè
i. **D** pauperes, si sapiunt, me-
que audiunt, tacere assuescāt,
nec impatientiæ signa, aut su-
perbiæ vocem emittent: quin
potiùs silentio premant naturæ
impetus, ferantque patienter
inopiam, yt iustum eius præ-
mium vitâ tenuiter obitâ con-
sequantur: certi fore vt paupe-
res spiritu, veritate ipsâ pro-
mittente, cælorum regno tan-
dem potiātur. Pauperem con-
tra superbum odisse se Siraci-
des profitetur: *Tres, inquit, spe-
cies odiuit anima mea: pauperē su-
perbum, diuitem mēdacem, senem
fatuum*

Matt. 5.

3.

Ecc 1. 35.

4.

fatuum & insensatum.) Idemq;
 præcipit: *Pauper læsus tacebit.* At
 hodie temporum vitio mendici,
 nisi stipem auferant, sæpè
 conuiciantur, & conuitia inge-
 minant, ac pænè blasphemant,
 instar porticus in Olympia,
 quæ septies Echo seu vocis
 imaginem, teste Plutarcho
 reddebat. Saniora Poëta ille
 suafit:

Pauper amet cautè, timeat ma- Ouid.

ledicere pauper,

Multaque diuitibus non patien-
da ferat.

Secūdò, prudens quoque ac
 sapiens habebitur taciturnus,
 immò vt Dionysius Cato in
 Distichis canit:

Proximus ille Deo, qui scit ratione
tacere.

Prov.
10. 14.

Proverb.
17. 18.

Iob 13. 5.

Sapientes enim, teste Salomone, scientiam abscondunt: os autem stultorum confusioni proximum. Quin eodem attestante: *Si tacuerit stultus, sapiens reputabitur.* Et Iob ad amicos verba faciens. *Vtinam taceretur, ut putaremini esse sapientes.*

III.

Cic. pro
Sestio.

Tertiò, Nobilem adhæc virum, si quem alium ornat Taciturnitas, maxime verò Principem, ac Regem: *Omnes enim boni,* ait Tullius, *Nobilitati semper fauēt:* quia utile est Reipubl. nobiles esse homines, dignos maioribus suis. Quare gratiam vulgine vitio suo amittat, nihil temerè promittat, quod præstare aut nolit, aut non possit, ne vanus habeatur, atque hoc nomine inuisus. Igitur patiēter
sup-

supplices audiat Dynasta oportet: interea quid opus sit responso secum ipse maturè expendat. His, si ita placet, quia idem exercitium habent, Milites etiam addamus, & Duces copiarū: Quibus ad victoriam adipiscendam magnum sanè adiuumentum adferre possit Silētium, nè summi Imperatoris consilia ad hostem promānent, vt è Plutarcho & Frontino supra Antigoni Regis & Q. Cæciliij Metelli exemplo docere memini.

Quartò, Iracundi, adhæc co- iv.
gnito iam animi vitio, tacere irati assuescant, ne quid per iugulum palinodiâ, vt fit, decantata rediturū effutiant, nam vt numerosus canit Horatius:

Ira

Lib.. I.
Epist., 1.

*Ira furor brevis est, animum
rege: qui nisi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu
compesce catenâ.*

Plutar.
in vita.

Et M. Cato maior iratum à fu-
ribūdo tempore dumtaxat dif-
ferre dicere solebat. Hinc

Suidas.

Athenodorus Stoicus, Augusti
Cæsaris in Philosophiâ Præce-
ptor, missione honestâ domum

And.
Schottus
Nodor.
Ciceron.
lib. 11.
cap. 3.

reuertens, muneris loco disci-
pulum hortabatur, vt irâ in-
census, cui vitio obnoxium ani-
maduerterat, nihil proferret,
nisi recitatis prius Græcorum
viginti & quattuor elementis.

Aurol.
Victor.
in Theo-
dos.

Et hunc imitatus Theodosius
maior, vt de illo Sex. Aurelius
Victor memoriæ prodidit: *Iras-
ci, inquit, rebus indignis solitus,
sed flecti citò. Vnde modicâ dilatio-*

ne

ne emollescebantur aliquando cuera
præcepta: habuitque à Natura mu-
nere, quod Augustus Philosophiæ
doctore, qui cum vidisset eum faci-
lè commoveri, ne asperum aliquid
statueret monuit, ut ubi irasci cæ-
pisset quattuor atque viginti litte-
ras memoriâ recenseret, ut illa con-
citatio, quæ momentî est, mente alio
traducta parui temporis interie-
ctû languesceret. Hæc Victor.

B. etiam Ambrosius eundem
Theodosium Cæsarem, ut ex
historiâ discimus Ecclesiasticâ,
quòd in xxx. Iudices indictâ
causâ præcipiti sententiâ ani-
maduertisset, grauitè repre-
hendit; clausis etiam Christia-
no ritu templi foribus, tan-
quam sacris interdicto.

Theod.
lib. 5.
cap. 1.

Ambros.
Epist.
xxviii.

De

De Linguae vitiis, *Detractione*,
Mendacii, atque *Calumniâ*:
 utque ab Apelle
 hæc picta.

CAP. XV.

DE ceteris linguae incom-
 modis *Detractionem* posui:
 quo vitio tantum sibi quisque
 arrogat, quantum de aliorum
 famâ susurrando detrahare se
 posse confidit. Pessimum sanè
 vitium; cui mortales obnoxij
 sunt maximè, & idcirco sum-
 mo studio, animaduersioneq;
 fugiendum: Sunt enim Deo in-
 uisi simul & hominibus, ut
 Gentium Doctor Apostolus,
 ait, *Detractores Deo odibiles*. Et
 Iacobus in Canonica: *Nolite de-*

ROM. I.
30.

detrahere alterutrum, fratres. Et *Iacob.*
4. 11.
Sapiens hominibus in odio esse
tradit: *Abominatio, inquit, homi-*
num detractor. Et Siracides *Su-* *Proverb.*
24. 3.
surratori odium, inimicitia &
contumelia. Quam & *tertiam lin-* *Eccles.*
5. 17.
guā vocat capite XVIII. quam
murmurationem Chaldaeus ex-
ponit Interpretes. Sed cur omni-
bus inuisi? Verentur nimirum
omnes audiendo, tametsi arri-
deant aliquando detrahenti-
bus, ne cum de aliis absentibus
detrahant idem sibi aliquando
usu-veniat. De hoc vitio varij
varia litteris prodiderunt D.
Thomas, Silvester, Nauarrus,
& quis non? quæ hîc tractare
omnia non est animus, nec est
loci huius aut instituti, alterum
enim volumen excreſcat. Satis
in

in præsens sit summoperè vitandum ei, qui linguâ offendere nolit? Remedium quoque dare conuenit. Mutuabitur à Siracide in Ecclesiastico. *Audiisti*, ait, *verbum aduersus proximum tuum? commoriatur in te, fidens quoniam non te dirumpet*. Silere itaque iubet, nec assentiri detrahenti. Duplici adhuc utitur similitudine, cum gemitus parturientis, tum ferae sagittâ confixæ. Vtraque enim gestit parturire, ac liberari; sic stultus sermonem tenere non potest. Dixit autem sapiens Sirach. *non te dirumpet*. Quo pertinet lepidum illud Euripidis Tragœdiæ principis dictum, qui cur anima sibi fœteret, interrogatus: *Quod arca-*

Ecclesi.
19. 10.

manimis multa tacuerim, inge- *Laertius*
Lib. VII.
 niosè respondit. Philosophus
 quoque Sinopenfis Diogenes
 interrogatus, quæ fera noxium
 maximè morsum haberet. Si de
 feris, ait, interrogas, *Obtreſia-*
tor seu calumniator; sin de cicu-
 ribus ac domitis, *Adulator*.
 Loquacitatem vitia comitari-
 iam diximus, in his etiam *Men-*
dacium, detestandum sanè Chri-
 stianis hominibus peccatum,
 vt hinc colaphi sæpè impa-
 cti ad mutuam cædem prouo-
 cent. Execratur enim perditq;
 Deus mēdaces; sic enim cōpel-
 lat vates Regius: *Odisti omnes,* *Ps. 5. 7.*
qui operantur iniquitatē; & perdes
omnes qui loquuntur mendacium.
 Grauius ergo punit Deus falsi-
 loquum quàm maleficū. Hunc
 odit

Sap 1.

Ti.

Ecclesi.

14.4.

Ephes.

4 25.

S Tho-

mas 2. 2.

2. 110.

nti. 5.

decreti

2. partes

caussa

22. qu.

odit ille quidem; ast illum destruet. Et Sapiens ait: *Os quod mentitur occidit animam*. Idemque cum in iis quæ detestatur mendacem etiam linguam numerat. Paulus verò suadet Ephesiis: *Deponentes mendacium loquimini veritatem, unusquisque cum proximo suo, quia sumus inuicem membra*. Membra à se mutuo violari, ac lædere inuicem negas; ergo & verbis caue fallere. B. Augustinus libris *de mendacio, & contra mendacium*, & Epistolâ ad sanctû Hieronymum 86. & 97. illicitum esse ait Christianis hominibus *mendacium*, etiam officiosum, nedum perniciosum, vt scholastici docent Theologi copiosius. Item Pontificum Iuris Canonones

nones, præsertim Innocētij III.
qui mentiri nefas esse, ne ad
tuēdam quidem vitam, asserit.
Est autem si definire placeat,
Mendacium, falsò quid pronun-
tium, cum animo falsa di-
cendi. De *Calumniâ* verò peste
huius tempestatis maximâ,
editis tot passim in Principes
famosis libellis, vt ne Leges
quidem iis coercēdis sufficere
nec poenæ videātur, multi mul-
ta, etiam Iureconsultorum filij:
in his Franc. Balduinus, Atre-
bas, singulari Commentario.
Apelles verò summus olim pin-
gendi artifex detrahentium la-
cessitus iniuriâ, satis habuit
Calumniæ picturâ in simula-
tionem vlcisci, cuius deinde
imaginem Lucianus Sophista,
specie

specie atque argumento delectatus, nostraq; memoriâ Iacobus Micyllus Germanus Tragicœdiâ scriptâ, putarunt sic exprimēdam. Vir, inquiunt, quidam à dextrâ sedet, cui prægraues atq; Midæ fermè compares sunt aures, manumque Calumniæ procul adhuc accedenti tendit. Hinc geminæ circumstant mulieres I G N O R A N T I A atque S V S P I C I O. Parte verò aliâ *Calumniæ* aduenit, mulier speciosa; subcalescēs autem & concita, utpote quæ rabiem iramque præ se ferat. Sinistrâ quidem facem ardentem gestat; alterâ verò adolescentem quendam cæfarie trahit, manus in cælum tendētem, Deosque obtestantem

tem. Præit autem vir quidam
 pallore obsitus ac deformis
 acriter intuens, eisque compa-
 randus, quos morbi diuturna
 macies confecerit. Hunc *Liuo-*
rem esse seu Inuidiam coniecta-
 re liceat: sunt & duæ aliæ pedi-
 sequæ, dirigentes, componen-
 tes, atque adorantes Calum-
 niam: quarum altera *Fraus*, al-
 tera *Insidiæ* appellantur. Ponè
 sequitur lugubri apparatu pul-
 lisque vestibus quædam se di-
 lanians: *Pænitentia* ea esse fe-
 rebatur. Hæc illacrymans re-
 flectitur, vt accedentem pro-
 pius veritatem reuerentèr su-
 spiciat. Hunc in modum Apel-
 les penicillo, quod pictorem
 decuit, *Calumniam* exprimere
 conatus est.

Medi-

*Meditatio, vitam in silentio pri-
uatimque transigendam, se-
ptem diebus circum-
scriptam.*

C A P. X V I.

MEditabor sæpenuerò,
si felix beatusque vel hu-
mano libeat more existere, pri-
uatim, proculque à fascibus ac
Magistratu degendum esse; vt
Philosophus ille Gargetius
suos vt latentes viuerent, hor-
tabatur : λάθε βιώσας

Plut. in
Opus.
Moral.

Horat.

*Nec vixit malè qui viuens mo-
riensque sefellit*

Ouid

Sed bene qui latuit, bene vixit:

Laert.
lib. 6.

Poëtæ prædicant. Alter quoq;
Sinopenfis Philosophus Cyni-
cus ήμερόβιον hoc est diarium, &

vnus

vnius incolam diei esse dicebat. Quin & latius vitę suę terminos poëta nescio quis, vetus tamen protulit.

*Sex dies sunt vitę, septimam
Orco spondeo.*

Angustum sanè spaciū, si quis immortalitatem animo concipiat, & nos Christiani Octauam verè diem pro exitu, vel resurrectione reputamus: & *pro Octauā* multos inscripsit Psalmos Regius Propheta. Sed singulos dies vltimos esse reputandos, sic Q. Flaccus salubri suavit, & Christiano homine digno consilio:

*Omne crede diem tibi dilu-
xisse supremum,
Grata superveniet, qua non spe-
rabitur hora.*

Horat.
lib. I.
Epist.
4. v. 13.

N

Legi-

Legimus olim in Fratrum Minorū Annalibus, Paulum quēdam, Germanum natione, triginta & quot excurrunt, annis tironibus sui ordinis præiuisse, & singulari sanctitate ad extremum vsque spiritum, quot mensibus, imò singulis, hebdomadibus orando assiduè meditatū, quasi vltimus esset vitæ terminus, septem dumtaxat dierum curriculum, quasi Sabbato cadauer esset humo condendum: partiēdo sic ferē dies, quomodo & tu, assuesce, exemplum imitando pij ac Religiosi viri, vt semel mori, quando bis non licet, condiscas.

2. Igitur feriâ secundâ, qui vulgò Lunę dies appellatur, *de Humana vite miseriâ*, conditione-
que

que incertâ ad illud Iobi patientiæ exempli singularis cogitabo ; *Homo natus de muliere, Job 14. breui vivens tempore, repletur^{1.} multis miseriis.*

Tertiâ feriâ, de *Morbis*, qui^{3.} ad mortem duces ac prodromi sint meditabor. In iis febres, languores, calculus, podagra, & innumerabilia mala, ex illo *Davidis: Dedisti metuentibus te^{Psalms.} significationem ut fugiant à facie^{59.6.} arcus.*

Quartâ die, Febri se tum ar-^{4.} dentissimâ conflictari arbitrabatur ille; (itaq; assiduè imaginando effecit, vt internâ sentiret febriculam: Phantasiæ sæpè tanta vis) Equidem ad medici arteriam tentantis desperationem, ratus sibi quoq; illud de-

Esaiæ
38.1.

nunciari in vitæ etiam rerum-
que omnium inopiâ : *Dispone*
domui tue, cras enim morieris.

5. Quintâ feriâ, quâ Christus Dominus in vltimâ cenâ Eucharistiam instituit, reliquitq; in pignus redēptionis humanę suiq; memoriam Corpus suum & sanguinē in altari incruento iugique sacrificio. Viaticum itaque quasi acciperet, ita se comparabat.

6. Sextâ cum CHRISTO in Parasceue animam Deo Patri se reddere opinabatur: cum quo & vnâ resurgere certâ nixus fide exoptaret.

7. Sabbato, poni se in odēo fratrum (*chorum* vulgus nominat) iustaque de more persolui funebri etiam cantu existimabat,
&

& cum CHRISTO humi condi
ac sepeliri. Dominicâ verò se
incredibili gaudio resurgere
opinabatur. Quo signo & stans
tum orabat, & de æternâ, quò
aspiraret, beatitudine medita-
batur, vbi & laborum quies &
iustis præmium persolueretur,
eaque sint gaudia, *quæ nec oculus*
vidit nec auris audiuit, neque
mens capere humana possit.

Esa. 94.

4.

1. Cor. 2.

2.

IESV CHRISTO

VERITATI.

LOquar ad te *Deus*, etsi pul-
uis & cinis. Audiam vicis-
sim quid in me loquaris IESV
benignissime. Quâdo-quidem

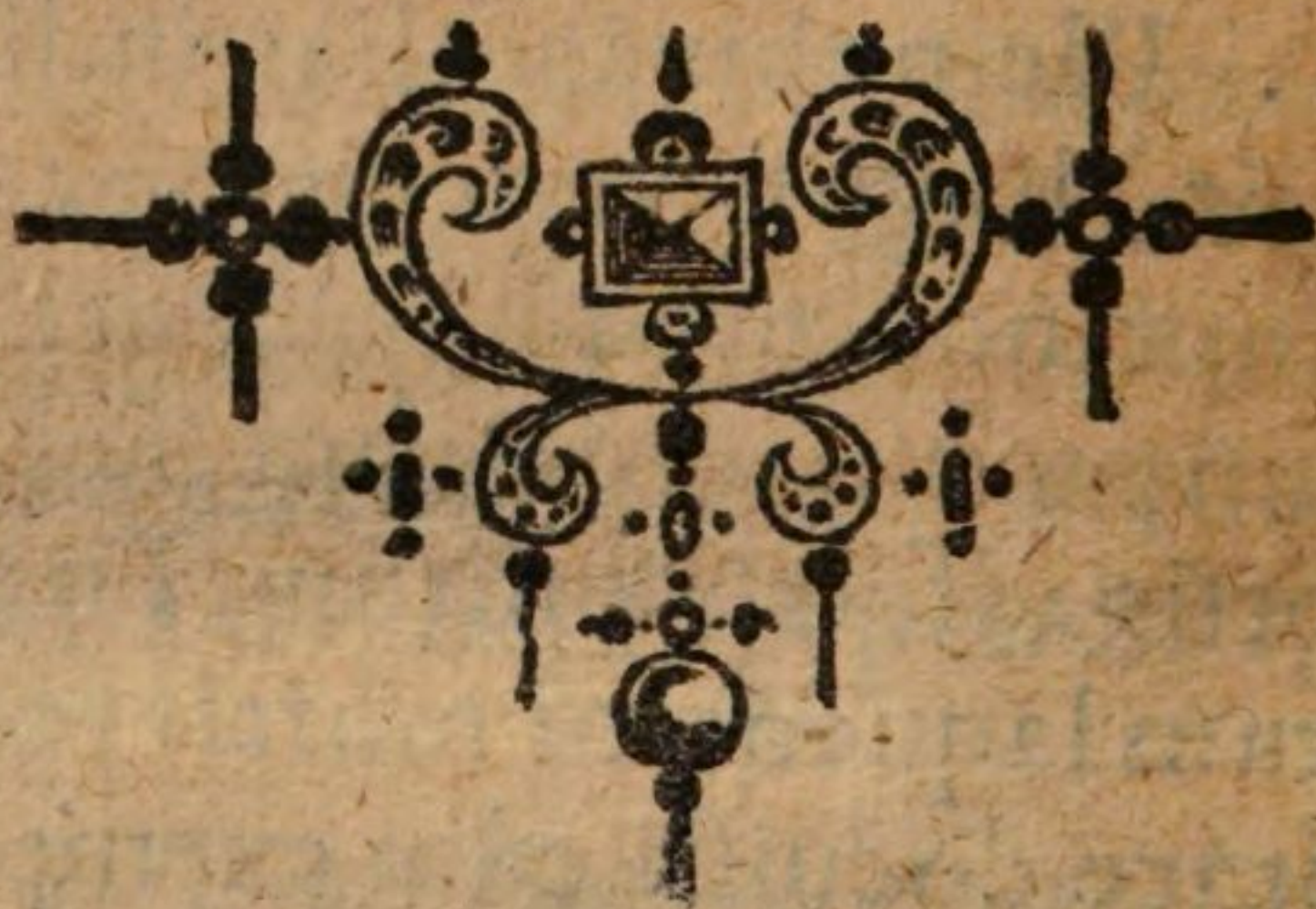
linguæ vitio Mundus in hanc,
quam miseri sentimus, calami-
tatem coniectus est; per Te,
qui es Patris sapiëntia, & verbo
tuo est instauratus, vt à qua se-
mel excidimus felicitate, eam
per Te sperare iubeamur. Ser-
pens ille mendaciorum parens
& architectus, ad arborem pa-
radisi mendacio genus huma-
num circumscripsit, ac dece-
pit; Tu quando pependisti pro
me

*De Cruce summus Amor, lux &
via vera salutis*

Veritatem mundo patefecisti,
nosque in integrum sanguine
non hircorum taurorumue in-
staurasti, errorumq; tenebras
atque caliginem à mentibus
nostris tuâ luce dispulisti. Fal-
sus

sus ille coluber indies promit-
 tit, quæ præstare non valeat;
 Tu, tu nihil tergiuersando
 quam spem nobis æternæ vi-
 tæ fecisti, exemplo latronis,
 dolorum in Cruce socij reipsa
 præstas, fidemque datam libe-
 ras. Ille nobis insidias indies
 struit, linguæ veneno nocet,
 animæ non modò præsentissi-
 mum propinat toxicum, sed &
 mortis adfert aconitum; Tu er-
 rorum laqueos, tu mortis reria
 euitare docuisti cùm exemplis
 tum præceptis: qui pro Cruci
 affigentibus Patrem moriens
 interpellando, linguâ rectâ ad
 orandû & operâdum vti com-
 monstras; vitam denique gra-
 tuitò largiris. Accipe itaque
 laborum meorum holocaustû,

utque loqui dicenda, & silenda
tacere posthac discam, alios-
que exemplo doceam, BONE
IESU, via, veritas, & vita pro-
pitius largire.

D E

DE BONO SILENTIO

MAGISTRO

ac Discipulo

Senariis alternantibus.

Discipulus.

NATALIS est dies, Magister, hic tuus?
Magister.

TAM * *vita morti propior est quotidie.*

Annos habes sex lustra bis, an amplius?

Totidem dolentem vallis hac me continet.

De more, munus ecquod ortus dic feram?

Tu postula, quo mortui viuas memor.

Ergo doce quod semper est per-utile.

Interroga, responsa referes tu mea.

Æuo hocce tristi quid opus est facto mihi?

* Phæ-
dri est
li. IIII.
Fabul.

I. BONVM SILERE.

TACERE multa, pauca fari suadeo.

Ergone noxium loqui sit plurima?

Sic arbitror: nil turpius, peiusve nil.

Sed cui, amabo, compares hūc Garrulū?

Hic instar ebrij, absque sit vino tamen.

N 5.

Quid

Quid est loquax & garrulus assiduè?
Fundo carens vas, cymbalumq; tinniens.

Cedo, docet quis effugere monstrū nimis?
Hac nempe tria: 1 Natura 2 Verbum 3 Sapiens.

1. Natura quānam hoc ratione suggerit?
Vnam dedit linguam cuique, aures duas.

In-frenis est lingua: Ecquis hāc benè rexe-
Est clauus ea nauicula. Ratio reget. (rit?)

Id quo queat fieri modo hinc ediffere.
Et dentium vallo & labrorum duplici.

Quid ad silēdum maximè te exstimulet?
Quod sensa mentis corque lingua detegit.

Ecquid in hac spectare oportet amplius?
Bona est, malāue, vir ut eam direxerit.

Cedo, DEO cur Garruli omnes displicent?
Garrire multa namque, id imprudentis est?

2. Hic factō opus suadēt Sacra quid littera?
Audire multa, sed loqui paucissimā.

Iac. 1.

19.

Ma. 12.

36.

An puniet DEI ira vindex Garrulos?

Verbi otiosi quisq; pœnas mox dabit.

3. Sed quid docent nos hic Sophi Gentiliū?
Hunc sapere, Linguam qui coercet propriam.

Et vulgus hisce in rebus ecquid indicat?
Plebs ridet, explodens ioco: è Garrulos.

II. UTILE.

An utilis vel commoda est Loquacitas?
Non. quin fides dictis negatur undique.

Sed

*Sed dāna quę sequātur, age dic, Garrulū?
Tempus perit, Dira impetant, disc' imini est.*

*Quinam mali mores solent existere?
Vir fatilis quiduis malorum aggreditur.*

Am' perire tempus in nugacibus?

Aio. Loquendi tempus, heus, mittimus.

Sūntne pericla garrulis tot obuia?

Plerique mortis induunt se laqueis.

Hinc efficit, Silere sepe esse optimum:

MERCES Silentio, ut ferunt, tuissima.

Horat.

An Gentibus Taciturnitas grata existit?

lib. 3.

Immò Dei cultus loco est Haec porrates.

Oda 2.

Ecquis Silentio amplius sic detulit?

Annos silere quinque qui iussit suos.

Pytha-

Quid commodi plus Christianus sic ferat?

goræ.

Tacere qui nouit, quod opat, potitur.

εχθ-

Silere an est semper bonum, nil est secus?

μυ-

Silens, loqui quando expedit, sibi excidit

θία.

Ergone sit, dicena a premere, omen malū?

Aiunt: Canis multum latās mordet minus.

Sed os tenēti assidue huius quid compares?

Vel statua sit, vel turris esto arnea.

Natura nos parū, aut nihil si erudit?

Nō lingua frustra aut sermo mortali datus.

Ecquando laus sermone comparabitur?

Vtilior cū sermo quā silentium.

An Taciturnitas nimia damnum attulit?

Certè Amyclas sic perdidit Silentium.

Adag
Virg.
Io.
Æn.
tacit
regn.
Amy-
elis.

Ergo loquendi Tempus ac Finem refer.
 Serva modum in rebus, & aberrabis minus
 Cedo, Modum describe clarè, assentiar.
 NON semper omnia referas, nec omnibus.
 Iterato idem mihi bis, ut impingā minus.
 Si sit necesse aut utile, haud pecces tacens.
 Sed urget ista acquando, dic, necessitas?
 Viguet DEI vel proximi si commodum.
 An tunc silere sufficit; quid iudicas?
 Minima. sed est verum tueri æquissimum.
 Quando utile abrumpi iubet Silentium?
 Cum res iubet tua, commodūque proximi
 Sed age, loquens animū reficere sibi potest?
 Sane potest. Vitabit at abusum sagax.
 An fas profari sit quod in mentem venit?
 Quod nempe profit, neminem ledat tamen.
 Vi sit putanda ratio sapienti, refer.
 Si ponderet, quæ vult loqui, maturrimè.
 Fas an loqui de rebus est non cognitis?
 Nō. nāq; oritur hinc magna saepe calamitas.

III. HONESTVM.

SED ut geram me cum bonis consortibus?
 Quæcuius esto, multa non interrogans.
 At querere an nefas docendi gratia?
 Nil nimis, aiunt. Putidus, querens nimis.
 Sed cur sit odiosus nimis qui interrogat?
 Dicam

Dicam: quod hinc existimetur Garrulus.

*Quid facto opus, cōmune si quid queritur?
Si quod placet, responderit quis, inspice.*

Conabitur ne primus effari sua?

Cordatus & sapiens id abrenunciet.

*Cū nemo loquitur, aut satisfacit nihil?
Meditate paululum, bonum dehinc promito.*

*Sed cur morādum? quid nocet maturitas?
Certè nocet: nec cogitandi sit locus.*

IIII. DE QVIBVS loquendum.

*AN est aliud hic fas quid animadvertiri
Ad rem quod atinet, vir o, respondeas.*

*Quid, si roger scius sine arbitris, agam?
Lentè repone verba, dic parcissimè.*

*Sed sufficiat EST, NON. an ita respōdeas?
Adenda plura, conis ut sic iudicer.*

*Ergo satis superq³ fari non licet?
Verbis caput obtundere alteri caue.*

*Id quo cauebimus modo hinc ediffere.
Si multa paucis comprehendas vocibus.*

Sit singularia proferens parciloquus.

Qui multa garrit, otiosa proferet.

Olim brevis qui sunt magistri Eloquij.

Sparta incola Laconici pauciloqui.

V. QVAE TACENDA.

Sed quæ Sophi tractare soliti parcius?

Hec: De 1 DEO 2 suis, 3 Magistratu, breui.

1. *Quid imperavit de Deo silentium?*

Quod hisce tenebris oculi cœcutiant.

3. *Et de Magistratu loqui nefas putas?*
Arcana Principis nefas scrutarier.

2. *De se loqui bonum, malum, vitio datur?*

Qui laudat aut ledit nimis se, desipit.

Se l quo loquaculus modo d. di fret hoc?

Se discat in primis libens cognoscere.

Libens id ut noscam refer consilium.

Vide Silentis commoda; aduersa hinc mala.

Quid amplius quod fiat hîc desideras?

Audi tacens, quid dicat ore intelligens.

Magni quid agit huiusmodi labra tenēs?

Surdaster est spontaneus, discens simul.

Ergo audiendū habétne tantum cōmodi?

Hauritur audiendo Virtus max me.

Audire prius an oporteat, quā vel loqui?

Fructum negat tellus, nisi hunc conceperit.

VI. LOQUACI QUAE
fugienda.

*Ecquid Loquax vitabo, nunc d. e. amplius.
In alius arcana fugias anquirere.*

*At Garrulus fugiet malū istud quatinus?
Vitabit omnia proloqui cem Garrulus.*

*Cum quo loquax versabitur potissimum?
Prudente cum viro, malum ta aedi scitur.*

*Vt: iuuat sed quid viris prudentibus?
Utens veretur eloqui quae nil opus.*

*Quid vero agā aomi latens sine arbitris?
Conscribe tibi Mu: s̄q̄: legito plurima.*

Vitam
legēdo
& scri-
bendo
procu-
dito.
Varie.

*Cur eam libris legendo versari iubēs?
Muti magistri sunt libri, lingua carent.*

*Sed scribere quid opus est varia differe.
Sic sic lubido garriendi extinguitur.*

VII. CONSILII SUMMA.

*Nunc in breui quae dicta sunt, resumito:
MULTVM facere pauc: fari: hac sūma sit.*

*Quid mediter errorem timēs, ne fluctuē?
Illud: VOLAT verbū irremissū ut spiculū.*

Sed addere vtile ecquid his iam possumus?

Hoc

Hoc quod taces, dicere alias vetat nihil.

Quod incidit bucca loquar an taceam?

Vide, loqui profit, tacere an noxium.

Et quantus est hanc qui tenebit Regulam?

Cordatus hic erit ceteris; tutus sibi.

Pro munere hoc grates referre quí queã?

Quod suavisime iute exequi ut ne dubites

Faxit DEVS, nos ut diu sic instruas.

Sis ut vicissim præditus SILENTIO.

LINGVA tace: Mens fixa DEO,
calamique loquantur.

P. B.

P. BERN. BAVHVSII S.I.

*Dicendi ars magna; maior, mihi
crede, Tacendi:
Mille loqui docuere Artes, sed
nulla Tacere.*

P. ANDREÆ SCHOTTO
Silentij Bonum pro-
mulgan t.

A C. S. I.

DOCEs silere, SCHOTTE, nec files
tamen;

*Vox ecce mundum personat totum tua,
Auxitq; fama pertinax nomen iuum,
Vi ut tacere iusseris, tamen canet. (noum?
Quid hoc? quid esse dixero in SCHOTTO
Cuncta alia recte, cen iubet, sic & facit;
Doctus tacendi loquitur, & cogit loqui?
Professor artis numquid hic rudis sua?
Nec est, nec esse dixerit, qui verum amat.
Quid ergo? nempe qui loqui recte studeat,
Discat prius tacere, quod SCHOTTVS
Artem tacendi doctus & loqui sciet, (docet:
Et plus loquendo proderit, quam qui tacet.
Euge euge Musis, & mihi gratum caput,
Tu me tacere, SCHOTTE, tu loqui doces.*

I N D E X
R E R V M M E M O R A -
B I L I V M.

Prior numeros librum, alter
caput, tertius paginam
designat.

A

A Bbatibus Lector in mēsa adest, 1. 18. 134
Abderitani ut stolidi male audiunt, 2.

10. 255. 256.

Abderologi Prouerbio qui dicti, 2. 10. 255.

Abrumpendus detrahentis sermo, spirituali
prudētia, 1. 11. 76. 78.

Adam se excusat in paradiso, 1. 13. 89. Eva
quoque ibid.

Adulator cum Calumniatore comparatus,
2. 13. 283.

ille hoc est perniciosior, ibid.

de illo quid Diogenes, ibid.

Agathon Abbas taciturnus, 1. 7. 50.

Agathon lapillo ori inserto silentij admo-
nēbatur, 2. 4. 220.

Areopagitarum taciturnitas, 2. 9. 245.

eorum concilium, ibid.

Amris redintegratio post iurgiū 2. 12. 265.

M. Agrippa Augusti familiaris, 2. 9. 248.

AN-

INDEX RERVVM

Alexandri M. abstinentia, ne mulieres adducerentur, 1. 22. 161.

Amici seculares non frequenter appellandi, 1. 20. 144. 145.

Amicitia bonum utile, 1. 20. 144. 145.

Quomodo concilianda, 1. 45. 146.

nimia fugienda familiaritas, 146.

Amici temporum fures, 1. 20. 147.

Ammon Abbas, 1. 7. 50.

Anacharsidis Scythæ silentij consilium, quo gestu, 2. 3. 210. 211.

Anachoreta & Eremita silentiarj, 1. 5. 31.

Anagnostæ in mensa & scribe, 1. 18. 136.

Anaxagoras Philosophus de filij morte, 1. 13. 97.

Angelorum esca qua Israelita nutriti, ex Aug. 1. 17. 125.

Angerona Romæ silentij Dea 2. 1. 193.

Animantia bruta à loquacitate deterrent, 2. 4. 217. 218.

Medicinam etiã docuerunt homines, 218.

Animi pax & tranquillitas, 1. 9. 65

à Seneca & à Plutarcho quesita, ibid.

Aras silentij qui Romæ euerterint, 2. 1. 195.

Aristoteles in Garrulum quid, 2. 3. 200.

Arma cuiusque animalis, ut hominis Lingua 1. 14. 102. 103.

Arsenyj eremita laus, 1. 8. 56.

voca-

MEMORABILIVM.

vocatus in arenam per angelum, I. 8. 57. 58.
Aspectus mulieris adurit, I. 2. 153. 160.
Audientes cupide susurrantes, rei. I. 11. 75.
Augusti iracundiam ut Athenodorus refr-
narit, 2. 14. 278.
Auribus lupum tenere, Prou. 2. 9. 247.
Aures spinis sepire, quid, I. 11. 77.

B

S *Anctus Basilius M. de silentio, I. 5. 33.*
I. 6. 30. & 34. I. 7. 49.
quid de silentio in Regulis, I. 5. 33. I.
6. 38. & 43.
Basilius monachus Laura Praefectus, I. 6.
p. 43. & 44.
Belzebub, cur demon dictus, I. 10. 72.
Bellica consilia hostes ignorare debet, 2. 13. 268
Bellum Paci adversatur, 2. 12. 263.
ita & coniugio iurgium. ibid.
in Bello bis peccare non licet, I. 13. 95.
S. Bernardus quid de inanibus colloquiis,
I. 1. 17. 126.
religiosis ut silere persuadeat. 2. 3. 215. 216
S. Benedictus monachos in Occidente primos
collegit, I. 5. 31.
Sublacum secesserat antea. Ibid. Eius de
silentio Regula, 34. 35.
Eius Regulas qui interpretati, Smarag-
dos, Tritemius, & Surrecremata, p. 35. 36.

Bias

INDEX RERVM

Bias de Taciturnitate, 2. 3. 210.

C

C *Alumnia vide Kalumnia*,
Cantabri Iacónes breuitate sermonis
referunt, 2. 1. 196.

Carylus de Laconibus, 2. 1. 195. 2. 3. 211. 212.

Cassiani Collationes, 1. 7. 54.

B. Catharina Senensis, 1. 17. 126.

Cato Vicensis quid de suo silentio, 2. 7. 231.

Causa 4. utilis Silentij, 1. 5. 36.

Circumstantia sermonis, 2. 6. 224. 225.

Ceres Arcana cur dicta Poetis, 28. 239.

fruges inuenit, 239. 240.

Eleusinia eius sacra silentij, 238.

Cuius virgines Canefore, 239.

CHRISTVS *ut retundat Iudeos*, 2. 3. 216.

inuita numquam risit, 1. 4. 23.

In oratione pernoctat, 1. 8. 59.

Ieiunat. 1. 9. 60.

Lacrymatus est ter. 1. 4. 24.

Christiani, cur Gentiũ dicta repudiare non
debeant, 2. 2. 216. 217.

Christianos decet: Christus dixit, prae illo

Pythagorico ipse dixit, 2. 3. 214. 215.

Chrysostomus iocularibus abstinuit, 1. 15. 118.

ex Chrysost. Silentij laus, 1. 26. 183. 184.

de Cibis non loquendũ ad focũ, 1. 24. 170.

Cincta urbi similis Taciturnus, 1. 6. 42. 43.

Celi

MEMORABILIVM.

Coeli gaudia, 2. 16. 293.

Coenobiorum silentia, 1. 7. 566.

Cænobitas decet maximè taciturnitas, 1. 5.

31.

Commoda è Taciturnitate, 1. 15. 107.

Coniugum concordia silentio fouetur, 2. 12.

261. 264. *consilium ibid.*

Coniuges sibi inuicem ignoscant, si pacem exoptent, 2. 12. 265.

Consiliarij nomen à silendo non à consulendo, Festo, 2. 9. 244. 425.

e nomine, principis &c., 2. 9. 250.

Consilium P. Aquavivæ in detractiōe, 1. 11. 78.

Cordati cur arcana fileant, 1. 9. 67.

Cordis solitudo quæ, 1. 19. 71.

Corporis moles animum deprimit, 1. 2. 10.

Crapula multi perierunt Eccl. 3. 7. 34.

2. 3. 211.

Crimen confiteri, utile, 1. 13. 9.

in Cubiculis silendum, 1. 24. 161.

D

D *Quid silentium ubi servarit*, 1. c. 1. p. 112. 1. p. 17. 1. 12. 8.

Democriti silēium in solo loco, 2. 3. 209. 120.

Detrahere Magistratibus ac Superioribus gravius crimen 1. 11. 74.

Detractio fugienda Religioso, 1. 11. 72.

Reme-

INDEX RERVM

- Remedia tria, ibid. Eius fœditas, 2. 15.
281.
- Detractorem audire etiam noxium, 1. 11.
72: Dns hominibusq; cur inuisus, 2. 15.
281.
- De detractoribus Hieron. & Augustinus,
1. 11. 74.
- Quid Bernard. & Bonavent. 1. 11. 75.
- DEVS Spiritus sanctus, 1. 10. 71.
- Dei iudicia & iudicium valde discrepant,
1. 13. 90.
- Diabolus musca est, 1. 10. 72.
- Dictum verbum reuocari non potest, 2. 6.
229.
- Dies omnis ultimus estimandus, 2. 16. 289.
& 290.
- Digito ori impresso silentium indicatur,
2. 1. 183.
- Diogenes vitam vnius instar esse diei dixit,
2. 16. 288.
- Diuinis de reb. Religioso loquendum, 1. 17.
123.
- Ducis consilia tegenda, 2. 13. 268.
- Durannus Abbas & Episc. iocis nimium in-
dulgens, quas dederit poenas, 1. 15. 118.
119.
- Dominica dies Resurrectionis Symbolum, 2.
17. 292.

Ebrie-

MEMORABILIVM.

E

E Brietas detegit arcanū, 2. 9. 247. 248.
Ecclesia indies precatur ne lingua peccet, 1. 1. 4.

Ecclasiasticus seu Siracides, cap. 28. quomodo loquacitatem damnat, 1. 9. 62. 63.

ἐχεμυθία Pythagorica, 2. 3. 212.

Eleusinia sacra Cereris, 2. 8. 242.

Epaminonda laus à silentio, 1. 12. 86.

Equus infrenis est lingua loquax, 2. 5. 222.

Eremitica praestantior est **Coenobitica** vita, 1. 5. 32. (46. 47.)

Eremitarum in templis silentium, 1. 7. 1.

Eucharistia, pro viatico, 2. 16. 292. 293.

Euripidis apophthegma de tacendis arcanis, anima cur illi foeteret; ibid. (2. 15. 282.)

Eusebij Gallicani de de tractione fugienda **Hemilia**, 1. 11. 79.

ἐὐλατῶεῖα quatenus cōcessa, 1. 15. 116. 117.

Excusationes in peccatis, **Psal.** 140. 1. 13. 93.

Excusationes Religioso fugiēdas, 1. 13. 88. 89.

Exempla movent, ait **Seneca**, 1. 7. 49.

F

Q. **Fabius Maximus** notatus, quòd **Silentium** non seruasset, 2. 9. 251.

Quid passus, 2. 13. 269.

Facetia non decent Religiosum, 1. 15. 116.
nocent precatiori, 1. 15. 117.

O

nec

INDEX RERVM

nec cachinni decent, 1. 16. 110.

*Facientes & consentientes eadem digni
pœna*, 1. 11. 37.

Famosi libelli legibus prohibiti, 2. 15. 285.

Febris ardentiss. mori prauia, 2. 16. 292.

Felicitas in silentio, 1. 8, 55.

Felix qui latet, vivitque privatus, 2. 16. 288.

Epicuri id consilium, & poetarū, ibid.

Feminas decet silentium, 2. 7. 233 234.

Silentio à viris franguntur, 2. 12. 265.

Femine hereticorū Biblia tractāt, 2. 7. 234.

*Cum feminis nec Sacerdotes habi-
tent*, 1. 21. 153. 154.

Rarius breviusq; colloquendum, 1.
21. 149.

Lacryma bilem saepe restringunt,
2. 12. 166.

ad focū silendum hieme, 1, 20. 170.

P. Franc Borgia, 1. 17. 128. & 231.

Fructus Silentij, 2. 25. 274 180, 181.

G

G *Arrulitatis incommoda*, 1. 9. 61.

Garrulus ut ab Horatio notatus, 2. 1.
195.

Gentilium in mensis lectio adhibita. 1. 18.

135.

T. Attici, Cicer. & Plinij: ibidem

136.

Gestus

MEMORABILIVM.

Gestu impudici, ut scorti, 1. 14. 101. 102.

Gnathani iocus in garrulum Sigaeum, 2. 11. 201.

Granum in terra moriens, 2. 8. 240.

Graci duces excusationes oderunt, 1. 13. 93.

Grues in Cilicia silentium cur seruent, 2. 4.

219 220.

H

Harpocrates, silentij Deus, qui es Sigalion, 2. 1. 192.

Heraclitus σχολτεivός dictus, 2. 1. 196.

eius de Concordia Chria & sententia, ibidem.

Herodes caput Ioannis saltatraci donauit, 2. 9. 250.

Hieroglyphica Aegyptiorum signa, 2. 1. 193.

Hieronimi de silentio consilium, 1. 15. 112.

Hieron. Navalis de visitatoribus Religionum dictum, 1. 12. 86.

Hippocrates iureiurando, obstinxit Medicos,

1. 5. 36. 2. 3. 216. 2. 7. 233. 2. 10. 253.

Euocatus ad curandum Democritum, 254.

Hirundines Pythagoras sub tecto vetat habere, 2. 4. 219.

HOC AGE, sacrorum formula, 2. 8. 237.

Hominis consideranda fabrica, 1. 2. 10.

Horus Apollo de Hieroglyphicis, 2. 1. 194.

Hostium consilia cognoscenda, 2. 9. 243.

O 2

Hugo

INDEX RERVM

Hugo Abbas Cluniacensis, l. 15. 119.

De humilitate B. Augustini dictum, l. 9. 66.
exemplo Demosthenis, ibidem.

De Silentio idem dictum usurpan-
dum, l. 9. 66.

Hypocrisis fugienda, l. 14. 100.

I

Idololatra quam in templis reuerentes.
l. 23. 166.

Ieiunium, & oculorum custodia, l. 22. 162.

Ignem in sinu fovere, quid: l. 21. 150. l. 22.
161.

In parasceue mors Christi, 2. 16. 292.

Inter pocula garrulitas, 2. 3. 210.

Ioannes Bapt. desertum iuuenis petit, l. 8.
59.

Ioannes Cassianus de silentio precepit, l. 6.

40. 41: l. 7. 47. legitur, D. Thomas Aqui-
nas, l. 7. 54.

Ioannes Silentiarius, l. 7. 51.

Iob de silentio, l. 12. 84.

Locis & cachinnis abstinendum Religioso, l.
15. 112. 115. 121.

Ipsa dixit, Pythagoreorum: & Christia-
norum, Christus dixit, 2. 3. 214.

Ira, brevis furor, & insania, 2. 12. 264. 2.
14. 278.

Iracundia in homine, l. 2. 12: Iracundi
tacere

MEMORABILIVM.

tacere assuescant, 2. 14. 277.

*S. Isidorus Pelusiota, Chrysostomi auditor,
de silentio, 1. 6. 41. 42.*

*Isidorus Pelusiota de muliarum colloquio
quid, 1. 22. 157.*

B. Iudas Apostolus de hereticis, 1. 11. 76.

*Iudex oculis captus pingebatur, 2. 9. 246. &
truncus manibus, ibid.*

*Iuramento abstinendum suadet Augustin. 1.
11. 97.*

Iustus accusator est sui, 1. 13. 90.

Iuvenes silentium decet, 2. 7. 230.

*Iuuenis in meretricis os linguam resedam
exspuens, 1. 21. 151.*

K

K *Alumnia vitium notatum 2. 15. 280.
285.*

ut ab Apelle picta apud Lucianum,

2. 15. 285. 286.

*eius comites, 286. 287. eius Trage-
dia, 286.*

*Kalumniator & Adulatur cūparati, 2. 13.
283.*

L

L *Abyrinthus in Creta ins. 2. 13. 268.*

Laconismus Spartanorum, 2. 1. 105.

Latens qui vixit, vixit benè, 2. 16. 288.

Leetio in mensis Religiosorum cur 1. 18. 123.

INDEX RERVM

lectionem excipit oratio, 1. 18. 139.

Leuare se supra se, 1. 8. 59. 1. 16. 70. *Elongari fugiens*, 1. 8. 60. 1. 10. 70.

Libido in homine, 1. 2. 12.

LINGVA *quasi ligula*, 1. 5. 37. *nihil ea, si recte utare, malus*, 1. 9. 61.

De lingua quid Iacobus, 3. cap. 1. 1. 7. & 8.

Quid Siracides, *ibid.* *Vt duplici vallo cincta*, 1. 2. 13. & 14.

1. 5. 37. *unde dicta* 1. 2. 14.

Vi coercenda, 1. 2. 14.

Lingua capta urbes ut Athenae, 2. 3.

2. 11.

Lingua custodia à Dauide & Salomone commendata, 1. 12. 83.

Lingua nihil melius, aut deterius, 1. 25. 174. 176. 61. 1. 9. 12.

instar effrenis est equi, 176.

iaculum est. ibidem Obscena promittit, 177.

arcana reuelat, 177. *seditiones concitat*, 178.

inconstans, calidum & frigidum euomit, 178.

Lingua maledica similis sepulcro patenti, 2. 5. 223. *gladio, sagitta, clauo nauis, fonti duplicis aque ibidem.*

Lingua instar scintilla ignis, è quo magnum incen-

MEMORABILIVM.

incendium nascitur, 2. 5. 223.

Linguarum poena. 2. 2. 205. 206.

*Linguarum dare, Seneca quid, 2. 2. 206.
207.*

*Linguiarum, ea forma qua vasarium, un-
guentarium, 22. 208.*

*Linguis fauete, de silentio, in sacris adhi-
tum, 2. 8. 237.*

*Lippis tonsoribusq; notissimum, Adag. 2. 13.
269. 270.*

Locus, ubi tacendum, 1. 23. 163.

Loquacitatis mala, 1. 9. 61. 62.

Loquacitate perit deuotio, 1. 25. 182.

ut in adoratis, aquis euenit, ibid.

*Loquendi & tacendi tempus, in Ecclesiaste,
1. 1. 4. 5. 6.*

Loqui Deum ad cor quid, 1. 8. 59. 1. 16. 70.

Loqui nescit, qui nescit tacere, 1. 15. 110.

*Lycurgus cur paucas tulit suis leges, 2. 1.
195.*

M

M *AECENATIS taciturnitas, qualis
2. 9. 248.*

*Magistratui silentium necessarium,
2. 9. 242. 243.*

Marino qua recta salutis via, 1. 8. 58.

*Medicis tacendum Iureiurando Hippocra-
tis, 2. 10. 253.*

INDEX RERVM

Medicis tacendum iureiurando Hippocratis, 2. 10. 253.

Meditatio de vite cursu septem dierum utilissima, 2. 16. 288. 289. 290.

Mendaces perdit Deus, 2. 15. 283.

Mendacium occidit animam, 2. 15. 284.
eius definitio, 285.

Mida Rex asini aures fertur habuisse, 2. 11.
259. 260.

Militia necessaria Taciturnitas, 2. 13.
267.

Minotaurus in signis militaribus cur, 2. 13.
267.

Modestia laus, 1. 14. 98. 99.

Qualis ea sit, ibid. eius utilitas,
p. 100.

Monachorum veterum Silentium, 1. 24.
170. 172.

illorum modestus habitus, 1. 14.
102.

Mori discit, qui de vita spacio septem dierum assidue mediat, 2. 16. 290.

Mors in potestate lingua: Prouerb. 18. 1. 2.
13.

Mulier. Vide Femina.

Mulierum raris colloquium Religiosos decet, 1. 21. 149. 150. 151. exemplo Ursini presbyteri, 1. 21. 152.

Mulie.

MEMORABILIVM.

Mulierum amore multi perierunt, 1. 21. 153.
154.

Mysteria sacrorum Eleusiniarum, 2. 8. 238.
Quid de iis Sophocles Tragicus, p.
240. 241.

N

NATURA Silentium docet, 1. 2. 9.
Navita de ventis libenter narrat, 1. 17.
124.

*Nazianzenus de Ieiunij in Quadragesima
Silentio*, 1. 24. 171.

Nobiles rectè tacere quomodo discant, 2. 14.
276.

*Non interrogatus ne interrumpat sermo-
nem*, 2. 6. 228.

Non putaram: turpis excusatio, 1. 13. 93.
94.

*à Cicerone, & Historicis damnata, ibi-
dem.*

*dictum id vitiosè à ducibus qui-
busdam in bello*, 1. 13. 97.

Nutu loqui solitus Theodosius monachus,
1. 6. 45.

O

OCTAVVS dies Resurrectionis signū,
2. 16. 289.

Oculorum abstinentia, & custodia, 1. 22.
152. 153. 160. 162.

O 5

Oculos

INDEX RERVM

Oculos continentes decet habere, ait Peri-
cles, 1. 22. 160.

Olympia porticus vocem referens, ut echo, 2.
14. 275.

Orationi ad DEVM prodest Silentium, 1.
10. 68.

necessaria ad eam preparatio, ibi-
dem. Et attentio, pag. 69. balbos
olim quos effecerit, pag. 69.

Oratio ad CHRISTVM qui Veritas &
Verbū est 2. 16. 294.

Os infrene, Adagium, 2. 5. 222.

Ore eodem calidum & frigidum efflare.
Adag. 2. 5. 224, tales Satyrus auersatur,
ibidem

Origenes in mensa legi semper aliquid iussit
1. 18. 128.

Otiosis verbis abstinendum, 1. 15. 113. 114.
123.

punientur in iudicio, 1. 9. 62.

Ostium lingua obdas, seu obtura os tuam,
1. 14. 103. 105. 106. 108.

P

PACHOMI de Silentio Regula, 1. 5. 32.

Pambo Eremita Silentium qua ratione
didicit, 1. 1. 2. 3. 1. 3. 17. 1. 7. 30.

morti vicinus quo gloriabatur, 1. 1. 3.

1. 15. 112.

Lapi.

MEMORABILIVM.

Papirius prae-textatus silentio arcana texit,

2. 9. 244

cum Parentibus parcius Religioso

agendum, 1. 19. 139. 140. 141.

142. 143.

SS. Patres quid de arte Tacendi, 1. 12. 85.

Pauus Eremita cur sibi Silentium indixe-

rit, 1. 7. 49.

cognomento Simplex, 1. 12. 85.

Pauper superbus cur Deo inuisus, 2. 14. 274.

amet caute, si sapit, 275.

Percontatores nimis molesti sunt, 2. 1. 195.

2. 3. 209.

Perfectio religiosa qua, 1. 15. 110.

Perfectorum in Taciturnitate laus, 1. 12. 85.

Perfectioni studendum, de qua multi multa.

1. 12. 85. 87.

Petrus Damianus Card. de Silentio, bruto-

rum exemplo, 2. 4. 220. 221.

Philippida Comici dictum de arcanis, 2. 9.

247.

Philistus garrulus P. Virgilio, 2. 9. 248. 249.

Philosophi quid de silentio, 2. 2. 208. 209.

ex Hebraeis hauserunt, 2. 3. 214. 215.

Piorum in calum anhelatio suspiriis, 1. 8.

55. 56.

Platonis caena postridie etiam Timotheo iu-

cunda, 1. 18. 135.

INDEX RERVM.

in Plateis Religioso tenendum Silentium,
1. 14. 169.

Plerique ex Ægypto potius quam Hierosoly-
mis commeant ad Religiosos, 1. 17. 118.
1. 20. 148.

B. Antonij id dictum, ibid m.

Plutarchus lib. de Garrulitate emendatus,
2. 1. 196. 197.

Poëta ut garrulos vituperant, 2. 11. 256

Poëtarum iria testimonia S. Paulus adhi-
bet, 2. 3. 217.

Pœnitentia Calumnia comes, 2. 15. 287.

Porticus Olympica vocem olim referens, 2.
14. 275.

Præcepta docent, exempla movent, Seneca,
1. 7. 49.

Præcoqua puerorum ingenia raro matura
2. 7. 230. 231.

Præparare se ad dicendum, 1. 17. 127.

Præsules etiam lectores in mensa adhibent,
1. 18. 137.

cum Principibus variis breuiusque collo-
quendum, 2. 9. 246.

Principes nihil temerè promittāt, 2. 14. 276.

Prius ad limam quam ad linguam cogitata
veniant, 2. 6. 229.

Prodesse in Religione nunquam se excusa-
re, 1. 13. 97. 98.

Pro-

MEMORABILIVM.

Proficientium via in Silentio, 1. 12. 85.

Pueri nuces tractant & puerilia, 1. 14.

107.

Putabam, Non putabam, excusandi formula à quibus reprehensa, 1. 13. 93 94.

97.

Pythagorica schola quinquennij Silentium,

1. 5 36: 2. 3. 212. 213.

Eius causse plures, 2. 3. 213. 2. 7. 232.

unde dedicerit, pag. 213. *Decet Christianos*, 214.

Pythagora de Silentio dictarium,

2. 7. 232.

Q

Q *Vadragesima ieiunio potissimum silendum*, 1. 24. 171.

Ex Bernardo, 173.

Ex Nazianzeno, 171. 175.

Quinctius Flamininus cur Senatu metus,
2. 9 250.

Qui non litigat, beatus, ut & Coniuges sine querela, 2. 12. 263.

Quisque libenter de arte sua loquitur, 1. 17.

124

sui auctor mali, & à se leditur,

1. 9. 65.

Quid, Quomodo, Quando, loquendum sit considera, 2. 6. 225. 227.

Radul.

INDEX RERVM

R

R Adolphus Affliginienſis monachus ignem Silēty virtute reſtinxit. 1. 7. 54.

Rana, ſymbolum Loquacitatis, 2. 4. 221.

Ratio velut auriga ſenſus gubernat, 1. 2.

11.

Receptatores furum Legibus rei, 1. 11. 75.

Regum Cyri & Alexandri M. continentia,

1. 22. 161.

RELIGIOSAE familia ſuos Silentium doceni, 1. 5. 30.

Religio à religādo quibuſdam dictū 1. 5. 36.

vana eſt, niſi tacere nouit, 1. 3. 15.

1. 5. 37.

Munda quæ B. Iacobo, 1. 3. 16.

Religioſis proprium ſilentium, 1. 3. 15. 16.

1. 15. 110.

ubi tacendum iis, 1. 23. 163.

quomodo loquendum ne ſe purget, 1.

13. 96.

Religioſus perpetuo in martyrio verſatur, 1.

12. 82.

ſurdus, cecus, & mutus ſit, 1. 14.

105.

ut cruci affixum pinxit Caſſianus,

2. 9. 246.

Caueſt dicere: Non putabam, 1. 13.

95.

Taceas,

MEMORABILIVM.

Tacens, angelorum in teris vitam ducit, 1. 5. 38.

à seculari quantum differat, 1. 13. 92.

Obrectatio maximè eum dedecet, 2. 11 72 73. 80.

Remedia contra excusandi pruritū, 1. 13. 96.

Ridere, hominis proprium, 1. 16. 12. 1.

Risus, pro gaudio in S. Script. 1. 16. 122.

Romani duces excusationes fugerunt, 1. 13. 93.

Non putaram aut Putabam, illis vitiosum, 1. 13. 93. 94. 95.

S

Sacerdos sacrificaturus tacere assuescat, 1. 25. 179.

Sacerdotes boni in mensa legi quid pium iubant, 1. 18. 137.

id Gratiari Decreto suadetur, p. 137. 138.

Sacerdotibus castitas necessaria, 1. 21. 155. magis quam Eremita sint in usu vitæ cantu, 1. 22. 158. 159.

Sacrarij silentium, 1. 23. 160.

Sacrorum tacita Silentia, 2. 8. 2. 36.

Sacra Cybeleæ, & Eleusinia Cereis, 2. 8. 237. 238.

Salomon Rex Silentium ubi seruauit, 1. 1. 1. 1. 12.

INDEX RERVVM

1. 12. 83. à mulierum grege seductus:

2. 7. 235.

An saluatus dubium est, ibid.

Salubre consilium Confessariorum & con-
cionatorum, ut coniuges tacere doceant,

2. 12. 166.

Sapiens tacet. 2. 14. 276.

Scilurus rex Scytharum quid de Concordia
fratrum, 2. 1. 197.

Scipionis Africani continentia,

1. 22. 162.

Secum habitare & loqui quàm iucundum,

1. 8. 61.

& intrare secum, 1. 8. 61.

Sedere tranquillitatis est. 1. 8. 59.

in solitudine manere, ibid. & 1. 10. 70.

Senatori utilis Taciturnitas,

2. 9. 244.

Senatus laudatum Silentium è Val. Max.

2. 5. 251. 252.

Senes plerumque garruli, 2. 3. 210.

Sensus in homine velut satellites,

1. 2. 11. 12.

Sensuum custodia, 1. 14. 103. 104.

Fenestrae sunt animi sensus. ibid.

Sepire a res suas spinis, quid Eccli.

28. 1. 1. 7.

(1. 4. 26.

Septem CHRISTI verba in Cruce,

Sepul-

MEMORABILIVM.

Sepulcro patenti simile os maledictum,

2. 5. 222.

Serapis Deus Silentij, 2. 1. 192.

Sermo qualis deceat Religiosum, 1. 17. 123.

Futilis est vitandus, p. 125. 129.

Vanus polluit, 129.

Sermone nihil robustius, ex Phocylide,

1. 14. 102. 103.

Sermo pius cor accendit ut ignis, 1. 17. 129.

edificat proximum, 130.

durus, concitat furorem, 2. 12.

266.

S. Monica sermo de Dei regno,

1. 17. 130.

S. Thoma p^r sermones, ibid.

P. Xaverij, 1. 17. 131.

Servorum in palatiis plura genera.

2. 2. 203.

Sigalion Deus, qui & Harpocrates, 2. 1. 192.

Sigillum Confessionis sacrum,

2. 8. 236.

Sil nium tempore studiorum, orationis &

somni, 1. 24. 169.

Silentium CHRISTI in passione coram

Herode & Pilato, 1. 4. 25.

Silentiarij in Pallatiis qui olim, ut hodie,

consiliarij aut Secretarij, 1. 7. 52. 2. 9.

244. 245: 2. 2. 199. 200. 201. 202.

SILEN-

INDEX RERVM

SILENTIVM Vide & Taciturnitas ; &
Loquacitas.

Silentium Davidis, 1. 1. 1. 13. 17.

— *Salomonis ibidem*

CHRISTI 1. 4. 21. 22. 23. in
Passione 1. 4. 24.

B. Virginis Mariae, 1. 4. 27.

Silentij laus & Climaco, 1. 6. 45. 1. 9. 63.

ex Isidoro Pelusiota, 1. 6. 42.

è Cassiano, 1. 6. 4. 40.

eius felicitas, 1. 8. 55. Bonitas, 1.
9. 61.

Silentij nota ST. 2. 1. 192.

Silentium pro Concilio suo posteriore, 2. 2. 199.

ex Paulo Diacono & Zonara, ibi-
dem, 200.

Silentiarii monachi dicti & sancti. 2. 2. 201.

204. 205.

& Poët i sic dictus, 2. 2. 204.

etiam serui ad esum, 2. 2. 202.

Silentiariorum schola Constantinopoli,

2. 2. 204.

eorum munus quod. ibidem.

Silentij rupti damnum, 1. 25. 174.

Silentij Deorum aras qui euerterunt, 2. 1.

193.

Silentij tutum premium. Horat. 1. 1. 8. 2. 6.

228.

Silen-

MEMORABILIVM.

Silentium quid Diad. cho. 2. 10. 71.

similitudine clause urbis illustrat. ibid.

*Silentium in triplici Perfectionis via neces-
sarium, 1. 12. 81.*

iuvenes, 2. 7. 230.

discipulos, 2. 7. 232.

pauperes, 2. 14. 274.

Silentium decet nobiles viros, 2. 14. 274.

feminas orat. 2. 4. 233.

2. 14. 274.

Sacerdotes, 2. 8. 236.

Silere à bonis quid sit Psal. 38. 1. 1. 2.

1. 3. 17.

varie à Patribus expositum, 1. 3. 18.

19. 20.

Sirach, quid cap. 28. Ecclesiastici suadet,

1. 1. 7. 1. 9. 62.

Ibidem de silentio consiliū. 1. 27. 187.

*Smaragdus Abbas in S. Benedicti Regulam
scripsit, 1. 5. 35. (2. 14. 276.*

Stultus taceris sapiens reputatur, 1. 9. 64.

*Sulla Rom. imperator garruli operā Athe-
nas cepit, 2. 13. 269. ex Plutar. ibidem.*

*Sulpicius Severus cur sibi indixit perpetuum
silentium, 1. 7. 52.*

Superbus cunctis est inuisus. 1. 9. 66.

*Sursum corda, in Missa canitur sacrificio,
2. 8. 257.*

Tacendi

INDEX RERVM

T

TACENDI tempus nouit, qui varius lo-
quitur, 2. 9. 249.

Tacendi ac loquendi tempus apud Ecclesia-
sten, 1. 1. 4.

Taciturnitas Reipub. vinculum, 2. 9. 252.
eius fida merces, Horatio, 1. 1. 8.
2. 6. 228.

sape triumphat. 2. 13. 268.

Vide & Silentium,

Taciturnitatis comoda, 1. 9. 61. 1. 10. 70.

Tacuisse nunquam poenituit, locutus esse
sapius, 1. 15. 111.

quorum ea sententia est: ibid.

Tantalus in aquis cur cruciatus, 2. 1.
194.

ob garrulitatem poenas apud in-
feros dedisse fingitur, 2. 11. 256.
257.

Quod eius supplicium, 257. 258.

ex Petronio & Virgilio, p. 259.

in Templo cur tacendum, 1. 23. 164 167.

Temp'um cali loco est, 1. 23. 176.

Templa Iudeorum, 1. 23. 165. 166.

Tenelra in idololatria & paganismo. 2. 8.
241.

Theodosius Imp. an iracundus, 2. 14. 278.

Idē ab Ambrosio reprehēsus, p. 279.

Theo-

MEMORABILIVM.

Theodosius monachus signo usus pro loquela,
1. 6. 45.

Thomas Abbas silentium seruans, 1. 7. 51.

Thom. Aquinas taciturnus, 1. 7. 52. 53.

auditor Alberti Magni, ibidem.

Cassiani Collationum diligens lector,

1. 7. 54.

Thomas Cantipratanus floruit anno 1278.

1. 7. 55.

Tirones Religionis Silentio exercendi, 1. 6.

38. 39.

prona illis excusandi ratio, 1. 13. 92.

Tonsores in tonstrinis garruli, 2. 11. 260.

in Triclinio tacere decet, 1. 23. 168.

Turpia verba fugienda Religioso, 1. 15.

116.

ex Bernardo id confirmatur, 1. 15. 120.

V

V *Eloxx sis ad audiendum, ad loquendum*
lentus, 1. 2. 13.

Verbum retentum non te dirumpet, 1. 15. 282.

Verba otiosa in iudicio Dei punienda, 1. 1. 8.

Via purgantium, proficientium & perfectio-
rum, 1. 12. 81. 82. 83. 84.

Victoria militum parata silentio, 2. 13. 267.

2. 14. 277.

Vidua quando potissimum visitanda, 1. 22.

156.

Vipera

INDEX RER. MEMORAB.

Vipera partu pereunt, 2. 9. 247.

B. Virgo quoties locuta in S. Scriptura, I. 4.
26. 27. 28.

quater Bernardo, p. 28. 29.

septies Ambrosio, *ibid.*

Vita diei instar Progem. 2. 16. 289.

Septem est quasi dierum spaciū,
eius de miseria saepius meditandum,
ibidem.

2. 16. 290. 291

Vitia qua silentio effugimus, I. 15. III.

Vitta coccinea labra tua, Cant. 4. quid, I.
1. 5.

Urbis instar muris non cincta, garrulus, I.
6. 42.

Vultus saepe mentitur, I. 14. 100.

Vultus torum impedit detractionem, I. 11.
76. 77.

Vxor amanda viro, 2. 12. 262. 263.

Vxores Iob & Tobia maledice, ideo stultae
dictae, 2. 27. 35.

Z

Z Enonis Philosophi laus à silentio, I. 12.
86. 2. 3. 209.

FINIS.

Schottus, Andreas

And. Schotti S. J. De Bono Silentii Religiosorum Et Saecularium Libri II

Antverpiae 1619

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- Th Pr 2922

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11292374-0